

Handwritten signature: *William G. Fairbank*

mento familiari.

72
24
ms
Ff

291. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846

ego debro re ad domum inde pabite

ego debro re ad domum inde pabite

Jofo de
fem. de
navigat

De dy know
Dito

De dy know
Dito

Honorificabilitudinitatibus

Honorificabilitudinitatibus

Honorificabilitudinitatibus

Honorificabilitudinitatibus

95333

1.2.3.4.5.6

1234

MAS

ens legum

Ityre, tu patulae recubās sub tegmine fagi,
Syluestrem tenui musam meditaris auena.
Nos patriae fines & dulcia linquimus arua.
Nos patriam fugimus: tu Tityre lentus in umbra
Formosam resonare doces Amaryllida syluas.

¶ Construes sic. O Tityre. i. o virgili tu recubans. i. iacens quietus sub tegmine. i. sub umbra fagi. i. silvi arboris frondose/patulae. i. late spaciose/meditaris. i. cantas musam syluestrem. i. carmen rustici auena tenui. i. calamo vel stipula dolci agilis. Nos. i. mantuanus linquimus. i. dimittimus non sponte nostra fines. i. methodum termino patrie. i. matris ciuitatis nre. i. relinquimus inq. arua dulcia. i. campos amenos delectabiles. Nos. i. mantuanus fugimus. i. relinquitur patriam. i. mantuanam. i. o Tityre. i. o virgili tu lentus. i. quietus ociosus in umbra doces. i. facis syluas. i. nemora resonare. i. cantare amaryllida formosam. i. carmen tuum de amaryllide. i. de amica tua copiosum. Sicut vicit serulus sup eneids. In exponendis authoribus denote vita et moribus authoris de qualitate sermonis et de intentione vel fine propter quam scribitur. solet queri. ubi dicitur serulus q. virgilius fuit etiam filius virgili natus ex mantua ciuitate venetie verecundissimus poeta vno tñ vitio laborabat q. lubricus valde fuit et impatiens libidinis si q. qdā vocauerit eū balista q. balista nō pōt continere imperiū. ideo sup ei tumultu scriptū fuit. Monte sub hoc lapidū regitur balista sepultus. Catholicon dicit q. dicit et virgilius a mīe sua virgili: q. ipsa pignora vidit in somnis virgā ascendente ex vitro suo ad celū. i. filii sui astrologū et pphm magnū futurū. Ultra eius fuit studiosa. Suduit enī neapolis cremona mediolani et cū esset. xviii. annoru scripsit bucolica spicio trisi annor sicut bñ in fine quarti georgicoru. Carmina q. lusi pastoz andares iuētra. Tityre tu patulae recubās sub tegmine fagi. Fecit hō georgica in octo anti: et neidē in. xij. annis. Et exierit bucolica et georgica: bucolica qdē ad pces et cōtemplationē pollutionis. Sed georgica ad pces mecenatis pssidio: morte hō puenit dimisit neidē. incorrepta: quā ideo iussit post vitā suā cremari. Cōtra quē exclamat augustinus cesar. Ergo ne supremis potuit vor improba vbiis. Tam dirū mādare nephas erp ibit in ignes. Magna q. doctiloqui morietur musa maronis. Ideo augustus ce sar doloēs tantū opus extingui phibuit ipm cremari: dedit ipm corrigēdū duobus minimis pphs. i. tucce et varroni sub tali lege q. supflus demeret et nihil adderet. ideo in i. eide reperitūtur vsus tricati et incōpleti. Reperitūtur etiā vsus dericti qui nō sunt scripti in corpore libri sicut ibi. Ille ego q. quondā gracili modulari arua et. v. sup arm virgus cano. Si aut in bucolicis reperiant aliqui verius tricati sicut ibi. Incipien alios. hoc nō est propter incorreptionē: sed ex pigritia scriptorū quos piger sepe scribere et ostendere vsum inter scalarē vt dicit loco suo. ¶ Ex istis pōt recolligi et ad virgili. i. q. vixit quinquaginta annis: hēbat enī. xviii. annos qñ cōposuit bucolica fecit in tribus annis: et georgica in octo: et eneidē in duodecim: et hoc est verū si illos supserit sine pausatione. Nā virgilius in eneidē vsus est stilo gradiloquo et metro troico qd tenet vera et ficta et humana et diuina. In georgicis hō vsus est sermo ne mī iocri: sed in bucolicis vsus est stilo humili fm materiā humilē de qua loquit. Qñ itē dicit in bucolicis. Si canim. Syluas sunt sylue cōsule digne. i. fm altitudine matre debet esse stilius altior: bucolica aut carmina dicunt a bus qd est boves: i. con cūsto q. sunt carmina facta de pastoribus bovis vel aliorū pecorū que p boves intelliguntur sunt in libro bucolicoru decē egloge. Dicit aut egloga ab eglo qd est capia et logos sermo quasi captivus sermo: q. loquit de paruis et vilibus rebus: sic pater quali tas mri. Intētio aut virgili scribētis bucolica fuit sub iocūdis vbiis et in persona rustici pastoris laudare augustū cesarē p bñficiis sibi ab eo collatis laudare etiā rectores suos pollutionē et mecenatē in quo reducet magnū ingeniū virgili. i. comedere magnā rem in parua: videt impatores/senatores et alios pides in parva pastorū: sicut in georgicis designauit apes sub nobis regū vel ducū: qñ dicit in to. Magnanimosq. duces. Dicit ergo in principio bucolicoru absq. prohemio.

Tityre tu pascuis recubās. tē. vbi (introducitur) duos pastores. s. tityrū & melibee: per ti-
 tyrū intelligit ipse virgilius: & melibee intelligit qdā seruus vicaneus vel vicinus
 mānians mole cornelius gallus. Vbi est notanda qd vigeat bello civili inter augustū
 cesarē & anthoniū / augustus fuit victor & obtinuit cremonā quā dimisit suis militi-
 bus p stipēdijs suis. Sed qd terra cremonēsis nō sufficiebat eis: ideo dedit eis man-
 tuā quare māniani expulsi sunt a suis possessionib: & dicitur eis eis vbi durū veteres
 migrare coloni vthabentur in sequētibz. Māntua nō misere nimis vicina cremone.
 Sed virgilius hoc vidēs venit romā vbi vltus patrociniū pollionis & mecenatis / im-
 perauit ab impatore agros. s. quos milites sibi abstulerāt qd vidēs gallus corneli-
 quā inuidēs felicitate virgiliū qd solus recuperāuerat agros a se demptos / dicit ei.
 Tityre. i. virgili tu es multū felix: qd tu recubās sub vmbra vlt regimine fagi arboris
 frondose cantas carmina leuā aucta tenui. s. modici stili. Et loquitur more pastorū
 qui faciūt fistulas suas de culmo vel stipula aucte. Et notanda est differētia inter pa-
 tens & patulū: qd patulū est qd naturaliter patet vel aperitur sicut nares. sed patens
 est illud qd aliquā aperitur & aliquā claudit: vt hostiū vel oculi. fagus enī est natura-
 liter patens larga arbor. primo aut tpe fruct⁹ fagi comedebātur: ideo dicit fagus a fa-
 gin qd est comedere. Nos patriā fugimus. i. nos māniani patriā relinquim⁹ & nō re-
 liquimus sponte nra: immo qd plus est fugim⁹ patriā nostrā coacti fugere: & nos etiā
 tristes linquim⁹ amā nra: sed tu doces syluas resonare amaryllida. i. amica tuā: qd
 facis carmina iocosa de pollione & de cesare quos amas: illa carmina resonāt per
 syluas. i. qd maiores & antiqui viros: & loquitur more rustico qd pastores cātāt in syluis.

O Melibee deus nobis hæc otia fecit.

Namq; erit ille mihi semper deus: illius aram
 Sæpe tener nostris ab ouilibz imbuet agnus.
 Ille meas errare boues (vt cernis) & ipsum
 Ludere (quæ vellem) calamo permisit agresti.

¶ Construe sic. O melibee o pastor de⁹. i. cesar augustus / fecit. i. dedit / hæc otia. i. sta-
 bona vel quietē. Nāq; ille. s. cesar / erit mihi. s. virgilio / semper de⁹. i. in vita & post mor-
 tem suā agnus. i. ouis tener. i. iuuentis ab ouilibz nris. i. a pecoribus nris / imbuet. i.
 sacrificabit arā. i. sup altare. illius. s. augusti cesaris. Ille. s. cesar / permisit boues nras
 scz vaccas / errare. i. per cāpos esse / vt cernis. i. vt vides. et permisit ipm. i. me virgiliū /
 ludere calamo agresti. i. fistula rustica / quæ vellē. i. quæcumq; carmina velle lūere.
 ¶ O melibee. videt tityrū. i. virgiliū ad melibee. d. s. cesar / dedit sibi illa otia. i.
 facultatē vniuersā ex ppijs agris sine graui labore. Nāq; ille. i. cesar / erit mihi de⁹ in
 vita sua & post mortē. Nā alij imperatores reputabātur inter deos post mortē / sed
 augustus cesar in vita sua meruit deitatē & habere tēplū sicut deus. Illius arā. i. e. i.
 qd iu vitæ faciā sacrificiū super altare suū et irrigabo arā suā de sanguine igni.
 Ille meas errare boues. i. cesar dedit mihi agros & libertatē cantandi carmina rus-
 tica memi quecumq; vellem ludere non per minas sue per coactionē sicut etiam ipse
 virgilius dicit in georgicis. Carmina que lusi tē.

Nō equidē inuideo: miror magis: vndiq; totis Ne.
 Vsque adeo turbatur agris. en ipse capellas
 Protinus æger ago, hanc etiam vix Tityre, duce.
 Hic inter densas corylos modo namq; gemellos
 Spem gregis (ah filice in nuda) connixa reliquit.
 Sæpe malum hoc nobis (si mens non læua fuisset)

De cœlo tactas memini prædicere quercus.

Sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix.

Sed tamen iste deus qui sit: da Tityre nobis.

¶ Construe sic. Equidē. i. certe nō inuideo. i. nō habeo inuidēā mīrōi magis. i. admī-
rōi q̄ turbat. i. q̄ nos mānuāi turbamur vñdīq̄. i. ex oī parte totis agris. i. in agris
nōis vsque adeo. i. in tantū vel multū enī. i. ecce ipse. i. ego melibeus eger. i. non sanus:
ago. i. duco/ptinus. i. longe a finib⁹: capellas. i. capras. ¶ Tityre vit. i. cū difficultate
duco. i. cōduco hāc. i. caprā hęc capra. i. cōtra est. i. peperit hic. i. in isto loco inter cor̄y
los. i. illas arbores densas. i. spissas/ gemellos. i. duos filios existentes sup. spem gre-
gis. i. spem future gnationis ⁊ ipsa inq̄ relinqt ab interiecto admīrantis illos ge-
mellos in silice nuda. i. supra lapidē durū memini quercus. i. illas arbores tactas ⁊
fulminatas de celo. i. desup̄ p̄dicere. i. significare hoc malū. i. nos p̄dituros agros sæ-
pe. i. multo tēns nobis mānuāis/ si mens. i. cogitatio nō fuisset leua. i. bene cōfide-
rāsem. Sensus est nos p̄dere agros res manifesta. i. quercus p̄dicabat/ sed nos men-
tis impudētia capri intelligere nequim⁹. sed tityre. i. virgili da. i. dic nobis q̄s est
iste deus q̄ dat tibi ista oria. ¶ Nō equidē. Loquit iterū melibeus/ sed ne videatur
loqui ex inuidia dicit se nō inuidere/ sed mirari de felicitate virgili/ quia alii mā-
nuāi p̄turbant oēs mīerias/ q̄ turbant in agri ipsor̄ vsq̄ adeo. i. multū. Et est tur-
batur verbū impersonale q̄s indr̄r se h̄z ad oēm personā. i. quo vult melibeus latēter
redarguere augustū cesarē nō designando illū qui turbat vult etiā ostendere q̄ oēs
mānuāi fuerūt turbati sine aliqua discretione ⁊ etiā sine culpa: q̄ nō fuerūt expulsi
propter sua demerita/ sed propter vicinitatē ad cremonē vt dictū est. Et nō dī turbā-
mur/ q̄ verbū p̄sonale designaret paucos ⁊ nō oēs. ¶ En ipse capellas. hic melibeus
monstrat euidenter suas turbationes dicēs q̄ ipse eger corpore ⁊ alio vit ducit secum
duas capras. i. marē ⁊ vxorē ⁊ causa laboris est: q̄ capra sua. i. vxor de nouo comita
est. i. enita vel peperit gemellos. i. duos filios qui sunt spes futuri gregis ⁊ future ge-
neratiōis. Et augmentatio laboris est/ q̄ nō peperit in lecto molli/ sed supra silicē vel
lapidē durū ⁊ sine vestimētis vel straminibus ad inuoluendū gemellos. Sepe malū
hoc nobis. hic melibeus dicit q̄ si ipse fuisset sapiens ⁊ cōsiderasset signa ex augurio
ipse potuisset precauere istā turbationē/ q̄ anno p̄cedenti quercus que sunt arbores
⁊ audire ⁊ pertinētes esui fuerūt tacte de celo. i. leuiter fulmināte quercus sunt ar-
bores in tutela iouis ⁊ sibi cōsecrate. ideo nō permittit eas dure fulminari. ⁊ q̄ ar-
bor iouis fuit tacta ⁊ turbata signū erat q̄ mānuāi qui erat in tutela augusti tur-
bāretur. Sed tñ iste deus. ¶ Tityre da. i. dic mihi q̄s est ille deus qui dedit tibi oria
⁊ ludere que velles. Vbi notandū est q̄ dare significat tria sc̄z dicere/ contribuere/ ⁊
cedere iuxta illos versūs. Dico cōtribuo cōcedo significat do. Cetera vidēant sup̄
dictū. De allegoria autē quā aliqui volunt in hīs versibus p̄dictis/ quia dicit car-
mina cantata virgilio de vrbē romana. vide seruium ⁊ alios expōsitores.

Vrbem quam dicunt Romā Melibœe, putavi Ti.

Stultus ego huic nostræ similē: quo sæpe solemus

Pastores ouium teneros depellere fœtus.

Sic canibus catulos similes: sic matribus hædos

Noram: sic paruis componere magna solebam.

Verum hæc tantum alias inter caput extulit vrbes:

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

¶ Constr. i. Ego tityrus stultus. i. impudēs o melibœe putavi tibi credi q̄ vrbē. i. ciuita-
tē quē. i. vrbē dicit. i. vocant romā esse supple similē. i. equalē huic nostrē. i. māne
quo. i. ad quā pastores ouū. i. caprarū. sæpe solemus. i. cōsueuim⁹ depellere. i. a lacte

remouere seu emittre fer^o teneros. i. agnos non ternatos. Sic. i. eodē modo cognos-
uerā romā esse similit^r mantue/sicut noīā. i. nouerā catulos. i. paruos canes esse simi-
les canibus magnis/ sicut noīā inq^{ue} hedos. i. hircos teneros esse similes matribus
suis. Sic solebā cōponere. i. cōparare magna. i. res magnas paruis rebus minimis
verb^{is}. i. certe hec. s. roma tantū extulit caput. i. maior inter alias vrbes. i. ceteras ci-
uitates/quantū cupressi. i. illi arbores magne solēt se extollere supple inter viburnū
lenta. i. illas arbores paruas seu cūnas. ¶ Urbē quā dicūt romā. i. Tyrius ridet
more rustico per longas ambages quis fuit ille de^{us}/et quia nullus homo potest esse
sine loco. Ideo describet locū in quo est august^{us}. s. romā/et facit topographiā/sicut
si aliquis describeret parisiū ad ostēdendū quis sit rer. Dicit ergo. O melibee ego
stultus et ignarus pastor qñ audiebā loqui de roma putabā q^{ue} esset quedā pauper ci-
uitas sicut mānuā in quā nos pastores ouium depascimus agnos. Sed talis est
differentia inter romā et mānuā qualis est inter magnos canes et paruos. s. catulos
vel inter hedos et capias: q^{uia} roma excedit alias vrbes/sicut cypressus viburnū. i. frus-
tice. Cypressus enī est arbor alta et viburnū est parū arbutum.

Et quæ tanta fuit romam tibi causa videndi? Me.

¶ Construe. Que causa. i. que occasio tanta. i. tam magna fuit tibi tyrio videndi. i.
eundi romam. i. illam vrbe. ¶ Et que tāta. Querit iterū melibeus que fuit causa
finalis quare tyrius venit romā: q^{uia} magna causa requiritur ad magnū effectum.

Libertas: quæ sera tamen respexit inertem: Ti.

Candidior postq̄ tondenti barba cadebat.

Respexit tandem: & longo post tempore venit.

Postq̄ nos Amaryllis habet Galathea reliquit.

Nāq; (fatebor enim) dum me Galathea tenebat:

Nec spes libertatis erat nec cura peculi.

Quis multa meis exirent victima ceptis

Pinguis, & ingrata premeretur caseus vrbi:

Non vnq̄ grauis ære domum mihi dextra redibat.

¶ Construe. Libertas candidior. i. pura fuit causa quare ego veni romā que libertas
sera. i. tarda/ tñ respexit. i. conspexit me inertē. i. pigri postq̄ barba mea cadebat. i.
cedebat/ tondenti. i. radenti/ tandē libertas respexit me/ et venit. i. aduenit mihi in
go tēpore. i. per longū tēpus/ post. i. postea: et postq̄ amaryllis. i. roma/ habet. i. possi-
det/ nos. i. me tyriū/ galathea. i. mānuā/ reliquit. i. dimisit me. fatebor enim. i. dē
veritatē/ dum galathea. i. mānuā/ tenebat. i. possidebat me tyriū/ spes. i. fiducia/ li-
bertatis habēde nō erat mihi/ nec cura. i. sollicitudo peculī. i. gregis erat mihi/ quis
multa victima. i. multa sacrificia exiret. i. procederēt/ ex meis ceptis. i. ex meis oīs
libus/ et quis pinguis caseus premeretur. i. feret vrbi ingrate. i. ad mānuā ingratā.
Non vnq̄. i. nunq̄/ dextra. i. manus redibat. i. reuertebatur domū meā grauis. i. ole-
na/ et. i. argēto. ¶ Libertas. i. Respondet tyrius. q^{uia} libertas fuit causa quare veni
nit romā. s. vt esset liber. vnde seruus vult libertatē vt careat seruitute. Sed nobilis
vel ingenuus vult libertatē vt viuat scdm suū arbitriū. Non erat autē alibi libertas
sicut rome. Que sera tamen. hic tyrius incipit seipm: q^{uia} prius non venerat romā
vt esset liber/ fuit enī piger querendo libertatē/ quis finaliter ipsam habuerit. Can-
didior. hic more rustico designat tēpus a quo sit liber. s. ab illo tempore quo habuit
amicū amaryllidā/ vel ab illo tēpe quo rafa fuit barba sua: sic enī cōputabant rustici
tēpora. s. anno quo fuerūt cōiugari: q^{uia} nesciūt aliter distinguere tēpora. Et notandū
est q^{uia} candidior nō est adiectiuū de barba: quia tūc virgilius nondū habebat barbā
candidā/ vel canā cū ipse esset viginti octo annorū qñ fecit hūc libru. Sed candidior

est dilectus libertas. Et est sensus libertas candidior resperit est ab illo tpe quo
bapa in a ronebatur vel postea dicit fortuna te senex. Ideo dici potest q est muta
tio sone / q virgilius loquit in psona cuiusda veteris. Postq rē. per amaryllidā
enalligit romā / q per galathea intelligit mantiam / q dicit. q libertas sibi venit qn
dixit mantia / venit romā. Nāq fatebor em. hic supfluit illa cōiunctio em causa
mri cōplendi. Et dicit titius q qdū mansisset mantie nūq fuisse diues aut li
be tibi notatur q nō est p̄riorio nisi in bonis vrbibus: q nūseri sum castra sequen
ter et dicit peculi p apocōpā. i. peculij qd sūt diuitias. Dicitur em a pecuditus q
tor diuitie antiquorū erant in pecudib⁹ et armentis. Quāte. Loquitur more rusti
col qui ex laboribus sibi sufficiūt et administrent alimenta: et tamen ciues vrbium
seu deridēt eos / et faciūt eos expendere suas pecunias in ludis et tabernis. ex actio
nibus / impositionibus / gabellis rē. sic q qn redcunt ad domos suas vix reputāt lu
cri de castis / vel alijs alimentis que vendiderunt.

Nirabar quid mœsta deos Amarylli vocares: Me.

Cui pendere sua patereris in arbore poma.

Tityrus hinc aberat. ipsæ te Tityre pinus:

Isi te fontes / ipsa hæc arbuta vocabant.

¶ Construe. O amarylli. i. o roma / nirabar. i. admirabar / quid. i. quare / mœsta. i.
tristis / vocares. i. vocabas / deos. i. superos et mirabar / cui. i. in cuius honorem pater
reris. i. seruare / poma. i. officia vel dignitatē / pendere. i. esse in sua arbore. i. in vrbē
p̄cipali. i. qz rome p̄debāt officia tity. us. i. virgili⁹ aberat. i. absens erat hinc. i.
arma / et o tityre. i. o virgili / ipse pinus. i. ille arbores vocabāt. i. appellabāt te vir
gili et ipsi fōtes vocabāt inq et ipsa arbuta. i. alie arbores vocabāt inq te virgili.
¶ Nirabar. hic melibœne loquitur ad vrbem romā sub nole amaryllidis quā tity
rus inabat dicēs. q ipse nirabatur quare amaryllis tristis vocabat deos. i. roma
orāat vt ad eā veniret / virgilius mirabatur etiā cui ipsa amaryllis seruabat pul
che poma in sua arbore scz pulchra officia seruabantur rome et pulchre dignitates
p̄cipaliter q erat absens. ¶ Ipse te tityre. Cū scio o virgili q alte pinus et alte ar
bores. i. vrbis romana et cesar et sacri fontes. i. sapientes senatores q sunt pleni sapien
tiā et arbuta. i. populus romanus vel parui seculares expectabant te.

Quid facerem: neq; seruitio me exire licebat:

Nec tam præsentes alibi cognoscere diuos.

Hic illum vidi iuuenem Melibœe: quotannis

BS senos cū nostra diēs altaria fumant.

Hic mihi responsum primus dedit ille petenti:

Pascite vt ante boues pueri summittite tauros.

¶ Construe sic. Quid facerē mantie supple neq; licebat. i. nō potuissē exire. i. libe
rare me virgiliū seruitio. i. a seruitute / nec licebat inq cognoscere. i. licere alibi. i.
in istis ciuitatibus a roma / diuos. i. dominos tū presentes. i. tam p̄prios et o mœ
stie vidi. i. cognoui illū iuuenē. i. octauianū augustū / vidi inq quotannis. i. singe
lis annis augustū scz augustū nostra altaria fumant. i. sacrificāt his senos dies. i. per
duodecim dies in anno. hic. i. augustus dedit. i. tribuit primus. i. in prima mea peti
ti me responsum. i. libertatē / et hic. i. augustus dixit sup. mihi petenti. i. querenti li
bertatē / o pueri. i. pastores / pascite. i. nutrite / boues. i. vaccae vt ante. i. sicut seculi et
summittite. i. iungite tauros cū vaccis. ¶ Quid facerē. Respondet tityrus. O mœ
stie quid fecissē si nō venissē romā / qui a manens mantia semp fuissē seruus
nec inuenissē in deos vel dominos tam p̄prios sicut hic nec amicos adiutores. hic
illū. Vocat octauianū augustū iuuenē nō puerū: quia senatus decreuerat q nemo

vocaret eū pueri ne mīnuere lano imperi / qz ve terre cui rex pner est. Dicit ergo.
hic. i. roine vidi quorāto. i. singulis annis angustū qui est mihi ille de^o de quo que-
rebat melibeus. Bissenos cui. i. isti deo ego sacrifico semel in mēse / qz quolibet mēse
faciebāt festū angustū. hic mihi. i. iste fuit qui primo dedit mihi libertatē in prima
mea petitiōe dices mihi et alijs pastorib^{us} meis pascite vt āte boues. i. viuite libere
sicut ante solcbaris. i. ante tēpora belloz / et iungite tauros cū vaccis. et equos cū iu-
mentis ad generationē sicut dixit deus Genesio. i. Crescite et multiplicamini et.

Fortunate senex ergo tua rura manebunt **Me.**

Et tibi magna satis quis lapis omnia nudus

Limosoq; palus obducatur pascua iunco

Non insueta graues tentabunt pabula fœtas:

Nec mala vicini pecoris contagia lædent.

Fortunate senex, hic inter flumina nota:

Et fontes sacros: frigus captabis opacum.

Hinc tibi quæ semper vicino ab limite sepēs

Hybleis apibus florem depasta salicti:

Sæpe leui somnum suadebit inire susurro.

Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.

Nec tamen interea raucae (tua cura) palumbes:

Nec gemere aëria cessabit turtur ab vlmo.

¶ Construe sic. O tityre senex. i. antioque fortunatus. i. bonā fortunā habens: ergo tua
rura. i. tui agri manebūt et magna pascua supple manebūt satis tibi. i. tityro quis
lapis. i. mone nudus. i. coopernis qz pzo et palus. i. lacus obducatur ola pascua. i. con-
mestione animalū: iunco. i. illa herba limoso. i. paludosa et pabula. i. pascua insu-
eta. i. non cōsueta nō tentabūt fœtas graues. i. non nutriēt capellae gravidæ. ¶ Nec
contagia mala. i. male infectiones vicini pecoris. i. gregis ppinqui ledent. i. inter-
ficiēt fœtas supple. O fortunatus senex captabis. i. frequenter capies hic. i. in istos lo-
cos inter flumina. i. fluuios nota. i. caros et fontes sacros. i. aquas dedicatas nymphis
frigus opacu. i. vmbra delectabile: hinc. i. et alia parte sepe. i. clausura que est alta
mitre. i. termino vicino. i. propinquo tibi semp fiet supple depasta. i. comesta florem
salicti. i. salicis apibus. i. ab illis animalib^{us} hybleis. i. sic trictis. et sepes suadebit. i.
incitabit te mitre. i. accipere somnū. i. quietem susurro leui. i. murmure tenui. et fron-
dator canet. i. cantabit sub rupe alta. i. de scopulo magno ad auras. i. ad vētos. Nec
palumbes. i. turtures raucae cessabūt tua cura gemere: nec turtur. i. illa avis cessabit
gemere. i. cantare ab vlmo. i. ab illa arboze. ¶ Fortunatus senex. Vocat tityrū. i. vir-
giliū senem non ratione etatis sed ratione fortune: qz habebat bonā et pinguem for-
tunam sicut solent habere senes vel senati homines. Dicit ergo. O tityre tu es felix
quia agri tui manebunt et pascua lata circumdata montibus saxosis ex vna parte et
equa paludosa ex alia et oues tue pregnantēs et fete tue nō habebūt pascua insolita
immo sicut in mantua similia: nec ledentur et cōtagio vicini pecoris. Fortunatus se-
nex. hic iterū melibeus narrat felicitatem tityri quantū ad seipsum dicens. O tityre
pecora tua sunt fortunata vt diximus: tu es etiā felix inter ista flumina iuncea et fon-
tes sacros quia in fontib^{us} sunt nymphæ sacre. hic enim in estate capies frigus opa-
cum id est vmbra delectabilem. et habes et vno latere sepe et salicem vbi apes
pascuntur: ex quarū susurro vel tenui murmure dormies. Et hic est inodoche: sepes

de pastorem salicti. Ubi notandum qd hic serpens est serpens sed hec serpens est domus
vel claustra. Salicti autem est species salicis vel locus in quo crescunt salices qd alio
nomine i salicetum i ubi salix a saliendo: qd cito de terra salit crescendo. qd hinc alia
sub rupe dicit et alia a parte audies cantare philomenam et palumbes et aurum
q iaru catius est ut gemit. Et est frondator equiuocu qd significat illu qd in estate sa
cit manulos et frondibus arboru ad nutriendu aialia in hyeme vel sicut illu qd res
mouet sua de vitibus ut vne mature fiant a sole. et etia sicut auicula qd cantat inter
frondes vix videt qd estat. Ulmus autem est arbor qua itali supponit vitib suis. Pas
lubes est avis dicta quasi parces libes: qd no coit nisi semel in anno vel bis. Sed alij
colubi duntur qd colutes libes: qd quolibet mense coit et est palubes agrestis iuxta
illud. Tria coluba subit sua rura palubes habebit. Sed virgilius dicit palubes est
nomen geci quod latini mutar in us. et est avis cantans rauce sicut homo iussens.

Ant leues ergo pascentur in æthere cerui:

Ti.

Et feta destituent nudos in littore pisces:

An(pererratis amborum finibus) exul

Aut Ararim parthus bibet: aut germania tigrim

Q iostro illius labatur pectore vultus *in iusticia*

¶ Cōsue. cerui. i. illa aialia leues. i. veloces pascentur. i. nutriuntur in ethere. i. aere
et freta i maria destituent. i. relinquet pisces nudos. i. sine aqua in littore. i. in ripa
maris ut ego ero exul. i. electus a patria mea: hoc dico finibus. i. regionibus am
boru. i. parthoru et germanor pererratis. i. circūdaris: aut parthus. i. ille ppls bibet
arar iuxta illum fluiu aut germania. id est ille populus bibet tigrim. i. illu fluiu qd
id est ate. vultus. i. memoria illius. i. cesaris labatur. i. recedat a nostro pectore. i.
a nostri corde. ¶ Ante leues ergo. Respondet tityrus qd consideratis istis felicitati
bus ipi nunq desinet amare illum deu nec posset facere contrariu sicut impossibile
est mutare rerum ordinem scilicet ceruum volare piscis ambulare et fluiu orientis
transfert in fluium occidentis cum sua totali regione.

At nos hinc alij sitientes ibimus afros:

Me.

Pars scythiam & rapidum cretæ veniemus oaxem

Et penitus toto diuisos orbe Britannos.

En nunq patrios longo post tempore, fines

Pauperis & tūguri congestum cespitem culmen

Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.

Impius hec tam culta noualia miles habebit?

Barbarus has segetes? en quo discordia ciues

Perduxit miseros? en quis conseruimus agros?

Asere nunc Melibce puros pone ordine vites.

Ite meæ (quondam foelix pecus) ite capellæ.

Non ego vos post hac viridi proiectus in antro

Dumosa de rupe procul pendere videbo.

Carmina nulla canam: nec me pascente capella
Florentem cythiſum, & ſalices carpētis amara.

¶ Construe. At. i. sed. o. tunc. i. supple nos alij. s. mātuani hinc. i. a regione nostra ibi-
mus ab eis sitientes. i. affricā. libiam ubi est regio calidissima. et pars nostrū supe-
rie ibi scythiam. i. ad illā regionē. et veniemus. i. ibimus oarem. i. ad illūmū ra-
pidum. i. velociter fluentem/crete. i. illius patrie. et veniemus britānos. i. d. angli-
cos diuinos. id est separatos penitus. i. eino toto orbe. i. ab omni ciuitate. in nunq̃
id est nūquid aliquid veniemus ad fines patrios. i. ad patriā nostrā longo et. i. per
magnum tempus post. i. postq̃ recesserimus. et enūq̃. i. nunq̃ aliquid ego melibee vti
debo culmē. i. stipulā tuguri pauperis. i. domus pastoralis congestū. i. cōpositū cespī-
te. i. gleba terri e. i. ego melibee vidēs post aliquot aristas. i. post multa tēpā mea
regna. i. meas possessiones mirabor. i. admirabor. i. miles ipius. i. malus habet. i.
possidebit hec noualia. i. noua rura tā culta. i. tā bene laborata. i. barbarus ille. i.
transiens habebit sup. has segetes/en quo. i. ad quā uolentiā/discordia. i. lile/pur it. i.
miserit ciues miseros. i. mātuanos etules in q̃s. i. qbus consecutus. i. plantauimus
agros. i. arua. o melibee infere. i. plantā hūc proos. i. illas arbores ordine. i. fi ordi-
nem. i. pone. i. dispone. vites. i. vineas ordine. i. mee capelle quondā. i. aliquā dīx pe-
tus sup. ite. i. a me abite. i. ego melibee piecius. i. iaces in antro. i. in fouea non vi-
debo vos capras post hac prociū. i. a longe de rupe diuinos. i. ex copulo spīnio pen-
dere. i. pascere. Et ego nulla carmina canam. i. non cantabo more rustico/eros ca-
pelle non capietis. i. non comedetis scythium. i. illā herbā. i. non carpetis fices. i.
illas arbores amaras hominibus sup. ¶ At nos. i. ego melibee postq̃ nati sum mis-
eritas futuris/prenoscit eas dicens. o tunc in es felix in terra tua/nos a tē nū-
feri. i. etules extra solū politū. i. est prolepsis/ibimus vna pars ad orientē. i. totitrio-
nem/alta ad africanā sitientē. i. ad libiā ubi est regio calidissima. i. quasi in abita-
bilis. et p. cōtrariū scythia est patria frigidissima in septentrione/cuius frigiditātē
ponit virgilius in quarto georgico. Oates est fluius illius regionis vel patrie al-
bus qui defluit per terrā cretosam. Diuinos orbe britānos/qui a non sunt nū. i. septē-
dimaria. i. inter illa britanni nō sunt inclusi. i. enumerati. britanos autē voca angli-
cos qui venerūt de saxonā. i. expulerūt britones de illa britania maiore qui est ma-
gna insula inter septentrionē. i. occidentē. i. separata a gallia. i. ab omni alia patria. En
nunq̃ vna dictio est/en interrogat vniq̃. i. aliqui en nunq̃. i. nunq̃ aliquid venem⁹. et
per modū dolentis plangit melibee dicens. heu nunq̃ video meternū patriā meā
et paruū tuguriū meū compolitū ex cespīte e. cooperitū culinis. Et dicit tuguriū p. tu-
guriū sicut prius dixit pecunī p. pecunī. Cespēs est gleba terre herbosa ex qua rustici
faciūt muros domorū suarū. eas sup. addidit in modū lapideas. Culmus est calamus
nouus crescens. i. capitur pro stipulā que crescit/vt calami crescūt. et inde d. culmen
tectū vel tectū domus. i. culmē hic capitur p. domorū. i. cur pare p. toto. ¶ Post illud cē-
id est nunq̃ erit nihil istū post aliquas miserias videre regna mea. i. possessiones
meas. i. agros meos quos regebā. Et per aristas intelligit etares. et per etares annos
per methathesim. Impius hec vocat angustū iudicē. i. latenter increpat eum/quia
abstulit a manutians agros meos sine iura. vel quia victor gessit bellum ciuile contra
anthoniū. et vocat noualia agros qui remouentur noua segete quolibet anno. Sed
propter noualia sunt filie noue crescētes postq̃ absita sunt memora. plangit ergo
melibee se seminasse. i. plantasse p. alijs extraneis. i. barbaris. ¶ En quo discordia
ciues. hic exclamat contra ciuitates discordias dicens. q. discordia est causa totius
miserie quia. i. omne regnū in se diuisum dissolabitur. ¶ Inire nunc melibee. hic facit
a postrophā loquendo ad seipsum. v. onice. i. per modū duplicentis hortans se ip-
ad plantandū arbores. et ad seminandū segetes. i. quasi diceret q. frustra laborare.
¶ Tre mee. hic dolenter reuertit a suis possessionibus dicens ad capras suas. i. melib-
e. i. ind. domini. quia ego ero sepultus in quadā fouea. i. nunq̃ video vos pascendo
pendentes arbores. i. diuinos hec cantabo carmina sicut solent pastores. i. i. scythi-
bus vti gustū crescens in scythia ciuitate. et dicit quidā glose q. est hedera contra orea.
aliqui etiam dicūt q. est caprifolium. et vocat lincee amaras. non capris quia eas
libenter comedunt. sed hominibus sunt amare.

Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte:

Fronde super viridi: sunt nobis mitia poma:

Castaneę molles: & pressi copia lactis.

Et iam summa procul villarum culmina fumant.

Maioresq; cadunt altis de montibus vmbrae.

¶ O melibee poteris requiescere. i. manere mecum hac nocte. i. in isto loco fronde super viridi. i. super herbam viridem poma. i. illi fructus sunt nobis mitia. i. dulcia. & castaneę sunt molles. i. mature & copia. i. abundantia lactis pressi. i. casei est nobis super. et culmina summa. i. alti camini villarum. i. oppidorum fumant. i. fumum emittunt. procul. i. a longe & vmbrae maiores cadunt. i. duplicant de altis montibus. i. magnis montibus. ¶ Hic tñ. Titius pfolatur melibee: q; in aduersa se ipm. inuitus ad cenam super herbam viridem. & ad festulam rustica. i. ad caseum castaneas & poma. Etiam summa. hic Agellus p signum noctis vult ostendere finem illius egloge adesse sicut dies finitur adueniente vespera. et palatium recedit in vesbere ad silvas & relinquit agros qui sunt iuxta mare tirense. & camini fumant vel culmina domorum: q; preparatur cena: & non est magna vmbra videtur cadere de montibus altis qui obiciuntur soli. Cetera videantur super textum.

¶ Finit prima egloge.

¶ Incipit secunda.

Formosum pastor Corydon, ardebat Alexim

Delitias domini: nec quid speraret habebat.

Tantum inter densas (vmbrosa cacumina) fagos

Affidue veniebat. ibi hac incondita solus

Montibus & sylvis studio iactabat inani.

O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas:

Nil nostri miserere: mori me deniq; cogis.

Nunc etiam pecudes vmbrae / & frigora captant:

Nunc virides etiam occultant spineta lacertos.

Thestylis & rapido fessis messoribus aestu

Allia serpillumq; herbas contundit olentes.

At mecum raucis (tua dum vestigia lustris)

Sole subardenti resonant arbusta cicadis.

Nonne fuit satius tristeis Amaryllidis iras:

Atq; superba pati fastidia: nonne Menalcam:

Quis ille niger: quis tu candidus esses?

O formose puer nimium ne crede colori.

Alba ligustra cadunt / vaccinia nigra leguntur.

Con. Corydon pastor ardebat. i. ardēter diligebat alexim. i. illū puerū formosum
id est pulchrum cernere iuxta delicias dñi. corydon nō habebat illud qđ speraret. i. de-
sideraret siue nec qđ speraret habebat. i. nec ipse possendi habebat. i. corydon venie-
bat assidue. i. sepius. nū. i. tñ modo. inter sagos. i. illas arbores. dēas. i. iussas. i. in-
ter cacumina ymbrosa. i. inter summitates montis ymbra habētes. et ipse solus ibi. i.
in illo loco. iactabat. i. fundebat incassum montis ymbra habētes. et ipse solus ibi. i.
dita. i. subito dicta in montibus. i. siluis. mani studio. i. vana labore. o alexi. o puer
crudelis. i. sine misericordia. nihil. i. non curas mea carmina. i. meas cantilenas. et nil. i. non
miserere. i. miserere mihi. i. mei corydonis. i. tu cogis me corydonem mou. i. peri-
re. obire. i. pecudes. i. animalia. captant. i. capiunt ymbra. i. frigerationes. et fri-
gora. i. loca aprica. i. spineta. i. spine. vel locus in quo crescit spine. occultat. i. tegit
lacerros. i. illa animalia. i. testis. i. vtor corydonis. vel alia puella. condit. i. prepa-
rat alia. i. illa legumina. i. serpilli. i. illa herba. i. herbas oleras. i. odoriferas. i. me-
foribus. i. operariis. fessis. i. fatigatis estu. i. calore rapido. i. vehemēti. i. arbuta re-
sonant sub sole ardenti calido. metu. i. cū me corydone. cū cicadio. i. illis animalib⁹.
i. aucis. i. rauce cantantibus. dum lustrat. circūdo tua vestigia. i. tuos passus. Nonne
id est nūquid fuit satius. i. melius me pati iras. i. rancore. tristes. i. non fictas. i. pati
inq̃ fastidia supba. i. verba superbie plena. amaryllidis. i. illius mulieris. et nonne
fuit satius corydonē supple amasse menalcā. i. illū pastore. Quāto ille scilicet menal-
cas esset niger quis tu alexis esses candidus. id est formosus. O puer formosus. id est
pulcher. ne id est non crede. i. cōfidas nimis. i. multū color. i. pulchritudini. Nam li-
gustra. i. illi flores alba. i. pulchra. cadunt. i. labuntur. i. vacent. i. ille violenigra. i.
purpurei coloris. leguntur. id est colliguntur. **C** formosum pastor. Secunda egloga
sequitur que sic intitulatur. Alexi quia loquitur de vehemēti amore quem habebat
virgilius ad alexim. In qua egloga introducit poeta recitans mutuum amo-
rem inter duos pastores scz corydonem et alexim in domo pollionis. dicens quidam
homo scilicet corydon pastor ardebat. id est impatienter amabat alexim. Et notandū
est q̃ corydon est virgilius. et est nomen fictū a nomine cuiusdam autis dulciter can-
tantis que dicitur corydalis. anglice. goldefynche. que interpretatur dulce canans
quia virgilius hic incitat dulciter cesarem ad amorem suum. Cesar autem in perso-
na alexis introducit. et interpretat alexis sine responsione. quia nihil in ista eglo-
ga respondet. vel interpretatur superbus non dignans respondere precibus. Et di-
citur ab a quod est sine. i. lexis ratio vel responsio. **E**t quid per alexim intelligatur
est diuersus modus dicendi. quia ista egloga in aliquibus locis videtur sanare vñ
et alibi aliud. Dicunt enim aliqui q̃ virgilius amauit tres scilicet vñum puerū no-
mine alexandrum quē post multas preces dedit pollio dominus suus specialis quē
puerū cum tanta difficultate obtinuit q̃ prima facie desiderabat ipsum sibi dari.
amauit etiam leriam puellā. i. ceberem puerum quos dedit sibi mecenas ad cuius
requessem fecit georgica. Et dicit quidam q̃ fecit eglogam de amore quo amabat
illum. cesar augustus qui cum maxima difficultate sibi restituit agros suos. Dicit
ergo primo virgilius in persona alterius poete q̃ corydon quidam pastor ardebat
alexim. id est ardentē diligebat. et capitur ardentē metaphorice. et sic dicit do-
ctrinale. Christi bonus ardet amorem. et ardebat alexim. id est illum puerū erat des-
litie dñi sui scilicet pollionis. Et ista verba videtur magis sonare de alexandro sed
loquendo de cesare ardebat alexim. id est cesarem qui erat delitue dñi. id est dñs de-
lectabilis mirando cōstructionem transitiuam in intransitiuam. quia dicit doctri-
nale. Illud quod regitur et rector idem tibi signant. **N**ec quid speraret habebat
id est nūq̃ sperabat ipsum puerum sibi dari vel de cesare nūq̃ sperabat habere
agros suos quos tamē postea per importunitatē. i. frequentiam precandi obtinuit.
Cantū inter densas. Loquitur more hominis desperantis qui tristis vadit ad los-
ca solitaria ad defendendum. Dicit ergo q̃ corydon nō sperans. i. faciebat carmina
sua tristia in mōtib⁹. i. siluis. **I**nani studio. i. loquitur absenti. i. nihil respondenti.
O crudelis alexi loquitur virgilius ad alexandrum et ad augustum vocans eum
crudelē. i. incroabilem. i. impiū sine misericordia quia non exaudiat preces imino cogit eū
pie dolere. Nec etiam pecudes. hic ostendit alexim debere misereri sui. quia nō ces-
sauit tota die orare cū magno sudore. i. sub estu diei. quod ostendit per signa que se-
quuntur. quia pecudes querūt ymbra et lacerti virides querunt spineta. Nunc etis

testis. s. v. cor. donis vel alia puella portat prandiu messoribus sub esu diei vt
vritur noie rustico mulieris qualiter rustici vocant mulieres suas testas vel cortices
q. sunt sicce & calide: est mirabile de illo prandio q. in tpe calidissimo fit et herbas
calidissimas sicut allio & serpillio. Et consonat dicto rustico q. dicit q. allia refrige-
rat. et psonat plinio in hyssopo q. dicit q. oia medicina opatur p simile vel contrariu
hoc est p le vel p accho. calor em p se calefacit et p accho frige facit. Allia em in vris
marime aperit meatus corporis & resoluut a corpe calorem. vñ derelinquit corp. frigi-
dus sicut ruta facit viros calidos & feminas luxuriant. Et mecu rancis. Cicerada
est vñis garrulus & qrit vmbis sub esu diei. Nōne fuit satius. i. nunqd fuisse mabi
meli. amasse menalea pistorē licet ille sit niger. vel nōne fuisse mibi meli. amasse
quāda rustica mulierē licet iracūda & supba. q. pati p te tot dolores per amar y-
lida intelligat leria. & p menalea cedere puerū quos sibi mecenas dicit non fuissent
tā pulchri sicut alexander: tñ debuissent sufficere hūis. vel intelligit q. fuisset meli.
sequi anthoniū q. augustū. Et formose puer. hic appropiat q. reo nigre plus pbat
q. albe. quis dicat virgili. in georg. q. aries alb. est melior: nō tñ est regula gñalior
q. ligustra q. sunt flores albi cadūt & diminunt q. vilia: & tñ viole purpuree tenden-
tes ad nigredinē colligunt tanq. speciose. hoc seruus. alij dicunt q. vacciniū est flos
herbe q. b. anglice wadde: et sim alios ligustrū est flos sambuci & vacciniū est quod-
da granū nigrū q. ad tingendū est aptū. sic b. vulgariter q. piper est melior q. creta. *chank.*

Despectus tibi sum: nec qui sim quæris Alexi,

Q. diues pecoris niuei: q. lactis abundans.

Mille meæ siccis errant in montibus agnæ.

Lac mihi non æstate nouum: nec frigore desit.

Canto quæ solitus (si quando armenta vocabat)

Amphyon dirceus in actæo Aracyntho.

Nec sum adeo informis. nuper me in littore vidi:

Cum placidū ventis staret mare. non ego Daphnim

Iudice te metuam: si nunq. fallit imago.

Et alexi ego sum tibi despectus. i. nō placeo tibi nec queris q. i. qualis ego sum q.
diues. i. quantū opulētus. pectoris niuei. i. gregis candidi. q. abundans. i. copiosus/
lactis. i. liquoris. mille agnæ. i. oues. mee. i. pprie. errant. i. pascūt in montib. siccis.
i. atheniensibus. lac non desit mihi. i. cor. doni noui in estate. i. in tpe calido nec
lac desit in frigore. sed omni tpe ego habeo. canto. i. cano. q. amphyon. i. imitator artis
musices. dirceus. i. rex thebanor. solitus est cantare greges suo cantu dulci: nec sum
adeo informis. i. turpis. quia vidi me cor. donē in littore. i. in ripa maris. cū mare
staret. i. esset placidū. i. dorū vel quietū ventis. et non metuam daphnim. i. illū pue-
rū & hoc dico te alexi existente iudice si imago. i. facies nunq. me cor. donē fallat. i.
decipiat. Et despectus tibi sum. hic cor. don allit. alertu ad suū amorem per illa
tria quibus vtuntur amatores. s. per diuicias. per pulchritudinē corporis. et p can-
tū. Quā diues iactat se habere oues niueas. i. albas qui sunt meliores: vt habet
in georg. Et inclius est habere femellas multas que pariūt & habent lac q. arietes.
Et lac mihi non. iactat se habere lac nouū per totū annū quia oues bis pariunt in
y talia: sicut habetur in geor. Bie grande pecudes &c. et est laudabilib. habere lac
in vtroq. tpe q. habere caseū q. pōt seruari p annū. Et canto q. hic se iactat ex cantū
lena di. q. ipse ita bene cantat sicut amphyon dirceus q. fuit rex thebanor. imitator
artis musice d. tā dulciter cantabat q. faciebat montes salire & tripudiare. Aracyn-
thus est mons thebanus quē vocāt actū. i. atheniensem. Et loquitur tanq. ignotus
loca nobilita. moie rusticoū sicut si aliquis diceret montē actū esse diuionēsem vel

parisū qui est mons Rothomagen. Nec lum adeo infornis. Vix lactat se de pulchri-
tudine corpis: q̄ respexit se in littore q̄ mare erat placidū: q̄ q̄ mare est turbidū
non bene representat ymaginē: v̄ vidit se valde pulchrum si ymago sua non fallat/
quia ymago sepe fallit representando sicut patet de speculo cōcavo in quo nō repre-
sentatur facies sicut est nec in aqua vbi apparet q̄ baculus integer sit fractus. Sed
causa quare respexit se in littore est: q̄ pastores nō habēt speculū in campis nisi fon-
tem vel aquam placidā. Non ego daphnū. Dicit se ita pulchrum sicut fuit daphnis
primus pastor filius mercurij et vna nimpha per quā intelligit virgilius cornificū
per hytoniam metrificatorem ineptum et virgilius semper emulum.

O tantum libeat mecum, tibi sordida rura,
Atq; humiles habitare casas & figere ceruos.
Hædorūq; gregem viridi compellere hibisco.
Mecum vna in syluis imitabere Pana canendo.
Pan primus calamos cæra coniungere plures
Instituit: Pan curat oues / ouiumq; magistros.
Nec te pœniteat calamo triuisse labellum.
Hæc eadem vt sciret: quid non faciebat Amyntas?
Est mihi disparibus septem compacta cicūtis
Fistula: Damocetas dono mihi quam dedit olim:
Et dixit moriens: te nunc habet ista secundum.
Dixit Damocetas: inuidit stultus Amyntas.
Præterea duo nec tuta mihi valle reperti
Capreoli: sparsis etiam nunc, pellibus albo:
Bina die siccant ouis vbera: quos tibi seruo.
Iam pridem a me illos abducere Thestylis orat:
Et faciet: quoniam sordent tibi munera nostra.

¶ Construe. O alexi libeat tibi. i. placeat / tantū. i. tantū modo / habitare. i. frequen-
tare rura sordida. i. que tu credis esse sordida / & casas humiles. i. paruas domos pa-
storiales / & libeat tibi figere ceruos. i. venari illa alalia / & libeat tibi cōpellere. i. duc-
cere mecū gregem. i. pecus / hædorū. i. hyrcorū / hibisco viridi. i. ad virgultū viride / &
imitabere. i. imitaberis / mecū. i. cū me cor̄ donec vna. i. simul / pana. i. deū pastori / in
siluis. i. nemoribus / canendo. i. cantando / pan. i. ille deus / instituit. i. docuit / primus
cōiungere. i. simul iungere / plures calamos. i. fistulas / et pan curat oues. i. sollicitus est
de ouibus / curat magistros ouū / nec penitet. i. nō pigeat te alexi triuisse label-
lū. i. labia tua / calamo. i. fistula / & amyntas optabat supplē vt sciret hæc eadē q̄ volo
docere q̄ nō faciebat. i. nō sciebat / & fistula est mihi cor̄ doni cōpacta / cōfecta / con-
iuncta septē cicūtis disparibus. i. septē spacijs diuersis / quā. i. fistulā / damocetas dedit
mihi dono. i. in donū / damocetas dixit moriens ista fistula h̄y te cor̄ donē / m̄ic scōm. i.
magrū scōm / & dicit damocetas hæc v̄b̄ / & amyntas quiddā pastor stultus inuidet præ-
terea duo capreoli reperti mihi. i. a me nō tuta valle. i. incognita valle / et hoc pel-
lus sparsis. i. tinctis albo / siccant. i. desiccant / lactando vbera ouis. i. mactis quos. i. ca-

preceles/seruo. i. custodio tibi. i. thestylis. i. illa mulier erat. i. rogat. i. huiusmodi. i. longis
per/obducere. i. remouere illos a me. i. ipsa faciet. i. habebit. qm nostra munera ser-
uent. i. videtur sordida tibi. ¶ O tamen libeas. hic virgilius sibi vitam postulat. ut
alexionō spernat eū dicens. vna placeret tibi habitare mecum ista rura q̄ putas esse
sordida. i. habitare paruas domus. i. parua tuguria pastoralis. i. sperare ceruos. i. de-
lectari mecum. i. ducere pedes ad hibernia. Et est hibernus gen^{us} virgultu mollis. i. flexis
bilio vbi hiberno. i. ad hibernia ponendo dñm p actō: sicut in eneidē et dardanio celo. i. ad
celū. ¶ Deū vna. hic virgilius inuitat illū puerū ad delectationē carminis cū dicit
cūstabis mecum in siluis sicut de^{us} totius nature qui ē pan/q̄ nōmē in greco sūt esse
vel totū. i. inde ē panis. Et fuit pan de^{us} rusticus q̄ pingebatur ad similitudinē toti^{us}
nature habebat cornua sicut luna: vel ad modū radiorū solis. i. faciem rubeam sicut
ignis vel ether q̄ idē est vt ē in geoz. Ether enī est sp̄ra ignis vel aer superior. Et
in pectore habebat stellam ad repiciendū (imaginē stellarū. i. etus pars inferior
erat hispida. i. pilosa ad significandū radices arboris que sunt in terra sicut capilli in
capite. i. habebat pedes curuos ad significandū circulum anni. Natura enim omnia
ista habet in se ideo deus nature sic pingebatur. Iste autem amauit syringā nym-
pham. sed ipsa propter sui turpitudinē noluit ipsum diligere. i. fugiens a facie eius
impiorauit terre auriliū et mutata est in calamū quā pan perforauit et fecit fistulā
ad suū solacium. i. inde ē q̄ pan fuit primus fistulatos. i. ab illo fistula h̄ dignitacē.
ideo cor ydon inuitat alexim ad cantandū carmina diuina. Ista pan habuit luctū
cōtra amorē. sed amor obtinuit: q̄ oia vincit amor: vt ē in eneid. Iste iunxit mul-
tas fistulas cū cera in simul. i. th cantata est optima melodia. Per calamū intelligit
armonia sperarū septē planetarū. vel septē artes liberales q̄ de^{us} instituit vt dictū
est. Antiqui depingebat eū h̄c pedes caprimos. ventrē pilosum. indutū p̄er^{is} pelle
caprina varia. vultū rubicundū habere duo cornua. i. solē. i. lunā. tenentē in vna manu
fistulā. i. in alia bacillū pastorale reflexū q̄ reflectio denotabat annū. i. fuit fili^{us} vroz
vixia. Plutarchus hystoriographus grecus q̄ fuit post christū narrat q̄ audiuit ab
suo suo q̄ dū veniebat ad ytaliam nauigādo venerūt iuxta epyrū insulam de directo
respicientē ytaliam. i. anchorauerūt nauem. i. nauis principalis nolabat se suo nose. i.
audierūt vna vocē. p̄prio nose ter ipm vocantē. i. dixit q̄ pan erat mortuus. i. q̄ num-
ciaret illis quos videret in portu maris ytalie. i. ytalie fecerūt magnū plāctū. ¶ Hec
eadē vt sciret. i. am yntas fecisset oia q̄ voluisset p sciendo ista carmina que te volo
gratis docere. vñ am yntas intelligit cornificiū q̄ fuit inuidus p̄tra virgiliū. i. scripsit
p̄tra eū. sed auctor romanorū fuit expulsus. Et m̄b̄t disparib^{us}. hic cor ydon dicit se
h̄c vna fistulā de septē calamis. i. de septē artibus liberalibus quē dedit sibi dāme-
tas. i. theocrit^{us} magister suus ex quo cornificiū fuit inuidus. Preterea duo. hic in-
uitat eū p donū duorū capreolorū siluestriū habētū adhuc pelles dispoas varijs co-
loribus q̄ inuenies sunt. i. isti capreoli lactat matres talia aut alalia multū placēt
pueris q̄ natura gaudet diuersis. i. p illos capreolos intelligit duas eglogas in quib^{us}
sunt varie sententię velate sub fctis obscuris. Jampridē a me. hic accelerat illū iue-
nem q̄ thestylis id petiuit illos. i. habebit illos nisi ipse festinet. i. ventat statim.

Huc ades o formose puer: tibi lilia plenis

Ecce ferunt nymphæ calathis: tibi candida nais

Pallentes violas: & summa papauera carpens:

Narcissum: & florem iungit bene olentis anethi.

Tum cāsia: atq; alijs intexens suauibus herbis:

Mollia luteola pingit vacinia caltha.

Ipse ego cana legam tenera lanugine mala:

Castaneasq; nuces: mea quas Amaryllis amabat.

Atene Agninet

Acidā cerea pruna: & honos erit huic quoq; pomo
Et vos o lauri carpam: & te proxima myrte:
Sic positæ quoniam suaues miscētis odores.

COpner formose huc ades. i. mecum manes/ ecce nympe. i. decerunt. i. colligunt/
portat. i. illa. i. illos flores plenis calathis. i. nays. i. illa nympha candida. i. puicha
carpēs sumā papauera. i. illos fructus. fert inq; violas. illos flores pallētes. i. albos
tibi alexi. i. ipsa nays iugit. i. cōponit tibi narcissum. illū florē. i. fert inq; flores ane-
thi. i. illius herbe bene olentis. libonū odorē dātis: namē etiā nays interens. i. com-
miscens cū casta. i. herba se anissimi odoris/ atq; interens alijs herbis. i. florib⁹ sua-
nib⁹. i. delectabilibus pingit. i. componit vacinta mollia caltha. i. cū illa herba/ ly-
theola. i. talis coloris qualis est color auri: et ego legam. i. colligā mala. i. poma/ ca-
na. i. alba tenera lanugine/ i. legā castaneas molles quas scilz castaneas mea ama-
ryllis. i. amica mea amabat. i. addā pruna cerea. i. illos fructus cerei coloris/ et ho-
nos. i. laus erit huic pomo o lauri. i. o vos arbores carpā vos. Et o nympe prima
sub auri lauro vel ad odorē prima carpā te. i. accipit vel colligā: qm̄ vos arbores sic
cōposite. i. ordinare miscētis. i. dātis odores suaues. i. delectabiles. ¶ Huc adeo. Vt
adulatur ei laudando suā pulchritudinē dices q; in campis sunt fontes. et nympe
que colligunt sibi violas & alias herbas odoriferas. ¶ Ipse ego. Inuitat cū p donis
pomorū & castanearū: quia pueri diligunt talia: & vocat poma cana coctana q ante
maturitatem habet canitiem/ vel intelligit poma persica. i. perfeas que sunt pilose
et est lanuga prima barba tenuis sicut lana. Et vos o lauri carpā. Adiungit ad pre-
cedentia lauros & myrthos. i. est myrthus feminini generis/ quia os grecū sepe mu-
ramus in us mulierū/ vel computatur sub nomine arboris.

Rusticus est Corydon: nec munera curat Alexis:
Nec si muneribus certes: concedat Iolas.
Eheu quid volui misero mihi: floribus austrum
Perditus & liquidis immisi fontibus apros.
Quem fugis/ ah demens: habitarūt dii quoq; syluas
Dardaniusq; Paris. Pallas quas condidit arces
Ipsa colat. nobis plāceant ante omnia syluæ.
Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellam.
Florentem Cytisum sequitur lasciuia capella:
Te Corydon o Alexi. trahit sua quēq; voluptas
Aspice: aratra iugo referunt suspensa iuueni:
Et sol crescentes decedens duplicat vmbas.
Me tamen vrit amor. quis enim modus adsit amoris?
Ah Corydon Corydon: quæ te dementia cepit?
Semiputata tibi frondosa vitis in vltimo est.
Quin tu aliquid saltē potius: quorum indiget vsus

Viminibus: molliq; paras detexere iunco. Inuenies alium: si te hic fastidit Alexis.

¶ Con. sic. O cor y don tu es rusticus. i. ignotus vel stultus nam alexis nō curat mu-
nera. i. dona tua et sic certes. i. disceptes muneribus p habendo pueri / Zolas. i. dho
simus nō cōcedit. i. non pmittit. Eheu quid voluit. i. optauit mihi cor y doni misero / ego
perditus / destructus / deceptus / immisi. i. posui / austrū. i. illū ventū floribus et immi-
si. i. posui / aptos. i. porcos siluestres / fontibus liquidis. i. serenis. ah o alexi demens
id est stulte / quē. i. amatozem fugis / dii habitauerunt siluas. i. nemora / r. paris darda-
nius. i. troianus habitauit siluas et pallas colat. i. habitet arces. i. turres quas ipsa
pdidit. i. cōposuit silue. i. nemora placet ante ola. i. bona mūdāna. nobis. i. pastorib;
leena. i. femina leonis / totia. i. tōne ambulans sequitur lupū. i. illud animal / et ipse
lupus sequit capellā ad deuorandā / r. capella lascius sequit cyrthsum. i. illā herbā /
florētē. i. virentē / r. o alexi cor y don sequit te r. sua voluptas. i. amor / trahit. i. attra-
hit / quēq;. i. vñquēq;. o alexi respice iuēcti. i. parui boues / referūt. i. portant aratra
suspensa. i. supposita / iugo. i. collo suo / r. sol decedens. i. versus occidentē tendens / du-
plicat. i. condensat vmbrae: r. amor. i. alexis pueri viit. i. cōburit me / qd modus ad-
lit. i. cōueniat auctori. ah cor y don cor y don que dementia. i. stultitia / cepit. i. detinuit
te / vitis. i. vinea semiputata est tibi vīmo. i. in illa arboze frōdola. i. ramosa quia. i.
quīmo / paras. i. preparas / detexere. i. cōponere / aliquid. i. aliquid bonū / r. iūco mol-
li. i. ex illa herba flexibili / r. viminibus. i. virgultis. aliquid dico corū supple quoz vīus
id est natura hoīm indiget potius. i. melius / o cor y don tu inuenies aliū amicu si hic
alexis fastidit. i. edio afficit te. ¶ Rusticus es cor y don. hic poeta loquitur ad cor y-
donē dicens q alexis vel cesar nō curat carmina sua: quia rusticus est. et rustici non
habent precium inter magnates. ¶ Nec si muneribus. i. si tu velis dare munera pro
habendo illum puerum polio dominus suus non dabit tibi illum / nec cesar pro mu-
neribus tuis dabit tibi agros mantuanos. ¶ Eheu. hic cor y don increpat seipsum
per quēdam similitudinē pastoralē: quia sicut ille qui immittit porcos in fontē li-
quidum turbat aquam / et qui dat floribus austrū ventū pluuiosum destruit flores /
ita cor y don turbauit seipsum petendo frustra qd nō potuit obtinere. ¶ Quē fugie.
loquitur iterū ad alexim / et est ah interiectio dolentis. i. quare dedignaris vitā pas-
toralē: q dardanius paris qui fuit filius priami troiani fuit pastor in siluis. Unde
regio troiana dī dardana a dardano rege qui ibi regnauit. ¶ Pallas. hī: loquitur
indignantē. i. pallas habitat in turribus vel ciuitatib; quas ipsa cōdidit rura aut
magis placent pastoribus. Poete enim fingūt minervā siue palladē fuisse natam ex
capite iouis: r. q in capite est ingeniu. Ideo bī dea sapientia r. artū et inuenisse oēs
artes r. domificandi. colēdi terras r. ¶ Tonia leena. hic cor y don excusat seipsum /
quā frustra petierit alexim: quia omnis res sequitur suū appetitū: vel illud in quo
delectatur sicut patet per exempla: quia leena sequitur lupū ad deuorandū / r. lupus
caprā / et capra sequitur frondes sibi delectabiles. ita cor y don sequitur alexim qui
sibi placet. Aspice aratra. hic vult ponere finē sue egloge sicut fecit ibi. Jā mare tire-
nū r. et computat more rusticorū qui cōputant horas diei per ligaturā bouū / et qñ
dissoluant boues r. tūc est finis diei. ¶ Ne tamē viit amor. i. quā ola captant finē /
amor tamē meus semp durat. Quis enim modus: quia ola vincit amor. vt dictū est
prius. nā erit ille mihi semp deus. vnde dicit quidā. Nescio qd sit amor / nec amoris
sentio nodum. Sed scio si quis amat nescit habere modū. ¶ Ah cor y don. Loquitur
poeta ad cor y donē dicens. q melius fuisset ei cogitare de proprijs negocijs suis q
amare alexim: q nō licet rusticos quoscūq; querere ea q sunt supra se. Semiputare
tibi. i. stultus es qui vis amare: r. tamen vitis tua semiputata est / r. est in vīmo frōn-
dola frondes enim nocent vitibus: vt habetur in georgi. Et per hoc intelligit q vitis
liū est cōplere eneidē quā inceperat q orare pro agris mātuānorū restituendis: q
sic melius reciperaret gratiā imperatoris. Vel aliter pōt intelligi. q dī poeta o cor
y don tu es bene furiosus r. credo q tu bibisti de vīno semiputate vitis: qdāq; enī sa-
crificabat tali vīno corripēbatur furore. vel pōt aliqn intelligi. i. sicut vitis deferta q
nō est perfecta: sed solū semiputata fert tarde fructū maturū. ita tarde vel minū ha-
bebis grām cesaris vel alexis. Inuenies aliū. hic dat sibi remediū: q fortunā nō est

Buco. virg.

B B i B

B B B

stabilis: ideo si iste cesar contineat te forsitan postea veniet alius qui te diliger/di-
cetis enim post q' sois oia versat. Cetera videntur supra textu.

Incipit tertia egloga.

Menalcas.

Dic mihi Damoceta: cuius pecus? an Meliboei?

Construe sic. O dameta. i. pastor dic mihi. i. menalce cuius pecus. i. cui?
est pecus/an. i. nunc. id melibei. i. illius pastoris. **T**ertia egloga que
est palemon. i. est oburgatio pastoris: q' sunt duo pastores altercantes
ad invicem cu' virgilio. unus pastor est menalcas cornificius invidens contra virgilium
quo extraneus incipiebat esse dilectus cesari: et timebat cornificius illud qd sibi con-
tingit se postponi virgilio. Secundus pastor est dametas. i. virgilius qui respondet
menalce se defendens viriliter: et isti duo loquuntur inquit vsq' ad mediu' egloge vbi in-
troducitur alius pastor q' audit ista iurgia q' vocatur palemon. ibi dicite qnquid e. et
sic in ista egloga sunt tres principales persone/ denominatur a dignitate. i. palemone
indice. Cornificius autem improperebat virgilio multa convicta. s. possessiones quas
tenebat no erant sue: sed cui extraneus erat: et mercenarius: et nihil habebat. dice-
bat enim q' metra q' virgilius scribebat no erant sua: sed erat solus aggregator. Inci-
pit g' menalcas a iurgio interrogans dameta. **D**ic mihi dameta cuius pecus. q. d.
q' scio q' no est tuus: sed nunc quid est melibei pastoris. i. cuius sunt possessiones quas te-
nes nunc quid sunt cesaris: vel cuius sunt metra que scribis/ nunc quid sunt homeri vel
theocriti. Unde virgilius q' improperebatur ei se intermiscere dictis suis aliquos
versus homeri. respondebat q' fortis est qui eripit claua ab hercule. Et est notandu
q' antiqui dicebant cuius cura cuium. sicut dicitur meus in ea meum. sicut patet hic.

Non: veru' ægonis. nuper mihi tradidit ægon. Da.

Construe. Pecus no est melibei/ sed est ægonis: ægon. i. ille pastor tradidit mihi da-
meten nuper. id est non a longo tpe. **N**on veru'. hic respondet dametas. id est virgi-
lius negative q' oues no sunt melibei/ sed sunt ægonis: quia ægon pastor dedit sibi nu-
per eas. id est scientiam bucolicorum habuit a theocrito.

Infelix o semper ouis pecus: ipse Neeram Me.

Dum fouet: at ne me sibi preferat illa: veretur.

Hic alienus oues custos bis mulget in hora.

Et succus pecori: & lac subducitur agnis.

Construe. O ouis exis semp peris. i. animal infelix. i. infortunatu' du' ipse dametas
fouet. i. amplectitur neera. i. illa amasiā/ ac peret/ veret. i. timet ne illa neera pre-
ferat me sibi. i. ne plus me diligat. hic custos. i. dametas alienus/ mulget id est fugit
oues bis in hora. i. in die/ et succus. i. liquor/ subducitur. i. auferitur pecori: et lac subdu-
citur agnis. **I**nfelix. dicit menalcas q' inter alia pecora oues sunt animalia infe-
licia/ quia communiter habent miseros pastores/ et ibi vult diffamare dameta. id est
virgilium ex inuidia dicens. Ipse neera. et designatur ipsum nolare note pprio sicut
ipsa petenda mihi. i. ipse dametas blanditur neere pellici comuni pastoribus/ et timet
ne ipsa preponat sibi dameta: sic est inuidus. **H**ic alienus oues. i. in isto loco iste
pastor bis in hora mulget oues/ et sic est valde auarus/ et fugit tota substantia ouis
et agnoscit tanq' mercenarius: et non est verus pastor. q. d. cornificius q' virgilius non
erit predilectus a cesare/ q' non est nisi tyrannus et crudelis et exactor populi.

Partius: ista viris tamen obijcienda memento Da.

Nouimus & qui te: transuersa tuentibus hircis

Et quo: sed faciles nymphae risere sacello.

Construe. O menalce memento ista. s. verba esse obijcienda. i. dicenda partius. i. modestius/
viris. s. fortibus. na' nouimus te supple et nouimus q' te corrupit supple et nouimus

quo. i. in quo loco / sacello. i. templo / & hoc dico hircis tuentibus transuersa / sed nym-
phe faciles ad miam risere. i. derisere te. ¶ Partius ista viris. Rndet virgili? dicens
tu nō debuisses obicere talia fruola viro constanti qui non timet talia verba inutis-
lia / & specialiter in quē bene cognosco esse infamē / quia qui videt te videt vnū hircū
et contra. viso enim vno hircō qui respicit transuersaliter / & in videns. i. tu es valde
immodicus luxuriosus sicut hircus qui tempore libidinis respicit oblique. et capitur
tibi transuersa aduerbialiter. i. nomē pro aduerbio. ¶ Et quo. i. nōne bene scio q tu
commisisti stuprum in loco sacro. i. in templo nympharū / quod est sacri legiū et me-
ruisti lapidari si nymphe non fuissent tibi misericordes / faciles. i. benigne / & exor-
ta- biles / & gratiose. derisus es tamen a deabus tanq̃ turpis.

Tum credo: cum me arbuſtū videre Miconis Me.

Atq; mala vites incidere falce nouellas.

¶ O dameta credo q nymphe derisere cum qñ videre. i. viderūt me. i. menalca inci-
dere. i. amputare / arbuſtū. i. arbores in tali loco exētes miconis. i. illius pastoris. &
etiā qñ viderūt me incidere vites nouellas. i. teneras mala falce. i. malo instrumen-
to. Tu credo. Rndet menalca rustice & naturaliter / rustici enī qñ obicūtur eis op-
probria nō purgāt se a primis obiectis: sed addūt alia vt forte ostendāt nō esse vitia
magna q dicāt nō feci qd dicis immo etiā hoc & hoc / ista nō sunt magna vitia. Na-
turaliter enī hoies irati hoc faciūt audēt enī nō solū fecisse mala immo et illa fateri
sine verecundia. Dicit ergo menalca bene credo q nymphe risere qñ viderunt me
ppter stuprū / et hoc fuit verū etiā qñ cōmisi vnū aliud crimen. i. qñ abscidi nouellas
vites quod tñ est capitale crimen / sed antequē hū possunt sine dāmino abscidi. q. d. et
si ego commisi hoc & aliud / quid tibi est / quia non potes me corrigere.

Aut hic ad veteres fagos cū daphnidis arcum Da.

Fregisti / & calamos, quæ tu peruerſe menalca

Et cum vidisti puero donata, dolebas.

Et si non aliqua nocuiſſes: mortuus eſſes.

¶ O menalca nymphe supple viderunt te / hic. i. in isto loco. i. ad veteres fagos cum
fregisti. i. rupisti / arcum & calamos. i. fistulas daphnidis. i. illius pueri que. i. arcus &
calamus o peruerſe. i. pessime menalca cū dedisti donata. i. data / puero. i. daphnidi
dolebas. i. tristabar / & si nō aliqua tenus. vel aliqua rōne nocuiſſes. i. malū feciſſes
puero tu mortuus eſſes. i. tu perires ex inuidia. ¶ At hic. Dametas. i. virgilius ite-
rum redarguit comitiū inuidie & detractionis / quia pridie fregit arma et fistulas
daphnidis pastoris & erat iratus: quia arma & fistule erant data daphnidi & ex inui-
dia mortuus fuisset si nō nocuiſſet ei in aliquo. Pastores enī habēt arma vt habetur
in georgicis. Aruiq; amideum canem cressasq; pharetras. In hoc vult ostēdere. q
comitiū erat sibi inuidus: quia cesar dederat sibi agros. Vult etiā dicere q corni-
ficiū lacerauerat carmina hesiodi poete. In georgicis etiāam vtebatur illis tanq̃
suis. Inuidebat etiam virgiliū qui habebat artem poeticam.

Quid domini facient: audent cum talia fures? Me.

Non ego te vidi Damonis pessime caprum

Excipere insidijs / multum latrante lycisca?

Et cum clamarem: quo nunc se proripit ille?

Tityre coge pecus: tu post carēcta latebas.

¶ Quid dñi. i. pñces faciēt cū fures. i. latrones audent facere talia facta sup. o da-
meta pessime. i. peruerſe non. i. nonne ego vidi te dametam excipere. i. furari caprū
damonis. i. illius pastoris insidijs. i. occulte & hoc dico lycisca. i. cani sineſtri latras

te. i. damate / et cum damare. i. dicere tityro / o tityre / roge. i. duc pecus vel serua quo. i. ad quem locum. i. dametas se prapit. i. se transportauit / et latebas. i. absconditus eras post carecta. i. illum locum in quo crescunt carices. ¶ Quid dñi. Menalcas vocat nunc dametā furē dicens quid fieret si loqueretur vñ dño qñ iste fur sic audet rñdere. Sūt autē qdā noīa q̄ significant p̄ officia / sicut amator sapientie dñi pph̄ / et nomē trīū līrārū dñi fur / sicut plautus cū dā latronē dicit / tu es homo trīū līrārū / et sic ex officio furandi vult etiā dicere q̄ virgilius est seruus miser et indigēs: q̄ soli tales furantur. dicit em catho. Cū deest aliena sequuntur. Nūquid ego vidi te furentē caprū damonis pastoris: et qñ ego damauī licysea damauit: et tu te abscondisti retro carecta: et hoc confirmat te esse furē: quia visus est certissimū sensui: et vult dicere q̄ virgilius furat⁹ est ab homero et a theocrito et syodo carmina que dicebat esse sua / vel furatus est possessiones vel agros cesaris. Et licysea vel licyseus canis ex lupo et cane generatus / et est optimus canis contra lupos. Ideo dicit q̄ in furando licysea latrabat: et virgilius se abscondit in carectis. i. in locis vbi crescunt carices.

An mihi cantando victus non redderet ille: Da.
Quem mea carnibus meruisset fistula caprum?
Si nescis: meus ille caper fuit: & mihi Damon
Ipse fatebatur: sed reddere posse negabat.

¶ An ille damon victus superatus cantādo redderet mihi dameta caprū sup. quē. i. caprū mea fistula meruisset carminib⁹. i. cantib⁹: o menalca si nescis. i. si ignoras ille cap me⁹ fuit: et damon. i. ille pastor fatebat mihi dameta illū caprū esse meū / s̄ negabat se damonē posse reddere. i. restituere. An mihi. Rñdit dametas. i. virgilius non multiplicādo vitia sicut pri⁹ fecit menalcas: sed dñ se nō esse furē / nec cepit rē alienā inuito dño: q̄ ille caper erat suus q̄ bñ sciebat damon et cōfitebat / s̄ dicebat seipm nō posse reddere: q̄ differebat ipm dare donec faceret carmē vel tragediā. Et interrogabat virgil⁹ cornificiū dicens nūquid bñ scis ego bñ possum obtinere illū caprū ex carmine meo. i. nūquid bñ scio q̄ possum et bñ scio facere tragedias et carmina q̄ sic vocantur a trogos q̄ est hyrcus: q̄ p̄mū tragicorū erat hyrcus: et sic dato q̄ nō fuisset me⁹: tñ poterā illū licite accipere: q̄ paratus erā illū mereri cantādo: et p̄ hoc signat q̄ si virgilius tenebat agros nō tenebat nisi suos: et cesar hoc bñ sciebat / sed vix poterat eos restituere: q̄ eos dederat suis militibus: verū tñ ppter sui sciam et magnā p̄uidentia et subtilia carmina cū deuotis et humilib⁹ precib⁹ meruit eos sibi restitui: et sic meruit caprū cantādo: sicut dñi horati⁹. Carmina q̄ tragico vilē cantauit ob hyrcū.

Cantando tu illum: haud vnq̄ tibi fistula cēra Me.
Iuncta fuit. num tu in triuijs indocte solebas
Stridenti miserum stipula disperdere carmen?

¶ Construe sic. Meruisti supple habere illū caprum cantando quasi diceret nō quis haud p̄ nō fistula vnq̄ fuit tibi iuncta. i. cōiuncta cēra. i. nūquid solebas indocte. i. inutiliter vel indocte potest esse vocatui casus disperdere. i. violare carmē miserū in triuijs. i. in viuis stipula. i. fistula tridenti. i. male resonāti. Cantādo tu illū. Obstruat iterū menalcas. i. cornificius cōtra virgiliū. d. tu meruisses caprū cantando tu mentiris: q̄ nūquid scinisti cantare nisi violare in viuis. et nūquid habuisti bonā fistulam iunctā cēra: sed solummodo fistulā scissam male et stridule resonantē. i. nūquid habuisti bonos libros ad studendū nec vnq̄ bonā philosophiā sciisti. ¶ Et sciendū q̄ pastor: res qui vendebant lac timebant esse in quadruis vbi viulabāt ad denunciandū lac esse venale in memoria cereris: q̄ qñ querebat filia sua proserpina viulabat in viuis: bus et triuis / sicut dñi in eneid. Nocturnisq̄ echate triuis viulat per vibes.

Vis ergo inter nos: quid possit vterq̄: vicissim Da.
Experiamur: ego hanc vitulam (ne forte recuses

Depono. tu dic mecum quo pignore certes.

De grege non aufim quicq̃ deponere tecum. Me.

Verum id quod multo tute ipse fatebere maius

Lenta quibus torno facili superaddita vitis:

In medio duo signa: Conon: & quis fuit alter

Tempora quæ messor quæ curuus arator haberet.

¶ Nō ausim. i. audere deponere. i. sequestrare qđq. i. aliqd de grege. i. ex ouibus nāq pater est mihi domi ⁊ nouerca iniusta est domi. qđ pro ⁊ ambo. s. pater ⁊ nouerca nūmerāt. i. cōputant pecus. i. oues bis in die. s. mane ⁊ sero. et alter numerat hedos vērū deponā supple. i. qđ tu fatebere. i. dices esse maius vaditū qđ sit vacca et libet. i. ex pedis te infanire qm pono tibi ista supple. Nā ponā pocula. i. vasa fagina. i. de fago facta: q sunt opus celatū alchymedontis diuini. i. illius plectari scriptoris qđū. i. in quib⁹ poculis vitis lenta supaddita toro facili vestit. i. cooperit corimbo. i. vvas hederarū diffusos. i. dispsos hedera. i. arbore pallēte. i. pallida. in medio illorū poculorū sunt duo signa. s. conon. ⁊ ymago cononis ducta: ⁊ qđ fuit alter agricolē nesciunt supple. sed fuit ille qui descripsit totū orbē gētibus. i. hominibus radio. i. cū virga et descripsit que tēpora messor. i. vīdemiator haberet: et descripsit que tēpora arator haberet. i. rusticiis possideret. et ego menalcao nec dū. i. nō adhuc amouit. i. apposuit labra illis poculis. ¶ De grege. Rhet menalcao. i. cornificus sicut ille q timet vinci qz ipse nō auderet deponere aliquod animal de grege. qz habebat nouercā et patrē qui bis in die numerabāt grege scz mane et sero. et dicit iniusta quis cōster nouerce sunt iniuste primogenitis. Vērū id qđ multū ⁊. Et tibi dabo vnu aliud precii quod est meli⁹ qđ vacca tua. i. vnu vas de fago ad potandū qđ factū est ab erimio sapiente scz ab alchymedonte in quo scilpā est hedera alba habens corymbos. i. baccas vel grana quedā et supra illam hedera est tōnata vel cū toro facta vna vitis cooperit illos corymbos. et in medio illi⁹ vasis est ymago cononis q fuit dux ⁊ ymago ymā

alterius philosophi. **¶** Descripsit radio. i. cū virga cum qua videntur geometri quia
fuit astrologus. **¶** Necdū illius. i. illa pocula nō hnt adhuc in vsu sed sunt noua. i. re-
centia. per ista intelligitur q̄ cornificius timebat vxorem suam & non audebat de-
ponere nisi poculum solum. id est quendam librum de quo mulier non curat et vult di-
cere q̄ habet quendam librum quem virgilius nūq̄ vidit.

Et nobis idem Alcimedon duo pocula fecit. **Da.**

Et molli circum est ansas amplexus acantho. *id est offensa*

Orpheaq; in medio posuit: syluasq; sequentes.

Necdum illis labra admoui: sed condita seruo.

Si ad vitulam spectes: nihil est quod pocula laudes.

¶ Et idem alcimedon. i. ille sculpsit: fecit duo pocula et ille alcimedon amplexus est
ansas. i. illud per quod tenem⁹ vasa circū. i. vndiq; acantho. i. illa herba molli. id est
flexibili & ipse posuit orphea illi cantorem & posuit syluas. id est nemo: a sequentes
sc̄s tantum orphei necdum. i. nō adhuc admoui. i. apposui labra illis valis sed seruo
illa cōdita. i. abscondita. et si spectes. i. respicias ad vitulā. i. vacca nihil est q̄. i. qua-
re laudes pocula. **¶** Et nobis idē. Rñdet dametas cōdemmando pocula q̄ menalcas
reputabat p̄ciosa. Illud enī nō est p̄ciosum q̄ est cōe dicit ergo virgilius: ego etiā
habeo duo pulchra pocula ab alcimedonte & circa ansas est sculpsit acanthus her-
ba volubilis & in medio posuit orphea qui fuit optimus cantor qui faciebat syluas
coare et ideo in poculis meis sunt sculpsit sylue sequētes orphea. Necdū illis: deri-
soni repetit verba cornificij. et est ypolage: qui a non mouemus labra ad pocula sed
ecōtra: & sic cōsideres vitulā meā non laudabis pocula tua respectu eiusdem.

Nunq̄ hodie effugies: veniā quocūq; vocaris. **Me.**

Audiat hæc tantum: vel qui venit: ecce Palemon,

Efficiam posthac ne quenq̄ voce laceffas.

¶ O dameta nūq̄ effugies. i. vitabio disputationē hodie quocūq; i. ad quemcūq;
locū vocaris. i. vocaueris veniā. i. descendā. aliquis supple audiat hæc. i. hanc dispu-
tationem vel ille qui venit audiat nos & ecce palemon qui audiat nos et ego efficiā
id est fatiā post hæc ne laceffas. i. puoces quenq̄. i. aliquē voce. i. verbis tuis. Nunq̄
hodie. Loquitur menalcas. i. cornificius nō effugies disputationem ego veniā tecū
quocūq; volueris/et veniat aliquis qui audiat nos & non curo quis sit vel veniat ca-
si. ecce palemon. i. quidam pastor vel mecenas qui audiet nos.

Quin age: si qd habes. in me mora nō erit vlla. **Da.**

Nec quenq̄ fugio: tantum vicine Palemon

Sensibus hæc imis (res est non parua) reponas.

¶ Con. Quin. i. quīmo/age. i. dic si habes qd. i. aliqd ad dicendū vlla mora. i. aliq̄
tardatio nō erit in me dameta: nec fugio. i. effugio quēq; s; o palemon vicine repo-
nas. i. audices/hæc. i. hanc disputationē/sensibus imis. i. bona prudētia. q̄ res. i. dispu-
tatio nō est parua. **¶** Quin age. Rñdet dametas si scias aliquid ostende illud corā
quocūq; iudice. Tm̄ vicine palemon captat beniuolentiā: q̄ vocat eum suū vicinū &
aduerit ei vt bene cōsideret argumentationē amboꝝ: q̄ de magna re agitur.

Dicite qñquidē in molli cōsedim⁹ herba: **Palemō**

Et nunc omnis ager/nunc omnis parturit arbos:

Nunc frondent syluæ: nunc formosissimus annus

Incipe Damœta. tu deinde sequere Menalca.

Alternis dicetis: amant alterna camœnæ.

¶ Con. O vos ambo dicite carmina vſa/ quicquid idē cōfēdimus. i. quicquid in herba molli/ & nūc oīs ager parturit. i. geminat nunc/ & oīs arbor parturit nūc. et ſylue nūc frondent. i. florent/ & annus ſup. eſt formoſiſſimus/ nūc o dameta incipe carmina tua et o menalca ſequere deinde. i. dices poſt dametā carmina tua/ et vos dicetis alternis. i. vicib⁹/ qz camene. i. muſe amāt alterna. i. alternatim dicta. **¶ Dicite.** hucusqz locuti ſunt menalcas & dametas/ nunc loquitur palemon qui a caſu occurrit/ & eligitur index & loquitur more paſtorū dicens. dicite carmina veſtra ſupra herbam viridem nunc enim floret omnis ager & parturit omnis arbor/ carmina enim requirunt coſuetum. Incipe dameta/ et poſtea menalcas tibi reſpondebit.

Ab Ioue principium muſæ: Iouis oīa plena. **Da.**

Ille colit terras: illi mea carmina curæ.

¶ Principium muſe. i. carminis mei eſt ab ioue. i. ab illo deo/ oīa ſunt plena ſoniis. i. omnia ſunt in pte iouis/ ille ſupiter colit. i. arat terras/ & mea carmina ſunt cure. i. ſollicitudini illi ioui. **¶ Ab ioue principii.** i. incipiā carmē a ioue vel ceſare/ qz omnia ſunt plena ſoniis/ quia deus eſt vbique & ſemper/ vel poteſtas ceſaris eſt vbique locorū. **¶ Illi mea carmina.** i. ſupiter vel ceſar complacet in carminibus meis.

Et me Phœbus amat: phœbo ſua ſēp apud me Me.

Munera ſunt lauri/ & ſuaue rubens hyacinthus.

¶ Phœbus. i. ille de⁹ amat me/ et lauri ſunt ſp apud me. i. menalcas. phœbo. i. illi deo/ ſua munera. i. dona/ & hyacin⁹. i. illa herba/ rubēs. i. rubea/ & ſuaue donū/ vel ſuaue poteſt eſſe capſi aduerbialiter. Et me phœbus amat. Reſponder menalcas di. ſi tu habes iouē propitiū ego habeo phœbū qd eſt ſummus deorū/ qz vnicuiqz deus ſuus eſt ſumm⁹. Ideo di cōter. Si qd amat ranā/ ranā putat eſſe dīanā. et plebus dat mihi ſua munera laurū/ et hyacinthū herbā rubeā. i. dignus ſum corona laurea. **¶ Ubi notandū** qz phœbus amant daphnū/ que fugiens a facie eius mutata eſt in laurū/ qz amātes virginitatē ſemp virent ſicut laurus. Phœbus autē & boreas amauerūt puerū hyacinthū/ boreas vero/ qz puer magis delectabatur in amore phœbi percuſſit de vno diſco hyacinthū & interfecit eum/ ſed mutatus eſt in florem ſui nominis.

Malo me Galathea petit laſciua puella: **Da.**

Et fugit ad ſalices: & ſe cupit ante videri.

¶ Conſtrue ſic. Galathea. i. concubina. i. laſciua puella. i. voluptuoſa petit. i. percutit me/ malo. i. pomo/ et ipſa fugit. i. diſcurrit/ ad ſalices. i. ad loca voluptuoſa/ et cupit ſe videri ſciz a me/ ante. i. anteqz recedat. **¶ Malo me.** hic dametas laudat ſe ex ſua pulchritudine dicens. qz galathea concubina prouocat et percutit ipſum pomo in ſignum amoris/ et fugit ante eum ad ſalices. i. ad loca delectabilia/ ſed vult ante videri vt ipſe ſequatur eam viſam/ et vt ipſe concupiſcat decorem ſuū. Per hoc voluit aliquid qz nō ſolum roma/ immo etiam galathea. i. gallia petebat carmina virgilij/ et ſic laudat ſe a ſcientia.

At mihi ſeſe offert vltro meus ignis amyntas. **Me.**

Notior vt iam ſit canibus non Delia noſtris.

¶ Conſtrue. Et amyntas. i. ille puer/ meus ignis. i. amor meus/ notior. i. a deo notus offert ſeſe mihi vt delia. id eſt amica mea/ vel diana que eſt dea venationis/ non ſit tū notior noſtris canibus ſicut & amyntas. **¶ At mihi.** Reſponder menalcas dicens. ſicut tu habes amicam puellam: ego habeo puerum amicum. i. forte ceſarem a puritate ſenſus vocatū puerū/ & eſt mihi iam tam priuatus qz canes mei agnoſcunt eū ſicut amicam meam deliam vel dīanam a delos inſula dictam.

Parta meae veneri sunt munera. nāq; notauī
Ipse locum: aeriae quo congesse palumbes.

Da.

¶ Munera. id est dona/sunt partita. i. sparsa/me veneri. id est mee amice/ipse ego
dametas notant locū quo. id est in quo/palumbes. id est ille aues aerie. id est aere
volantes/congesse. id est nidos fecere. Parta me. Iterū dametas gloriatur in do-
mo et possessione sibi data dicens. ego habeo tam locū paratum mee veneri vel de-
lectationi: quia significat meū locum delectabile et pinguem vbi palumbes colle-
gerunt nidos/et hoc fit in arboribus spissis/et in terra fructifera.

Quod potui: puero syluestri ex arbore lecta Me.
Aurea mala decem misi: cras altera mittam.

Me.

¶ Et ego menalcas feci quod potui/ nā nisi puero. i. amico meo. i. amynte vel cesari
decem mala. i. poma/aurea. i. aurei coloris/lecta. i. collecta ex arbore syluestri/et ego
mittā cras altera. i. poma. ¶ Quod potui. hic menalcas dicit se etiā portasse donū
delectabile suo amico. i. decem poma syluestria que iam sibi misit et cras mittet alia
id est mittat cesari decem eglogas bucolicorū et georgicorū. Potest etiā intelligi per
predicta templū delectabile qđ virgilius p̄supponit in georgiciā p̄struere in reueren-
tiam cesaris/vbi dicit. In medium mihi cesar erit templūq; tenebit. Et cornificius
iactat se in laudem cesaris facturum bucolica et georgica melius q̄ virgilius.

O quotiens/ & quē nobis Galathea locuta est? Da.
Partem aliquam venti diuum referatis ad aures.

Da.

¶ Cōstrue. O quoties galathea locuta est mihi supple. et que. i. qualia dulcia verba
galathea. i. amica locuta est nobis/o vos vēti referat/ aliquā partē hōrū dulciū ad
aures diuū. i. deorū: q̄ ita dulce locuta ē vt deorū auditu ei⁹ digna sint vba. ¶ O quo-
tiens. hic dametas gloriatur in dulci agrio galathee vbi vult dicere qđ cesar p̄uate
et secrete loquebat̄ secū oprans/ qđ aliqđ vētus deferret illa dulciloqua ad aures po-
tentis: q̄ si ipse se laudaret laus sua sordesceret. Ideo vellet qđ venti deferrent.

Quid pdest/ qđ me ipse aio nō spernis amynta: Me.
Si dum tu sectaris apros/ ego rætia seruo?

Me.

¶ Cōstrue. O amynta qđ pdest qđ nō spernis me alo. i. libentissime amas. Si dñ. i. si
quando/ tu sectaris apros. i. vadis ad venatū apros/ ego menalcas seruo. i. custodio
rhetia. ¶ Quid pdest occulte menalcas ostēdit dametā mētiri et qđ cesar nō diligit
ipm: q̄ qñ cesar vadit ad venationē dametas solū seruat rhetia qđ est minime de-
lectationis in venatione/quali dicat de virgilio sub pp̄ia p̄sona/ si cesar amasset te
durisset te ad bellū p̄tra antonij vel ad vnū aliud bellū qđ voluit cesar facere.

Phillida mitte mihi (meus est natalis) Iola Da.
Cum faciam vitula pro frugibus: ipse venito.

Da.

¶ O Iola. o de⁹ mātiniorū mitte mihi phillida. i. amicā meā: q̄ est me⁹ natalis. i.
dies natalis mei et cū faciā. i. sacrificabo vitula. i. ex vitula p̄ frugib⁹ ipse. i. tu Iola
venito. i. venias ad sacrificiū. ¶ Phillida mitte. Dametas gloriatur diuitijs suis.
Vbi aduertendū est qđ antiqui venerabantur diē sue natiuitatis: et cū in olus alijs
sacrificijs castitas seruaret̄: tñ specialiter in sacrificijs illi⁹ diei vtebātur volupta-
tib⁹. Ideo dametas orat Iolā pastore vt in die sui natalis mittat ad phillidā cōem
eorū amicam et qñ faciet vitula. i. qñ offerret vel sacrificabit vitulā p̄ frugibus rogat
ipsum vt adsit etiā in pp̄ia p̄sona: quia tūc non est opus voluptatū nec vt mittatur
phillis. Vbi est aduertendū qđ antiqui ante messes duebant ante agros vnā vitulā
quā postea sacrificabāt Cereri vt etiā habetur in georgicijs. Tūc nouas circūfere
ad hostia fruges. Et faciebāt festū sue natiuitatis et c. Phillida actus gregis huius
nominis phillis. Et Iola est vctus grex huius nominis Iolas.

**Phyllida amo ante alias: nā me discedere fleuit. Me.
Et longum formose, vale vale inquit Iola.**

¶ Ego menalca amo phyllida ante alias mulieres. i. phyllis fleuit me. i. a me discedere. i. recedere. et ipsa fecit sup. discededo longū. i. longā ratiocinationē dicēdo mihi o Iola. i. menalca formose vale vale. ¶ Phyllida amo. hic menalca h̄ aliud nomē sc̄z Iola vel est anthonomasia sicut vir fortis vocat achilles vel samson i. aduerser vocat pariter ita optimus pastor vocat Iolas q̄ fuit pastor deificus. Dicit ḡ menalca q̄ ipse amat felicitatē i. phyllis ipm diligit plures alios q̄s pbat q̄ q̄ recessit ab eo fleuit amare i. longā recomēdationē sibi fecit dicēdo sepe vale vale q̄s est h̄bū discedentū sed capitur ibi vale noialiter i. c. nomē in dedinabile seruatur tñ accidētia h̄bū q̄ doctrinale dicit q̄ est ibi fistula et boerthelios pducitur enī vltima syllaba de vale scdm naturā verborū scde iuga. sed in hoc versu corripit et est boerthelios q̄ vocalis nō credit vocali i. significatur ibi q̄ menalca iactat se esse ita diuītē sicut dametas.

**Triste lupus stabilis: matūris frugibus imbres: Da.
Arboribus venti nobis Amaryllidis iræ.**

¶ Con. Lupus est triste. i. res tristes vel p̄traria stabulis. i. ipsis agnis i. imbres sunt tristes vel p̄trarie frugib⁹ i. venti iunt p̄trarij arborib⁹ i. tre amaryllidis. i. vrozis sunt tristes nobis pastorib⁹ i. mihi. ¶ Triste lupus i. c. hic deinde pponit aliq̄ puer bia naturalia experiat an menalca sciret pponere talia. Et dicit q̄ ista sunt contraria lupus i. stabula. et capit ibi stabula p̄ agnis vel onib⁹ i. est cōtinens p̄ cōtento. i. pluuia est p̄traria frugibus matūris i. venti arborib⁹ vrozis irate suis maritis.

**Dulce satis humor: depulsis arbūtus hœdis: Me.
Lenta salix dulcis pecori: mihi solus Amyntas.**

¶ Humor. i. humiditas est dulce. i. res dulcis satis. i. segetib⁹. et arbus⁹. i. illa arbor lenta est dulcis hœdis. i. capris depulsis. i. separatis a matrib⁹ i. salix. i. illa arbor lēta est dulcis pecori. i. gregi i. amyntas. i. ille puer solus est mihi dulcis. ¶ Dulce satis. Rhodit menalca dās puerbia p̄traria dicēs q̄ h̄ imbres sunt p̄trarie frugib⁹ matūris: tñ sūt dulces seminib⁹ i. arbus⁹ sūt dulcia hœdis separas a matrib⁹. Salix etiā est dulcis ouib⁹ i. capris i. sol⁹ amyntas ē dulcis mihi menalce i. nihil sibi placet sicut ille puer vel sicut cesar q̄si diceret q̄ nō est tibi cura si amaryllis. i. roma vel ciues romani nō diligāt eū q̄ cesar eū diligit cōsules enim erāt p̄ virgilio p̄tra comificiū.

**Pollio amat nostram (quis sit rustica) musam. Da.
Pierides vitulam lectori pascite vestro.**

¶ Pollio. i. ille patron⁹ amat nostrā musam. i. carmina nra quis sit rustica. i. quis carmina sint de rebus vilibus facta o pierides. o muse pascite. id est nutrire vitulā. id est vaccam vestro lectori. i. pollioni. Pollio amat hic blanditur dametas suo patrono scilicet pollioni ad cuius rogatum facta sunt ista bucolica / pollio enim amabat carmina et scripsit tragedias et hystorias. ¶ Pierides pieras est regio macedonie in qua habitant muse dec carminum: ideo orat dametas vt ille muse dēt pollioni pinguem vitulam. id est premium carminis bucolici / quod ei ascribitur tanq̄ protectori i. gloriatur in hoc virgilius q̄ habet bonos amicos in senatu.

**Pollio & ipse facit noua carmina. pascite taurū Me.
Iam cornu petat: & pedibus qui spargat harenam.**

¶ Con. Et ipse pollio faciebat noua carmina pascite taurū q̄ taurus petat cornu i. q̄ spargat arenā pedib⁹. i. q̄ inuadat holes cornu i. scalpat trā suis pedib⁹. ¶ Pollio et ipse. hic ostendit menalca se etiā diligi a pollione i. blādit ei sicut facit dametas ipse cādonō sibi vitulā / s̄z taurū q̄ est fortior dametas ei p̄ vitulā s̄z bat fecidit a tē carminis / menalca p̄ taurū itelligit fortitudinē sēsus ad p̄frigēdū carmina aliorū postarū.

Buco. virg.

Ci

Qui te pollio amat: vēiat/ quo te quoq; gaudet Da.
Mella fluant illi. ferat & rubus asper amomum.

¶ Construe. O pollio qui amat te veniat. i. pueniat ad tale triumphū/ quo. i. ad quē
gaudet te venisset sup. et mella. i. illi liquores/ fluant. i. secūda sint illi/ & rubus asper.
id est durus/ ferat. i. tribuat illi amomū florem redolentissimū. Qui te pollio. Iterū
dametas blanditur polioni inprecādo ola bona illi que ipsum diligit q̄ optat ipsi
pollioni dicē. O pollio ille qui te diligit pueniat ad talem pfectionē ad quāle vel
let te puenire/ & fluat illi abundantia mellis/ et sint ola secūda & fertilia sic q̄ domus
ferat amomum florem redolentissimū/ & benedicatur terra in opere suo.

Qui Bauū non odit: amet tua carmina Meū. Me.
Atq; idem iungat vulpes: & mulgeat hircos.

¶ Ille q̄ nō odit bauū. i. illū poetā o meū. i. poeta ille amet tua carmina/ et q̄ amat
tua carmina ille idem iungat vulpes. i. illa animalia aratro/ & ille idē mulgeat hircos.
i. lac trahat ex hircis. Qui bauū. Menalcas facit facētā derisionē volens signi-
ficare q̄ carmina virgilij & polionis nihil valent/ quia bauus & meuus fuerit duo
ignari poete inimici virgilij & horatii/ & carmina vtrius erant eque misera sicut al-
terius: ideo b̄ meū q̄ nō diligit vel odit carmina bauū amat tua carmina: q̄ simi-
lia sunt in stilo de ignorantia/ atq; idē iungat vulpes. i. ille q̄ diligit carmina vestra
perdit tempus sicut ille qui iungit aratro vulpes/ vel qui mulget hircos.

Qui legitis flores, & humi nascentia fragra: Day
Frigidus o pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

¶ O pueri q̄ legitis. i. colligitis flores & fragra rubea nascētia. i. crescētia/ humi. i. in
herba/ fugite hic. i. recedite ab illo loco: q̄ anguis frigidus. i. serpens venenosus latet
in herba. ¶ Qui legitis. hic dametas pponit vnū enigma loquēs ad pueros q̄ colligunt
flores & fragra que sunt mora rubea nascentia ex herbis & dicit eis/ o pueri fu-
gite hinc: quia anguis latet in herba/ et loquitur manmans qui habitāt inter mis-
lites asperos qui mordent & interficiunt sicut anguis et consiliet eis cedere maiori/
iuxta dogma cathonis. Maiori cede.

Parcite oues nimium procedere: nō bene ripæ Me.
Creditur. ipse aries etiam nunc vellera siccat.

*vellus. vellus
entis. tergui. a.*

¶ O pastores/ parcite. i. prohibete/ oues nimium procedere. i. ne oues nimis pcedāt. nō
non bñ credit. i. cōfidentur ripe aquarū sup. q̄ ipse aries nūc. i. desiccat/ vellera. i. pellē
sua. ¶ Parcite. hic menalcas ostēdit se bñ intellexisse p̄dictū enigma esse dictū de ma-
nans: q̄ sub vno alio enigmatē ostēdit illud q̄ accidit virgilio: q̄ cū peteret agri suū
art? cēturio iteremisset eū/ nisi saluasset i flumiū/ & dictū est ibi. Ceteros miserate co-
loni. ideo d̄t menalcas ad pastores mātuos nō ducat/ oues iuxta ripa a ne cedāt
in flumiū: q̄ nup̄ cecidit vn? aries: q̄ adhuc siccat vellera sua: q̄ nō est diu q̄ cecidit.

Tityre pascentes a flumine reiice capellas. Da.
Ipse (vbi tempus erit) omnes in fonte lauabo.

¶ O tityre reiice. i. repelle/ a flumine. i. a flumio/ capellas pascentes/ & ipse. i. ego lauabo
omnes in fonte vbi tempus erit oportūm supplē. Tityre. hic dametas precipit
reiicere capellas a flumine: q̄ ipse lauabit eas cū tēpus fuerit/ et nō lauabit in riuo
sed in fonte. i. qñ cesar redierit de bello actio virgiline impetrabit pacem mātuos
norū a cesare: & loquetur ei in propria psona/ nō per aliā interpositā personā sicut fe-
cerat prius anteq̄ haberet noticiā cesaris per polliōē/ in cuius laudē fecit istam
eglogā. Et b̄t seruius reiice capellas est p̄secumationis p̄ baculo/ sed sm doctrinale
et modernos reiicio refert pro distat productū re: & si nō potest esse p̄secumationis
sed syneresis/ & consumunt due vocales in vnam/ & debet proferri reiice.

Cogite oues pueri: si lac preceperit æstus:

Me.

Vt nuper, frustra pressabimus vbera palmis.

¶ O pueri. i. pastores/cogite. i. in ouilia colligite oues/si æstus. i. calor/preceperit. i. occupauerit lac vt nup fecit sup. frustra pressabim⁹. i. cōstringem⁹ vbera. i. m⁹ milas palmis. i. digit⁹ vel manib⁹. **¶** Cogite oues. Menalcas iubet cogere oues iteas ppter calorem solis exterminat lac. Et p hoc intelligit q mātuant captini sub furo. e tribulationis nō pnt fructificare. nec sic est ipa repetēdi agros donec ptrauseat furor.

Eheu q pingui macer est mihi taurus in aruo.

Da.

Idem amor exitium est pecori/pecorisq; magistro.

¶ Eheu. i. qstū taurus est macer in aruo. i. agro pingui. i. fertili. Nā idē amor est exitiū. i. destructio/pecori. i. gregi. idē. i. amor est exitiū m⁹ro pecoris. Eheu. hic dametas tāgit materiā q paupertate mātuantiū di. q taurus suus est macer i agro pingui et dī q hoc est q amorē. q amātes desinūt comedere et obliuiscunt⁹ pastus. et dī q idē amor est destructio pastoris et gregis. Et magis intelligitur iste sermo de amore cupiditatis q crescit in immensum q de amore pcupiscentie carnalis: q propter adae ritia pcerū multū tribulati fuerūt virgilius et alij mantuani. Ideo dicit idē amor.

His certe nō amor causa est: vix ossibus herēt: Me.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

¶ Certe amor nō est cā his. i. q agni sunt macri/ sed vit herēt ossibus. i. vit ossa corū coherent/ et nescio. i. ignoro/ quis oculus. i. quis aspectus/ fascinat. i. corrūpit agnos. **¶** His certe. Reddit menalcas aliā causam dicēs. q amor nō est causa maceratiōis et intelligit de amore pcupiscentie carnalis/ sed supbia excecavit mātuanos. et ora est inter eos discordia/ sicut dictū est prius. In qua discordia ciues pducit miseros.

Dic qbus in terris (& eris mihi magnus apollo) Da.

Treis pateat cœli spatium non amplius vlnas.

¶ O menalca/ dic qbus in terris. i. in qbus locis/ spatii celi pateat. i. appareat non amplius. i. vitra tres vlnas. i. vitra illā mensurā/ et eris mihi magn⁹ apollo. i. summus sapiens. Dic quibus. hic dametas proponit vnu aliud enigma: et est questio talis in qua parte terre celū videtur vitra spatii trīs vlnarū. et est vlna mēsurā quātū duo brachia possunt extendi/ et si respōdeat ad istā questionē coronabitur sicut apollo. Sed non datur responsio in textu. intelligitur tñ de puteo vno in quo si quis esset posset non videre celum vitra latitudinem putei quando quis esset in fundo.

Dic quibus in terris inscripti nomina regum

Me.

Nascantur flores: & Phillida solus habeto.

¶ O dameta/ dic mihi qbus in terris flores nascantur. i. crescant/ inscripti. i. inscripto habētes nola regū. et tu solus habeto. i. habebis phillida. **¶** Dic quibus. Menalcas nesciens ridere pponit illud enigma et est tale/ in qbus terris crescūt flores habētes nola regū. et dicūt aliqui q p hoc intelligit hyacinthos/ flos rubens q natus fuit ex sanguine atacis et hyacinthi. sicut dī Ouis. et isti duo vocātur reges: q fuerūt filij regū: et sic hyacinthus de nola atacis hy vna syllabā/ et habet totū nomen hyacinthi regis: et si dametas soluat istā qstionē pmitte ei phillida tanq ppta q est cōis amica pastor. et hoc est matius donū qd pmittere ei posset. nā q sit apollo hoc est impossibile.

Non nostrū inter vos tantas componere lites.

Pa.

Et vitula tu dignus: & hic est, quisquis amores

Aut metuet dulces: aut experietur amaros.

Glaudite iam riuos pueri: sat prata bibere.

¶ Non est vestrum iudicare, sed nostrum est. I. meū palemonia/componere. I. finire lites, id est iurgia inter vos: tu dameta & hic menalcas est dignus vitula: & quisquis metuet amores dulces: aut quisquis experietur amaro talis supple est dignus vitula o pueri claudite iam riuos. I. finite disputationem/sat prata bibere. I. satis vixistis. ¶ Non nostrum. hic loquitur palemon iudex volens dare sententiam diffinitiuā & est ponenda pausa post non. q. d. non vestrum sed nostrum est sententiā dare: vel componere lites vestras: quia litigantes non debent esse iudices sue cause. Lectura alit valeret si totū cōtinue legeretur: quia diceret palemon se nō facturū quod facit. Iudicat enim eos esse pares: q. unus dicit prius se pari tristitiā in ira amaryllidis/alter dicit se habere dulcedinem amynthē/et sic viderentur esse contrarij/sed palemon concordat eos/et dicit q. non est contrarietas: quia ista duo scz metus & delectatio repeririuntur in eodē: q. quiescens amar delectatur in re amata/et timet ne perdat eā. ¶ Claudite: hic ponit finē in hac egloga: quia in fine dicit qñ oues satis biberunt claudendi sunt riuuli aque que hauritur de puteo. ¶ Incipit quarta egloga.

Sicilides musæ paulo maiora canamus.
Nō oēs arbuta iuuāt: humilesq; myricę.
Si canim⁹ syluas: syluę sūt cōsulē dignę.
Vltima cum ei venit iam carminis ætas.

Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.
Iam redit & virgo: rudeunt saturnia regna.
Iam noua progenies cœlo demittitur alto.
Tu modo nascenti puero: quo ferrea primum
Desinet: ac toto surget gens aurea mundo:
Casta faue Lucina tuus iam regnat Apollo.
Teq; adeo decus hoc æui/te consule inibit
Pollio: & incipient magni procedere menses.
Te duce siqua manent sceleris vestigia nostri
Irrita perpetua soluent formidine terras.
Ille deum vitam accipiet, diuisq; videbit
Permixtos heroas: & ipse videbitur illis:
Pacatumq; reget patrijs virtutibus orbem.

¶ Construe sic. O muse. I. dec. sicilides. I. sicilienses/canamus. I. describamus. paulo maiora. I. modicū altiora/ & arbuta. I. virgulta/ & myricę. I. ille arbores: nō iuuant. & non delectat oēs sic canim⁹ syluas. I. carmen bucolicū syne. I. carmina bucolica sunt digne pñile. I. pollione vltima etas. I. ferrea carminis cinet. I. sibillini/venit. I. accessit. I. magnus ordo seclorum. I. seculor/ nascitur. I. reficitur ab integro. I. demio. I. ego. & iusticia redit. I. reuertit/ & regna saturnia. I. aurea secula redeunt/ & noua pgenies. I. soboles/celo. I. ex celo dimittit. I. deorsum mittit. Lucina. I. iuno casta faue puero. I. alio pollionis mō nascenti/quo. I. puero nascente/gens ferrea. I. dura/primum. I. iurgis

uisio desinet. I. cessabit. et gens aurea surgit toto mudo sum apollo. I. augustus
 regnat. I. dñabitur. O pollio decus. I. etas aurea/inibit. I. inchoabit/adeo. I. certe te
 pñde existente hoc est. I. tēpore huius etatis. I. magni mēses incipientes pcedere. I.
 perpetuo manere. I. si qua vestigia nostri sceleris manēt illa supple sicut irrita te. I.
 pollione/duce. I. regnante et soluent. I. dissoluent/terra. I. oēs gentes formidine per
 pema ille angustius vel saloniū puer pollionis/accipiet. I. habebit vñs/dec. I. deo
 vñs. I. ipse videbit heros. I. nobilitates/permixtos. I. cōmixtos diuina. I. diuina. I. ipse au
 gustus vel saloniū videbitur illis. I. ab illis herosibus. et ipse reget. I. gubernabit/
 orbē. I. mūdū/pacatū. I. pacificatū/patris virtutibus. I. paterna industria. ¶ Sici
 lides muse. Quarta egloga que ē interpretatio noui seculi in qua vgilus laudat
 angustū cesarē/audat etiā sūmū pollionē et eius parū filiū. et qz aggreditur pñiam:
 ideo vocat aurilū musarū et earū eloquētū. et pñcipue vocat musas sicilides/quin
 theocritus quē ipse insequitur in bucolicia suis fuit siciliensis/et sicilides adfectus
 grecū quia latini dicūt sicilienses. et pponit vrgilius canere paulo maiora/ista est
 egloga quia tamen discedat a carmine bucolico/non profus rece. I. ab illo. qz in
 terferit aliqua bucolica. ¶ Non omnes. hic reddit rationē quare vult transcendere
 bucolica. et loquit de alta materia/quia nō semp innuat vel delectat loqui de rebus
 paruis quas intelligit p arbuta. I. rustica/et carmina per mirica. I. genesta que nō
 crescant in almi. et capitur ibi iuuant personaliter. ¶ Ultima cime. hic notandū
 est qz sybilla vates fuit humana. I. de cūna ciuitate que sybilla dicitur etates. et sear
 la per metalla. ita qz prima fuit aurea. I. optima. Secūda argentea non eque bona
 sicut prima. Tertia erca vel cuprea. Et vltima fuit ferrea. I. pessima inter alias pñe
 dixit sybilla nō solum etates/ sed etiā pñdixit quis regnaret in quolibet etate/vel
 in quolibet seculo. qz in seculo aureo debebat regnare saturnus. et in secūdo et vltimo
 debebat regnare apollo. Dicit ergo vrgilius qz pphetia sybille impleta est. et intel
 ligitur de augusto de pollione et de suo puero: pollio enim fuit dur et ceteris germa
 nici que cepit saloniū ciuitatē dalmatie. et postea meruit cōsulatū. et eodē anno susce
 pit de vxore filiū quē vocauit saloniū a nōse ciuitatis capte qui puer qñ natus fuit
 incepit ridere quod est contra naturā nascentū. in quo parentes notauerunt malū
 pñfagilū: sed vgilus ola interpretat in bonū. ille tñ puer nō diu vixit. Ideo pphetia
 sybille verius pñmet tñ qz saloniū. Magnus ab integro. hic tangit opionē pro
 phetarū antiquorū dicentū qz qñ annus esset completus qui cōtinet decē secula/ de
 bebāt redire secula sicut prius vt inciperet vita aurea. dicebāt enī mūdū esse eter
 num et vita regi et gubernari per astra. ideo qñ astra redeunt ad cursū quē prius
 habuerūt adducēt mūdū vitā priore: sicut habetur. vij. eneid. Illi qui erūt in campo
 elyseu expectabūt illū annū resoluī vt ipso resolutō rediant ad vitā suā sicut fuerūt.
 Dicit ergo qz ordo seculorū nascitur ex integro. I. ab illo magno anno quo completo
 et integro redeunt secula que fuerunt sicut prius. Ista tñ opinio est erronea. qz veri
 tas fidei est qz mūdus incepit et finietur. et sicut incepit non per naturā/ sed per gra
 tiam. et sic finietur per gratiā qñ deo placuerit. Et est notādū qz debet referri sedorū
 per synecōdā. qz aliter nō staret versū. ¶ Jam redit et virgo. pñi intelligit istū vñm
 sed qz terrā in prima etate sponte oñia ferebāt sine cultura. ideo vocant illam terrā
 virginē. qz sine genitore parit fideles: tamē intelligit de virgine maria. Rediūt sa
 turni secula. id est regna aurea. qz sub augusto cesare debebat esse pax in vniuersa
 terra et abundantia bonorū. sed melius intelligitur de christo de quo dixerūt an
 geli. Et in terra pax hominibus bone voluntatis. ¶ Jam noua progenies. id est sub
 augusto cesare erūt homines boni et quasi diuini. sed melius intelligitur de tñ qui
 habuit nouū modū geniture. I. de virgine maria et missus est de celo. tum propter
 animā creatā. tum propter diuinitatē incorruptam. ¶ Casta faue lucina. Inuitat
 deam partus que ē lucina quia dat nascentibus lumen vite. et aliquando vocatur
 iuno. et aliquando luna. et aliquādo diāna. dicit ergo ad eam qz foueat et applaudat
 quia apollo qui est frater lune iam regnat/ dicebat enī sybilla qz apollo regnaret in
 decimo seculo et vltimo. et potest intelligi de saloniū pollione et cesarē quorū quā
 libet comparat apollini et pñcipue videtur intelligi de pollione qui ē tanqz apollo
 et solum nominat crotō. dicens qz erit ornatiss in mūdō ipso duce vel gubernante
 te politis et incipiant mēses. I. quintilis et sextilis incipient habere magna nomē
 na. quia vocabuntur iulius et augustus a nominibus imperatorū in perpetuū eorū

Buco. virg.

C iij

venigia malorum preteritorum si qui remanserit tunc procedenti expurgabitur venio fer-
mentum: et vivens hinc sine formidine. i. securus sine timore perpetua. i. longa. Ille deum
vivam. i. salomius pollio vel cesar ducet optimam vitam iustam et divinam et magnates
videbit eum mixti cum diis et ipse videbit eos diuinos. i. sybilla intelli- xit omnia de
ipso qui absulit peccata mundi qui dedit magnos menses. i. vitam eternam et natus fuit
quando menses incipiunt crescere. i. potropicum capricorni qui dedit securitatem asse-
quendi pacem paradisi et custodiam inferna qui ascendit ad celos videntibus disci-
pulis et accepit vitam deorum quia deus homo factus est qui sedet ad dexteram patris.
¶ Peccatus reges. i. salomius gubernabit imperium romanum prius pacificatus per
patrem suum vel augustus reges imperium pacatum per iulium cesarem sed melius in-
telligitur de christo qui celum terramque regit in secula seculorum qui fecit voluntatem
patris qui misit eum et dedit potestatem hominibus bone voluntatis.

At tibi prima puer nullo munuscula cultu:
Errantes hederas passim cum baccare tellus
Mixtaque ridenti colocasia fundet acantho.
Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ
Vbera: nec magnos metuent armenta leones.
Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.
Occidet & serpens: & fallax herba veneni
Occidet. assyrium vulgo nascetur amomum.
At simul heroum laudes / & facta parentis
Iam legere: & quæ sit poteris cognoscere virtus.
Molli paulatim flavescent campus arista.
Incultisq; rubens pendebit sentibus vua
Et duræ quercus sudabunt rosida mella.

¶ Con. O puer tellus. i. terra fundet. i. dabit tibi prima munuscula. i. munera nullo
cultu. i. sua sponte et tellus fundet passim. i. ubi hederas errantes. i. illam herbam va-
gantem cum baccare. i. cum illa herba et tellus inquit fundet colocasia. i. illam herbam mixtam
acantho. i. cum illa herba ridenti. i. odorifera et ipse capelle referet domum vbera disten-
ta. i. plena lacte et armenta. i. greges non metuent magnos leones et ipsa cunabula. i.
lecti puerozum fundet. i. dabit flores blandos. i. molles et serpens occidet. i. morietur et
herba fallax veneni. i. herba venenosa occidet et amomum. i. illa herba suauissimi odo-
ris assyrii nascetur vulgo communiter vel passim et tu puer poteris legere laudes. i.
facta heroum. i. nobilium et facta. i. gesta parentis. i. patris et poteris cognoscere que
virtus. i. qualis virtus sit et campus. i. ager flavescent arista. i. spica molli.
i. dulci agili: vua rubens. i. rubens pendebit. i. suspensa erit sentibus. i. per sentibus
vel spinis incultis. i. non laboratis et quercus. i. ille arbores dum sudabit. i. emittet
mella rosida. i. liquores optimos et delectabiles. ¶ At tibi prima. hic applaudit illi
puero salomino dicens quod terra dabit tibi parva munera et excusat se virgilius in hoc
quod dicit munuscula dicit ergo quod tellus parva mater sine cultura vel laboratura da-
bit sponte illi puero hederas in quo significatur quod erit poeta et vir scientificus quia
poete coronabantur et hederas et dicit errantes. i. vagantes quia hedera diffundit
spaciose ramos et radices terra etiam fundit ei baccas. i. illam herbam que tollit fascinum
ut dicit alibi. Et baccare fronte. Cingitene vari noceat mala lingua futuro. Et in hoc

significatur qd puer erit puerus. ^{maie} acanthu est herba odorifera
dialis que nascitur in egypto. Et similiter colossia in quo significatur qd ille puer erit
plenus virtutib⁹ sed melius intelligitur oia de christo qui est sapientia patris spo
sitosus forma pie filii hominu plenus gratia et veritate cuius sapientia diffusa est
per totu orbē / cui reges obtulerunt munera / q sunt terreni reges. Ipse lacte domū. i.
regnante illo puero vel pollione vel cesare capte / oues abundabūt lacte / nec indige
būt custode / nec erit aliquis insidiator / qz lupus nō habitabit cū agno. Sed melius
intelligitur de ipso quando veniente fideles abundauerūt lacte fidei q nutrit animā q est
substantia rerū sperandarū / & valde sapienter loquit virgilius de istis donis / qz lac
cōuenit pueris / & vult dicere q sicut puer crescit ascendēdo de virtute in virtutē / ita
crescent sua munera / qz istud cōuenit etati. i. q puer habeat puerilia / et vir virilitē.
Nec magnos. i. ferocitas leonū refrenabit / nā feroces hoies mitescent & domabūtur
sub iugo fidei & mansuescēt. Ipsi sibi blādos. Cynabula sunt lecti pueroru & dicūtur
quali cynabula / qz cyn grece dicitur niri latine: pueri em admittūt illis lectis. Dicit er
go cynabula administrabūt illi puero herbas odoriferas cōtra fascinū sic q nullo
egebūt / sed oia seruient ei. Et melius intelligitur de ipso qui plenus virtutibus & gra
non potuit fascinari / nec decipi ipso dicente ad sathanā. Non tētabis dñm deū tuū
sed ei soli seruies. Et Occidit & serpens. i. qn regnabit saloniū erit pacificata hosti
litas rerū iter se sic q nihil noceat hominī nec serpens / nec herba venenosa: christus
enim sup aspidē & basiliscū ambulauit. Et legitur in actib⁹ apostolorū q serpens mo
mordit paulū in digito / sed nihil nocuit ei. Aspidū. i. crescente saloniū crescit in as
syria / & nascetur per omnē terrā mūdi in assyria illud amorū. scz quoddā pigmētū
vel species aromatica / quia adiceret lex inciperet in hierusalē / tamen diuulgata est in
omnē terrā / quia in omnē terrā exiuit sonus eorū. i. apostolorū. Et simul heroum.
Loquitur ad puerū vel ad pollionē / vel cesarē / sed magis videtur loqui ad puerū di
cens eio puer tu poteris cognoscere virtutes morū parentū / quia pacificauerūt tibi
mundū tuū. christo etiā nato manifestata est hominibus imēnsa & miraculosa
dei potentia fuit partus virginis / & mutatio aque in vinū cognoscere cogitationes
hominū / resuscitatio mortuorū / et sic de alijs multis miraculis. Et molli paulatim
flauescit. i. illo tēpore erit abundantiā farris & vini & olei quia valles abundabūt fru
mentis / spineta ferent vinas / quia cessabūt hereses & rudes homines cōuerterūt ad
maturitatem fidei. Et dure quercus. Dicit q in illo tempore quercus dabit mel.
vbi oportet vti hyperbola intelligēdo de saloniū / quia nō est verū q quercus ama
ra ferat ex se mel nisi hoc dicatur hyperbole ad designandū terre fecunditatē. Ideo
melius intelligitur de christo in cuius tēpore viri antiqui nō litterati fuerūt repleti
scientiis & virtutibus sicut beatus petrus & alij apostoli qui effunderūt mel. i. sapi
dam scientiam vel sapientiam / paulus etiam apostolus qui erat asper et spinosus
persecutor fidelium effectus est maturus catholicus & mitis.

Pauca tamen suberunt priscae vestigia fraudis:

Quæ tentare tethym ratibus: quæ cingere muris

Oppida: quæ iubeant telluri infindere sulcos.

Alter erit tum Tiphys: & altera quæ vehat argo

Delectos heroas: erunt etiam altera bella.

Atq; iterum ad troiam magnus mittetur Achilles.

Hinc vbi iam firmata virum te fecerit ætas:

Cedet & ipse mari victor: nec nautica pinus

Mutabit merces: omnis feret omnia tellus.

Non rastros patietur humus: non vinea falcem.

Robustus quoq; iam tauris iuga soluet arator.

Nec varios discet mentiri lana colores:

Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti

Murice iam croceo mutabit vellera lutho. *orig. b. rolan.*

Sponte sua sandix pascentes vestiget agnos.

Talia sacra suis dixerunt currite fulis.

Concordes stabili fatorum numine parca.

f Aggrederere o magnos (aderit iam tempus) honores

Chara deum soboles magnum Iouis incrementum

p Aspice conplexo nutantem pondere mundum.

Terrasq; tractusq; maris / coelumq; profundum:

Aspice venturo latentur vt omnia saclo.

O mihi tam longe maneat pars vltima vitæ

Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta.

Non me carminibus vincet nec thratius orpheus:

Nec linus: huic mater quis / atq; huic pater adsit.

Orphi calliopea: Lino formosus apollo.

Pan etiam archadia mecum si iudice certet:

Pan etiam archadia dicat se iudice victum.

Incipe parue puer risu cognoscere matrem.

Matri longa decem tulerunt fastidia menses.

Incipe parue puer: qui non risere, parentes:

Nec deus huc mensa / dea nec dignata cubili est.

¶ Con. Pauca vestigia. i. aliqua signa / frandis priste. i. doli antiq; suberit. i. latet erit / que. i. vestigia iubeant. i. imperet thetim. i. mare terrare. i. nauigare ratibus. i. nauibus / q; etiã vestigia iubeat oppida. i. castra cingere circodare muris lapidib; / et q; vestigia iubeant infundere. i. imponere sulcos. i. aratra telluri. i. terre / alter si pbiis. i. nauigatoz erit et altera arga. i. nauis q; vehat. i. port; / heroas. i. nobiles / delectos. i. electos ad bellũ / et altera bella erunt etiã. i. vigeant / et magnus achilles. i. ille homo hñtetur ad troiam. i. ad illã ciuitatẽ / hinc. i. deinde vbi. i. postq; etas firmata. i. completa fecerit te puerũ virũ. i. forte et adultũ / spe victor. i. bellator supra mare existens / cedit mari. i. relinquet mare nec pinus. i. nauis ex pino facta / mautica. i. in qua sunt naute / mutabit merces. i. portabit ad mutandũ merces pro vendendo: et oia tellus. i. omnia regio feret. i. producet omnia s; necessaria vite humane et humis. i. terra non patietur. i. non sustinebit / aratroẽ. i. illa instrumenta et vinea non patietur falcem. i. illud instrumentũ / et arator robustus. i. fortis / soluet. i. deponet / tauris. i. ab

illis elatibus iuga. i. illa instrumenta et lana nō dicitur. i. nō affuerit nutriti. i. falso
 ostendit colores variis. i. ipse arca. i. agnō. i. mutabit. i. variabit in pratis vellera. i.
 lana sua murice. i. illo colore rubenti. i. rubicundo suauē. i. dulciter et murabit loto. i.
 illo colore croceo. i. rubeo. i. sandit. i. illa herba vestiet. i. cooperiet sua sponte agnos
 pascentes. i. parce. i. ille tres dec. i. cōcordes numine stabili. i. deitate firma. fateor.
 deor. dixerit. i. iusserit suis fuisse. i. suo filio. i. currite. i. pcurrite talia sedā. i. talia se-
 cula. o puer cristiano soboles. i. pgenies cara dilecta. i. deorū. i. o magni iouis
 incrementū. i. ornamentū. i. aggregare. i. suscipe magnos honores adert iā tēpus iam
 statim eris p̄sēno. o puer aspice mundi nutantē. i. labentē. i. pondere. i. onere. i. puer. i.
 curio. i. aspice inq̄ terras. i. tractus maris. i. ambitū maris. i. celū pfundū. i. aspice
 vt oia letentur seculo. i. ex seculo. i. venturo. i. futuro. i. o vtmā vltima pars vite. i. sp̄s tā
 longe vite maneat mihi et quantū sat erit. i. sufficiet. i. dicere. i. laudare. i. tua facta. i.
 tua gesta. i. pcedara facinora. i. orpheo. i. ille vir p̄stantissim⁹ poeta. i. theatins. i. de
 theatins. i. iunus ille poeta nō vineet. i. nō supabit me ad dicendū tua facta q̄uis cal-
 liopeas affit mater huic. i. orpheo. et q̄uis apollo. i. ille deus. i. formosus. i. pulcher. i. as-
 sit. i. sit in subsidio pater huic lino. i. pan. i. deus pastor. si certet. i. disceptet. i. hoc di-
 co archadia. i. illa prouincia iudice. i. iudicante. i. dicat se esse victū. i. superatū a me.
 o parue puer incipenūc cognoscere matrē tuā r̄sū. i. per risum. i. dodis. i. decē mens-
 ses tulerat. i. fecerat longa fastidia. i. tedia maris. o parue puer. o vulcane incipere
 ridere. cui in vulcano parēs nō risere. i. nō fecerūt risum. nec de⁹. i. iuppiter. i. digna-
 tus est hūc. i. vulcanū mensa. i. in mensa sua. nec dea. i. pallas. i. dignata est cubili. i. nō
 voluit eū in matrimonio. ¶ Pauca th. hic excusat salomū dicens q̄ si tēpore suo re-
 mansissent aliqua vestigia malorū. hoc non est ex culpa sua. sed ex residuo temerita-
 tis precedentis seculi. Sed melius intelligitur de xpo q̄i de se sufficiens fuit tollere
 pctā mundi. sed remanserūt aliqui prauī indurati in malicia sua. licet etiā abstulit
 pctā. i. mali culpe. nō th abstulit malū pene que sequitur ex culpa precedenti. sed di-
 misit multa penas et miseras. ¶ Que tentare thethim dic q̄ in illo tpe manebit in
 aliquib⁹ auaritia. q̄ aliq̄s ppter lucrū nauigabit. i. aliq̄s bella mouebit. ¶ Mandabit
 etiā fames cōtra quā aliqui arabūt. i. colent terras. sed non erit tanta auaritia. nec
 tanta bella sicut prius. ¶ Hinc vbi iā firmata. Loquitur ad puerū salomū dicens q̄
 q̄n ipse creuerit. i. peremerit ad etatē virilē cessabit vectura nautica. q̄ omnis tellus
 sponte afferret oia necessaria holbne. nec aliqua terra egebit aliquo q̄s sui tverū de
 xpo. q̄ discipulī habebūt sufficientiā. i. in qualibet patria erant cōtenti rebus quas
 illa dabat. q̄ dicit caspo. Cōmoda nature nullo tibi tpe decurrunt. Non rastro. i. erit
 terra fertilis siue cultura. quod melius intelligitur de virgine que peperit sine viro.
 ¶ Robustus quoq̄. Istud intelligitur de xpo q̄ soluit iuga veteris legis. Nec varios.
 hic est hyperbole. i. excessus veritatis ad designandū fecunditatē t̄pis. sicut aliqui di-
 citus morioz fame. i. habeo famē maximā. Dicit enim q̄ tpe salomini nō oportebit
 intingere lanas. q̄ vellera ouis nascuntur cū olbus coloribus. Quod melius intelli-
 gitur de xpo cuius discipuli erāt cōtenti qualicūq̄ vestiti colorē. vestis vilis coloris
 placebat eis sicut purpura. Sicut paup̄r de Joanne baptista de quo legi. Prebuit
 hyssū tegimen camelus. ¶ Durax est genus purpure vel ostrī. et dicit q̄ in illo tpe
 per se sotores erunt cōcordes. Ubi est notandū q̄ poete fingūt vitā postā regi p̄ tres
 deas sotores cōparando esse ad filiū vel ad naturā dicentes q̄ vna soror portat cos-
 lū. alia portat fufum et trahit filiū de colo. tertia rūpūt filiū. i. vna vocatur cloto. i. clō-
 lachthe. i. tertia atropos. Unde verius. Cloto colū bairat. i. lachthe trahit. atropos
 occat. i. scindit. i. occidit. i. rūpūt filiū. Prima s̄ḡt fr̄m holis post conceptionē in vtero
 matris. Scōa generationē extra vterū. p̄gressū vite humane vsq̄ ad mortē. Tertia
 s̄ḡt mortē holis que scindit filiū vel vitā aliqui citius. i. aliqui tardius. i. ab vltima ter-
 minatine dicūtur tres sotores parce. i. parcendo p̄ antifrāsim. q̄ mors nulli parit.
 Istud ergo melius intelligit de xpo q̄ cit oēs holēs immortales morte eterna aie/
 cuius qui māducat carnē et bibit sanguinē viuet in eternū. ¶ Aggredere o magnos.
 hic est parenthesis. i. imitat q̄ hortatur illū puerū ad magnos honores. q̄ est de ge-
 nere deorū. vt dictū est. Et magnū incrementū. i. nutrimentū q̄ iuppiter nutrit. i.
 est modus loquēdi rusticus q̄ cōuenit carmini bacolico. sed melius intelligit de xpo
 qui verus filius dei est. Accipe. i. arripe honores. q̄ ecce tellus mare. i. cū apparerit
 in aduentu mō. q̄ melius intelligitur de xpo cui sol. i. luna deferuūt. q̄ apparerit de

petro qui dimisit nauem et venit ad xpm ambulans super mare: hoc etiam completum fuit cum cantauerunt angeli gloria in excelsis deo: et quando reges terre obtulerunt ei munera. **¶** O mihi tam longe: o aduerbiis optantis est sicut vti ubi desiderat virgilius videre dies illos in quibus tanta bona fuerunt in terra: quia tunc faceret optima carmina: quia materia esset pulchra et delectabilis in qua intellectus maxime delectaretur et studium inuaret ad multum bene cantandum. In quo notatur. quod virgilius optat carmen de xpo non quantum spectat ad suam diuinitatem: sed quantum spectat ad possibilitatem intellectus virgilius: et in ista sermone intelligitur quod dicit symeon quod optauit se non videre m: et non nisi videret ipsum dnm. Non me carminibus. hic comparat se duobus fratribus. scilicet theologo: et lino poete dicens si ipse videret illo tpe ipse cantaret theologicum licet: et propheta et poetice sicut lino: quia orpheus fuerit filius calliope vni ex nouem musis: et lino filius apollinis. Nam etiam excelsus erat pius rem bucolica: quia apollo et calliope excelsus deus pastorum: ideo redit ad deos pastorum dicit. quod illo tempore pan non excideret illi in cantu: etiam fini iudicii archadie que est patria in qua ipse pan colitur. **¶** Incipit parue puer. hic tangit rem gestam et rem naturalem: verum enim fuit quod ille puer risit in sua natiuitate et naturale est quod sicut maiores cognoscuntur per sermonem: ita pueri per risum quando ridet ad illos quos cognoscunt. Dicit ergo virgilius ad puerum: o puer incipe cognoscere matrem per risum: et debes letificare parentes in nos dādo spem boni ois et tollendo suspicionem mali presagii ubi notatur quod virgilius fecit carmen istud ad letificandum pollionem et eius vxorem qui erat tristis et dubitantes quod significaret predictum risum: et tunc virgilius consolatur eos applicando puero carmen libelle quod ipse fecit de xpo. Rogat enim fuit a romanis vt exponeret etiam significationem illius carminis. ideo blandiendo cesari et pollioni applicuit istud carmen vtique: quia multi dicant ipsum habuisse spm prophetici de xpo. **¶** Quia tri longa decem. i. quoniam istud carmen fuit factum ille puer habebat decem menses: et tanto ipsi parentes eius erant tristiores. Potest etiam intelligi de xpo qui cum maxima leticia natus est: parentes tamen fuerunt tristes post eius natiuitatem: quia de in euangelio. Volentes querebamus te. Voluerunt etiam quoniam furtive et latester portat est puer in egyptum herode interficiente innocentes abimati et infra. **¶** Nec deus. hic comparatur ille puer vulcano qui natus fuit deforme sic quod mater sua iuno non recepit eum in suo cubili: nec habebat ipsum charum: nec inuenire voluit ipsum habere mercedem: nec iuppiter voluit quod sederet ad mensam deorum: et transiit illud ipsum nutriendum insula lamos: et sic pollio et sua vxor sperabant istum puerum antequam fieret istud carmen de eo. Christus etiam in sua pueritia non erat in magna reuerentia: quia seruiebat parentibus: et reputabant eum iudei pro nihilo.

¶ Incipit quinta egloga.

¶ **C** Vr non mopse: boni quam conuenimus ambo. Me.
Tu calamos inflare leues: ego dicere versus
Hic corylis mixtas inter concedimus vltimos?

¶ O mopse cum hic non concedimus. i. quiescimus: inter vltimos. i. illas arbores mixtas corylis. i. illis arboribus: quam nos ambo boni. i. docti conuenimus. i. simul venimus: et ambo amici tui mopse es doctus inflare calamos leues: et ego menalcas sum doctus dicere. i. ad scribendum versus. Cur non mopse. hec est quinta egloga in qua introducuntur duo pastores. scilicet menalcas et mopse qui tamquam duo amici inuicem ad faciendum aliquod carmen. Et primo deliberant de loco apto in quo melius possint cantare et de materia de qua cantabunt: et deliberato super istis incipiunt carmen ibi extincum nymphe: et menalcas significat virgilium: et mopse significat alium bonum poetam. Et dicit menalcas ad mopsum: nos ambo conuenimus et diligimus nos inuicem tamquam boni poete et philosophi: quare non concedimus hic in silua inter vltimos et corylos cantare vnum bonum carmen. Tu enim es doctus inflare calamos. i. facere rhythmos et plana carmina pastoralia: et ego sum doctus dicere versus gradiloquos ubi notatur quod metricantes requirunt loca secreta et sine tumultu. Iuxta illud Ouidius. Carmina sese solum scribebant et otia querunt.

¶ Tu maior: tibi me æquum est parere Menalca. Mop.

Siue sub incertas, zephyris montantibus, umbras:

Siue antro potius succedimus, aspice vt antum

Syluestris raris sparsit labrusca racemis.

¶ O menalca, tu es maior. i. dignior equis. i. iustum est me mopsum parere. i. obedire tibi siue succedimus. i. subintramus / sub zephyris. i. illis ventis montantibus. i. montibus umbras refrigeria / siue succedimus sub antro. i. fovea aspice vt labrusca vinea syluestria sparsit. i. cooperuit antrum. i. foveam racemis. id est vitis / raris. i. parcis. ¶ Tu maior. Respondet mopsum reuerenter dicens. q. menalcas incipias quia dignior est incipere. ¶ Siue sub incertas. hic proponit duo loca apta ad cantandum vt eligatur melior: quia vnius locus est sub umbra arboris / alius locus est in antro vel in caverna: sed antrum preualet quod est locus quietus magis. Nam umbra est incerta / tum propter ventos turbatuios foliorum et umbrarum / tum etiam propter solem qui semper mouetur et non semper manet eadem umbra. Sed antrum est magis tutum a ventis: est locus secretus a calore nimio: quia semper antrum debet habere labruscam. i. vitam agrestem que dicitur a labro qui crescit in labro vel in margine agri vel in superficie terre / sicut labia vel labia sunt in corpore.

Montibus in nostris solus tibi certet amyntas. Me.

¶ O menalca egovolo q. amyntas. i. ille pastor solus certet. i. pugnet in nostris montibus tibi. i. tecum. ¶ Montibus in nostris. Replicat menalcas dicens. q. mopsum debet incipere / quia non est in alijs finibus aliquis sibi comparabilis nisi amyntas pastor solus: sicut cognificus inimicus virgilij.

Quid si ide certet phœbū superare canēdo? Mop.

¶ O menalca quid dictio est indignantis si idem. i. amyntas certet superare. i. vincere phœbum. i. deum carminum / canendo. i. cantando. ¶ Quid si idem certet. Respondet mopsum indignanter / q. menalcas comparauit eum ignaro poete quia menalcas non dixerit illud amare. dicit ergo non est mihi cura si amyntas certet mecum / quia non vereor illum: sicut nec phœbus illum veretur qui phœbus est decus carminis.

Incipe Mopse prior si quos aut phillidis ignes Me.

Aut alconis habes laudes / aut iurgia codri.

Incipe: pascentes seruabit Tityrus hœdos.

¶ O mopse incipe prior. i. prius canere si tu habes aliquos ignes. i. aliquos amores phillidis illius amasie / aut si habes laudem. i. gloriam / alconis. i. illius sagittarij aut si habes iurgia. i. bella / codri. i. illius ducis / o incipe mopse incipe cantare / q. tityrus. i. ille pastor seruabit hœdos. i. capras vel agnos pascentes. ¶ Incipe mopse. hic menalcas pponit materiam de qua debeat cantare scz de amore phillidis / vel de laudibus alconis / vel de iurgis codri. Vbi notandū est q. phillis regina trinitaria seu siciliensis amauit demophontem regem atheniensem filium thesei redeuntē de bello troiano et rogauit eum sibi copulari in coniugem ille autē acquieuit dum tamen prius fuisset athenas et disposuisset de rebus suis vbi / q. ipse diu moratus est phillis existimans se deceptā desperata se suspendit ad arborem amygdalū sine frondibus / et statim rediit demophon / et quia phillis iam mutata erat in arborem amygdali demophon amplexus est in ipso arboris que sentiens presentiam sui amici statim produxit frondes. Alcon fuit sagittarius optimus cuius filius diacho inuasit / sed ipse de sagitta interfecit diachonē sine lesura filij. Codrus fuit dux atheniensis. unde ortum fuit bellum inter lachones et athenienses / et est datum responsum a diis q. illa pars cuius dux interficeretur obtineret. Tunc ille codrus volens mori pro populo iuit in habitu dissimulato ad exercitum lachonum dicendo et prouocando eos ad multas iniurias vitas lachones enim interfecerunt / quod et ipsi fecerunt.

Immo hęc in viridi nuper quæ cortice fagi Mop.

Carmina descripsi: & modulans alterna notavi

Experiar. tu deinde iubeto cetera amynas.

Q Costruere. ego mopsus experiar. i. canē hec carmina q̄ descripsi in cortice. i. folio viridi / fagi. i. illi^o arboris / & q̄ carmina ego modula. i. canē / alterna. i. alternatim dicta / notavi. i. signavi / et tu menalca iubeto deinde. i. postea q̄ amynas cetera scz canēdo. *Q* Immo est in viridi. Ridet mopsus q̄ illa materia nō sibi placet / sed vna alia materia quā ipse incepit et scripsit in cortice fagi: q̄ pastores nō habēt papirū nec pargamentū ad scribēdū et illa materia est funerals culusdā sui amici: *Q* Alterna. i. varia / q̄ in musica sunt varij soni & in illis funerib^{us} sunt duo genera carminū / alterna. i. vnu post aliud / est enī vnu carmen epychedisi q̄ dī cadauerē nondū sepulto / & epytichium q̄ dicitur cadauerē iam sepulto / sicut patebit in sequentibus.

Lenta salix quantum pallenti cedit oliuæ:

Puniceis humilis quantum saliunca rosetis.

Iudicio nostro / tantum tibi cedit amynas.

Sed tu desine plura puer: successimus antro.

Q Quātū salix. i. illa herba / alba. i. flexibilis / cedit. i. dat locū / oliuē. i. illa arbori / pal-
lenti. i. pallide / et quātū saliunca illa herba humilis. i. vilis / cedit rosetis. i. rosarijs
puniceis. i. purpureis tātū iudicio nro amynas. i. ille pastor cedit tibi / s; o puer de-
sine. i. cessa plura loqui / successimus antro. i. venim^{us} in spelunca. *Q* Lenta salix. Quia
menalcas percipit q̄ mopsus indignanter sustinet coparari amynae / ideo blāditur
ei et pacificat eū dicens q̄ mopsus excellit amynā rosa sicut saliunca / est vilis spe-
cies tribuit. Sed tu desine. i. dimitte vel desiste loqui de amynā / veniam^{us} ad prin-
cipale postq̄ sumus in antro scilicet in loco apto & tuto ad cantandum.

Extinctum nymphæ crudeli funere Daphnim Mo.

Flebant. vos coryli testes: & flumina nymphis.

Cum complexa sui corpus miserabile nati:

Atq; deos atq; altra vocat crudelia mater.

Non vlli pastos illis egere diebus

Frigida daphni boues ad flumina, nulla neq; amnē

Libavit quadrupes: nec graminis attigit herbam.

Daphni tuum pœnos etiam ingemuisse leones

Interitum / montesq; feri / sylueq; loquuntur.

Daphnis & Armenias curru subiungere tigres

Instituit: daphnis thyalos inducere baccho:

Et folijs lentas intexere mollibus hastas.

Vitis vt arboribus decori est: vt vitibus vuæ:

Vt gregibus tauri: segetes vt pinguib^{us} aruis:

Tu decus omne tuis. postq̄ te fata tulerunt:

Ipse Pales agros: atq; ipse reliquit Apollo . . . *Grandia læpe quibus mandauimus hordea fulcis*
Infelix lolium / & steriles dominantur auenæ.

Pro molli viola: pro purpureo narcisso:
Carduus & spinis surgit paliuris acutis.
Spargite humum folijs: inducite fontibus umbras *Reg. 3 Burt*
Pastores mandat fieri sibi talia Daphnis
Et tumultum facite: & tumulto superadnite carmen
Daphnis ego in syluis / hinc vsq; ad sydera notus
Formosi pecoris custos: formosior ipse.

C *Nymphe*. i. deæ. *Abant*. i. plorabāt. *daphnim*. i. illū deū pastoz vel illū pastorem
extinctū. i. mortuū. *funere crudeli*. i. morte horribili. *et o corpi vos estis testes nymphe*
phis. i. vos sumina vos estis testes. q. nymphe fuerūt supple tñc. cū. i. qñ. *mater*. i.
roma. *amplexa est corpus miserabile*. i. dignū miseratiōe. *nati*. i. filij sui sūz daphni:
dis. i. ipsa mater vocat. i. inuocat vos in vidictā. i. vocat. i. appellat. *astra*. i. stellas.
crudelia. i. crudeles. *o daphni nō vlli*. i. nulli pastores supple egere. i. duxerūt boues
pastos. i. ad pascendū vel saturatos illis diebus. i. a tpe mortis tue ad sumina a frigi
da. i. nulla quadrupes. i. nullū animal habuit. i. hañsit. *amnē*. i. aquā fluuij. *mea qua*
drupea attigit. i. comedit herbā graminis. *o daphni montis fieri*. i. duxi. i. syue. i.
nemora loquuntur. i. dicit leones penos. i. africanos. *ingenuisse*. i. plorasse. *interitū*
tui. i. tuā mortē. *et daphnis instituit subiūgere*. i. supponere. *tigres armentas*. i. illa
alata de armentis. *curru*. i. strato. i. daphnis instituit inducere. i. celebrare. *thyasos*
id ē coitaeas baccho. i. illi deo. i. daphnis instituit interere. i. circūdare. *hastas*. i. thyz
fos. *sentas*. i. flexibiles. *folijs*. i. pāpinus mollib⁹ dulcibus. i. vt. i. sicut. *vitis*. i. vinea.
est decori. i. plenitudini arboribus. *et vne sunt decori vitibus*. i. vt tauri sunt decori
gregibus. i. pecoribus. i. vt segetes. i. fruges sunt decori aruita. i. cāpis. *pinguibz*. i.
fertilibz. *o daphni tu es decus offe. ois honor*. i. laus tuis rusticijs. *vel pastozibus*. i.
postq; fata. i. dii. *nilcū*. i. abstulerūt te. *pales*. i. dea pabuloz. *et ipse apollo*. i. deus
pastozū. *reliquit*. i. dimisit. *agros*. i. cāpos. *qbus*. i. agris. *fulcis*. i. laboratis. *mādaui*
mus. i. cōmendauimus. *granda ordea*. i. magna grana frumēti. *lolij*. i. illa herba
infelix. i. infecūda dñatur. i. auene. i. ille herbe dñantur. i. crescūt. *steriles*. i. infecūde
et carduus. i. illa herba inutilis. i. paliurus. i. alia herba surgit. i. crescit. *acutis spi*
nis. i. spinosa. *vel habēs spinas acutas*. i. p. molli viola. i. loco illius floris. i. p. narcisso
purpureo. i. loco illius floris purpurei. i. o pastores. *spargite*. i. implete. *humū*. i. ter
folijs. i. floribus. i. inducite umbras fontibus. i. facite nemora circa fontea. *Nam*
daphnis mādat. i. vult talia sibi fieri. i. compleri. i. o pastores facite tumultū. i. sepul
chū. i. supadnite. i. inscribite carmē versus tumulto. i. sepulchro. i. ego sup. sum daph
nis notus. i. cognitus in syluis. i. ego sum not⁹ hinc. i. ab hoc loco vsq; ad sydera. i. ad
celū. i. ipse. i. ego daphnis erā sup. custos formosior. i. dignior vel bonus impator for
mosi pecoris. i. optimi gregis. *Extinctū nymphe*. hic aggredit^r materiā principale
hui⁹ egloge. i. incipit lugere sup. morte daphnidis pastozis optimi. i. dat modū plan
gendi in alijs funeribus. *Vel scōm alios hic defletur iulius cesar* quē brutus & casius
interfecerūt in senatu. *et ppter hoc d^r crudeli vulnere*. *Vel pōt intelligi de quintilio*
varro cognato virgili. nūc dicit ergo. q. nymphe pietate morte deflebat daphnim
pastozē vel iulij cesarē. *vel quintiliū varrū*. i. quia incredibile est q. defleuerūt. *ideo*
adducit testimoniū. i. corpiōs a summa morte pastozū q. sunt simplices. *vocando in*
testimoniū rea irrationales. vel hoc facit ad designādū a iqō miraculū qd fuit factū
tpe illo. *vel q. psona tristis credit q. oia sentiant tristitiā sicut ipsa*. *¶ Cū complexa*

Buco. virg.

Dj

fui. i. tunc nymphe flenerūt qñ daphnim mortuū amplexa est sua mater sicut facit
luculentē: illa mater in dolore suo inuolabat̃ celestibus: qz vocauit astra crude-
lia: qz dederūt filio suo tale fasti. ¶ Non vllī philosopho. Dicit qz mox daphnis fuit ita
damnosa toti mūdo qz omnia animalia mura senserūt inde dolorē: & iacturā nec vo-
luerunt illis diebus comedere nec bibere: hoc etiā est incredibile: ideo adducit ad
testimoniū. ¶ Daphnis tuū. i. leones feroces de affrica genuerūt: et voce dederunt
sylvē. ¶ Daphnis & armeni. hic dicit laudes illius mortui vt dolor accretat: & maxi-
me intelligitur de iulio cesare qz primus adducit romā sacra & festa lyeti vel liberi et
facere thyasos bacchi. i. choreas & saltat. lones que hēbāt in festo bacchi: & ipse etiā
instituit domare tigres qñ sic possent sagittā ad aram sicut alia animalia. ipse etiā
instituit sustinere vitā in vltimis. ¶ Vitis vt arboribus. Iterū laudat eū: qz ipse erat
de celo pulchritudo totius sue pgeniei sicut vltis decorat arbores & vne vites: & tou-
ri greges capos segetes. ¶ Postqz te fata. i. post mortē tuā pales dea pabuli & apol-
lo deus herbarū reliquerūt agros & vbi seminabāt ordea nō nascebātur nisi herbe
inutiles & auene steriles nec creuerūt post herbe viles. Sed pro viola vel flore nar-
cisso pulcherrimo nascuntur in terra cardones & papauer & paluri spinosi: & est pa-
lurus & dā species tribuli sicut lappa vel glis. ¶ Spargite humi. hic mandat alijs
pastoribus vt faciant tumulū & statuunt arbores circa fontes: qz anime nobilitū dice-
bantur vagare circa sylvas/lucos/ fontes & flumina. mādat etiā & rogat vel ordinat
in suo testamēto sepulchri sibi fieri. Sup addite carnē. i. sup tumulū. scribite epyta-
phtiū istud qd sequitur. Daphnis ego in syluis. i. hic iacet daphnis qui est notus vsqz
ad sydera qui fuit pastor pulcherrimus pulcherrimi pecoris inter oēs pastores.

Tale tuum carmen nobis diuine poetæ,

Me.

Quale sopor fessis in gramine: quale per æstum

Dulcis aquæ saliente sitim festinguere riuo.

Nec calamis solum equiparas sed voce magistrum

Fortunate puer: tu nunc eris alter ab illo.

Nos tamē hec (quocūqz modo) tibi nostra vicissim

Dicemus: Daphnimq; tuum tollemus ad altra:

Daphni ad altra feremus amauit nos quoq; daphnis

¶ Con. O poete diuine/tui carnē. i. tui epytaphiū est tale. i. tam gratū nobis qua-
le. i. alio res est/sopor. i. summus/sessis. i. fatigatio/in gramine. i. in herba & quale. i.
qualis res est/festinguere. i. opprimere/sitim. i. appetitū bibēdi/riuo. i. apud riuum
saliente trāsunte dulcis aque/opuer fortunata. i. felix nō solū equiparas. i. nō eo similis
calamī. i. fistulæ/sed equiparas magistrū vocē. i. cātū & o puer tu eris nūc alter. i.
secūdu ab illo magistro. et nos dicemus. i. pponem^{us} vicissim. i. alternatim hec nra
carmina quocūqz modo poterimus: & nos tollemus. i. erigemus tuum daphnim
astra. i. ad sydera/et nos feremus. i. portabimus daphnim ad astra. i. ad celū / quia
daphnis amauit nos pastores. ¶ Tale tuū carmen. hic meniscas laudat mopsū
dicēs. qz suū carnē est tā delectabile sibi sicut somnus fessis hominibus vel aqua frigida
sitientibus. ¶ Nec calamī solū. i. tu es par magistro tuo nō solū in instrumentis mu-
sicis/sed etiā in voce: qz vter te pulchris vocibus & sententijs delectabilib^{us} ut iam tu
eris secūdu ab illo magistro. ¶ Nos tñ. i. quia non sum dignus cantare tecū: tamen
alternatim taliter qualiter ego etiā volo laudare daphnim qui fuit amicus meus.

An quicqz nobis tali sit mūnere maius?

Mop.

Et puer ipse fuit cantari dignus: & ista

Iam pridem Stimichon laudauit carmina nobis.

3 3 3 3 3
Hic est daphnis

videt sydera. i. stellas sub pedib⁹ / ergo voluptas. i. leticia / alacria. i. leta tenet. i. am
plectitur sylvas. i. nemora et cetera rura. i. alios agros tenet inq³ pana. i. deū pastor
et pastores ipsos / et puellas dityades. i. illas nymphas / et lup⁹. i. illud animal nō me
ditatur. i. cogitat / insidias. i. deceptionē / pecoris. i. gregi / et vlla rheria nō meditat
dolū. i. fraudē / ceruis. i. animalibus / et daphnis amat otia. i. pacē / et ipsi montes in
tonsi. i. herbā vel arbores habētes lactant. i. emittūt voces / ad sydera. i. vsq³ ad celū
leticia. i. ppter leticiā / et rupes. i. ipsa saxa lactant carmina / et ipsa arbuta. i. ipse ar
bores / sonat. i. cantat o menalca / ille. i. daphnis q³ morit⁹ / tunc est deus o daphni et felix
sis bonus. i. propicius tuis. i. famulis / en. i. ecce cōsecramus sup. quattuor aras. i. al
taria / ecce o daphni cōsecramus duas aras tibi / et cōsecramus duo altaria phebo. i.
illi deo / et ego statui. i. constitui quorannis. i. singulis annis. duo pocula. i. duo vasa /
spumantia. i. redūdantia lacte nouo / ego statuiam duos cratheres. i. duo vasa / olui
pinguis. i. olei dulcis / et ego hylarans. i. letificās cōiuncta in primis. i. sup oia cū mul
to baccho / ego fundā. i. spargā / vna aruisa. i. vna optima de illa patria scz nectar
nouū calatis. i. vasis / et si frigus erit fundā ante focū. i. ignem / et messis. i. estas sit ego
fundā vinū in ymbra / et post potū dāmetas. i. ille pastor / et ego. i. alius pastor lictus
id est cretēsis cantabūt mihi / et alpheisbeus. i. alius pastor imitabitur. i. representa
bit. saryros saltantes. i. sylvestres / et hec sacrificia erūt semp tibi / et cum. i. qñ reddē
mus. i. dābimus nymphis. i. deabus vota. i. sacrificia solēnia. i. magnifica / et cū lu
strabimus. i. circūdābimus agros / et dū aper. i. poicus sylvestria / amabit iuga mon
tis. i. colles montū / et dū piscis amabit fluuios / et dum apes. i. illa animalia / pascen
tur. i. nutriuntur / thymo. i. illo flore / et dū cicade. i. illa animalia / pascent rore. i. pui
na / semper honos tuus / et nomen tuū. i. fama tua / laus / manebūt. i. erūt in memoria
hominū / et agricole. i. rustici colentes terrā / facient tibi vota. i. sacrificia / quotannis
id est singulis annis / sicut faciūt baccho. i. illi deo / et cereri. i. deo frugū / et dīabīs. i. ob
ligabis homines votis. i. ad sacrificia faciēda. ¶ Candidus. hic menalcas incipit
carmen suū cōtinens. xxy. metra sicut fecit predictū carmen mopsi / et epycedū. i. ex
tinctū nymphē / et epytaphiū ibi. Daphnis ego in syluis. Dicit ergo menalcas q³
daphnis est nūc candidus felix gloriofus in celo respiciens sub pedib⁹ suis lumē celī
scz sperā ignis / et aliorū elementorū / et quia est in celo altissimo cū magnis dijs videt
sub pedib⁹ suis astra / et qñ dicit candidus vult dicere q³ ideo viuūt sup ethera / q³ per
cōtrariū mortui dicūtur nigri. Ergo alacris. i. luctus predictus vertitur in gaudiū /
et omnia illa que fleuerūt mortē daphnidis nūc exultāt / q³ viuūt / et regnat in celo / et sic
meror vertitur in gaudiū. ¶ Nunc ergo voluptas alacria. i. leta tenet sylvas rura. et
pana deū pastorū / et pastores / et dityades. i. deas montū et flouū contra illud q³ dictū
fuerat extinctū nymphē. ¶ Nec lupus. i. animalia ferocia exultāt laudantes daph
nim deifica. i. tam amici q³ hostes laudabūt iulū deū post mortē. ¶ Tonsi mon
tes. i. pleni arboribus / et arbuta. i. iuvenes homines / et barbari homines vocāt ipsum
deū dicēdo bia deus deus ille est. quia geminatio vocabuli facit certitudinē. ¶ Sio
bonus o felix / dī dicuntur felices ob effectibus. i. quando dant felicia dona sic ergo
felix. i. propicius tuis amicis / q³ augustus persecutus est acerrime persecutores iulī
cesaris patris sui. En quattuor aras. Dicit se facturū quattuor aras / duas daph
ni / et duas phebo. Ara enim cōiuncta est inferni / et supnis dijs. Sed altaria p³uēnt
solis superioribus dijs / et dicūtur ab altitudine. Sed queritur. Quare non dat phe
bo altaria in numero impari / quia statim postea dicitur / numero de⁹ impari gau
det. Respondetur q³ scdm porphyriū apollo habet triplicē potestātē / dicitur sol apud
superes / et dicitur liber pater in terris / et apollo apud inferos. Ideo simulachrū apol
linis habet tria interfecta scz tyram que significat celestē armoniā et potestātē so
lis in celo / et habet at griphem que ostēdebat eū esse terrenū / et habet sagittas osten
dentes cum esenoriū et deū infernalē. Ideo horatius vocauit eum tam pestilētiē
q³ salatis auctorem. Ideo virgilius per altaria ostendit numen supernū / et per duas
aras in numero pari ostendit numen infernum. ¶ Pocula vina. i. statuiam duo vasa
plena lacte nouo ad sacrificiū quotannis. i. singulis annis. ¶ Cathedra q³ duas. i.
duo vasa plena oleo ad infundendū sup sacrificiū. Et multo in primis. i. ego letificās
cōiuncta in primis cū multo baccho fundā vna aruisa scz nectar nouū / et dulce mustū
ante focum in hyeme / et sub ymbra in estate. Et est amissum promontoriū in ytalīa
ubi sunt vina optima. Cantabūt mihi. i. post potū erunt ibi pastores leni sūlcti de

metas & egon licitus. id est cretensis qui cantabunt mihi carmina / quia vini letitia
eat cor hominis. **S**altetres satyros. id est erit alpheus pastor saltabit sicut sa-
tyridi compos: unde licitum et religiosum est saltare in sacrificijs ad ostendendu
q̄ quilibet pars corporis sentit in seleticiam sacrificij & gaudium anime redundat
in corpore. **H**ic tibi semper erunt. i. non sufficit nobis semel sacrificare / immo per-
seuerabimus quolibet anno quando lustrabimus agros / sicut prius dictu est. **C**um
faciam vitulam & etiam in festo nympharū. Dum iuga montis aper. i. q̄d in mane-
bit rerū natura sacrificabimus tibi sicut alibi dicitur in freta dum fluit current /
et dum pisces amabunt fluuios / & apes amabunt thymum / et cicade rorem. **U**bi
baccho cereri. i. sicut agricolae maxime colunt illa duo nomina sc̄z bacchum & cererē /
quia sunt necessaria vite / sic etiam sacrificabunt tibi quotannis. i. omnibus annis.
Damnabis tu quoq; votis. i. munere sumpta ligant et obligant et condēnant vel
iudicant hominē esse obnoxium datorū. **D**icit ergo o daphni nos sacrificabimus
tibi / & tu dabis multa bona quare erimus tibi obnoxij & obligati.

Quæ tibi / quæ tali reddā pro carmine dona? Mop.

Nam neq; me tantum venientis sibilus aūstri:

Nec percussa iuuant fluctu tam litora: nec quæ

Saxofas inter decurrunt flumina valles.

Construe. **Q**ue dona. id est munera / o menalca reddā. id est dabo tibi pro tali car-
mine nam neq; sibilus. id est status / aūstri. id est illius venti veniens. i. spirās me de-
lectat: tantu sicut carmina tua / neq; litora. i. ripe percussa. id est mora. fluctu. id est
yndis / tantum me iuuant. id est delectant / nec flumina que decurrunt inter valles
saxofas. id est plenas saxis tantum me delectant. **Q**ue tibi. hic mopus laudat
menalcam / quia ipse optime cantauit & in isto dicto est sollicitus quo munere dona-
bit eum / quia carmen suum est tam laudandum q̄ laudus est sibilus venti austras-
lis in calore / vel sonitus aque decurrentis per valles saxofas.

Hac te nos fragili donabimus ante cicuta. Me.

Hæc nos formosum Corydon: ardebat Alexim

Hæc eadem docuit: cuium pecus an Melibœi?

Construe. **N**os dabimus te mopsum cicuta hac. id est fistula / fragili. id est molli &
hec scilicet fistula docuit nos illā eglogā que incipit. **F**ormosum pastor corydon &c.
Et docuit nos aliam eglogam. **D**ixit mihi dameta cuium &c. **H**ac te. hic menalcas
tanq̄ liberalis pastor preoccupat donum / quia quis cito dat bis dat / et dat mopso
vnam fistulam factam fragili cicuta / cum qua cantauit illas eglogas. **F**ormosum
pastor & dixit mihi dameta / et est donum pastorale.

At tu sume pedū: quod mecū saepe rogaret Mop.

Non tulit Antigenes, & erat tum dignus amari:

Formosum paribus nodis: atq; ære Menalca.

Construe sic. **O** menalca sume. id est accipe pedum baculum curium quod pedum
antigenes. id est ille pastor non tulit. id est non habuit cum rogaret me sepe / et ipse
antigenes erat tui. id est tunc dignus amari dico ergo pedum formosum. id est pul-
chrum nobis paribus. id est equalibus ere. id est clauis. **A**t sume pedum. id est ba-
culum curium ad retinendū pecudes per pedem quod pedum ipse tunc voluit da-
re antigeni pastori qui tamen erat iuuenis et dignus amari quod pedum est nodo-
sum / sed est politum et in quolibet nodo est vnus clauis æreus ad ornatum baculi.
Ideo dicit. **F**ormosum paribus nodis atq; ere.

Confinis quinte egloge.

Cincipit sexta.

D iij

Prima syracisio dignata est ludere versu
 Nostra: nec erubuit sylvas habitare thalia
 Cum canerem reges & praelia: cynthius aure
 Vellit: & adinonuit, pastorem Tityre, pingues
 Pascere oportet oues: deductum dicere carmen.
 Nunc ego (naq; super tibi erunt qui dicere laudes
 Varre tuas cupiant: & tristia condere bella)
 Agrestem tenui meditabor arundine musam.
 Non iniussa cano, si quis tamen haec quoq;: si quis
 Captus amore leget: te nostrae Varre myricae:
 Tenemus omne canet: nec phoebo gratior vlla est:
 Quae sibi quae Varri praescripsit pagina nomen.
 Pergite Pierides: Chromis & Mnasyllus in antro
 Silenum pueri somno videre iacentem:
 Inflatum hesterno venas (vt semper) Iaccho.
 Serta procul, tantum capiti delapsa iacebant:
 Et grauis attrita pendebat cantharus ansa.
 Aggressi (nam saepe senex spe carminis ambos
 Luferat) iniiciunt ipsis ex vincula sertis.
 Addit se sociam: timidisq; superuenit Aegle:
 Aegle Naiadum pulcherrima: iamq; videnti
 Sanguineis frontem moris / & tempora pingit.
 Ille dolum ridens: Quo vincula ne cutitis: inquit.
 Soluite me pueri: satis est potuisse videri.
 Carmina quae vultis cognoscite: carmina vobis
 Huic aliud mercedis est. simul incipit ipse.
 Tum vero in numerum faunosq;: ferasq; videres
 Ludere: tum rigidas motare cacumina quercus
 Nec tantum Phoebo gaudet parnasia rupes:
 Nec tantum Rhodope miratur: & Ismarus Orphea:

Omnes fere: & fere sunt fere fere.

Quantum omnis mundus gaudet cantante Sileno.
Namq; canebat: vti magnum per inane coacta
Semina terrarumq; animæq; marisq; fuissent:
Et liquidi simul ignis: vt his exordia primis
Omnia: & ipse tener mundi concreuerit orbis.
Tum durare solum & discludere Nerea ponto
Cœperit: & rerum paulatim sumere formas:
Iamq; nouum terræ stupeant lucescere solem:
Altius atq; cadant submotis nubibus imbres.
Incipiant syluæ cum primum surgere: cumq;
Rara per ignotos errant animalia montes.
Hinc lapides Pyrrhæ iactos: Saturnia regna:
Caucaseasq; refert volucres/ furtūq; Promethei.
His adiungit Hylam nautæ quo fonte relictum
Clamassent: vt littus hyla, hyla, omne sonaret.
Et fortunatam (si nunq; armenta fuissent)
Pasiphaen: niuei solatur amore iuueni.
Ah virgo infœlix: quæ te dementia cepit?
Præcides implerunt falsis mugitibus agros
At non tam turpes pecudum tamen vlla secuta est
Concubitus: quis collo timuisset aratrum:
Et sæpe in læui quæfisset cornua fronte.
Ah virgo infœlix: tu nunc in montibus erras.
Ille latus niueum molli fultus hiacyntho.
Illice sub nigra pallentes ruminat hærbas.
Aut aliquā i magno sequitur grege. claudite nymphæ
Dictææ nymphæ nemorum iam claudite saltus
Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris
Errabunda bouis vestigia: forsitan illum
Aut hærba captum viridi: aut armenta secutum:

Perducant aliquæ stabula ad Cortynia vacce.

Tum canit heresperidum mitatam mala puellam:

Tum Phaetontidas mulco circumdat amara

Corticis: atq; solo proceras erigit alnos.

Tum canit errantem permelli ad flumina gallum:

Jonas in montes vt duxerit vna sororum.

Vtq; viro Phœbi chorus assurrexerit omnis.

Linus hæc illi diuino carmine pastor

Floribus: atq; apio trines ornatus amaro

Dixerit: hos tibi dant calamos (en accipe) musæ

Alcreo quos ante seni quibus ille solebat:

Cantando rigidas deducere montibus ornos.

Hæc tibi gnæi nemoris dicatur origo:

Ne quis sit lucus: quo se plus iacet Apollo.

Quid loquar: auricyllam nist qua fama secuta est

Candida succinctam latrantibus inguina monstris

Malichias vexasse rates: & gurgite in alto

At timidos nautas canibus lacerasse marinis.

Aut vt mutatos Terei narrauerit artus:

Quas illi philomela dapes / quæ dona pararit:

Quo cursu deserta petiuerit: & quibus ante

Infelix sua tecta superuolitauerit alis:

Omnia quæ Phœbo quondã meditante beatus

Adijt eurosas: iussitq; ediscere lauros:

Ille canit. pulsæ referunt ad sydera valles.

Cogere donec oues stabulis / numerûq; referre

Iussit: & inuito processit vesp̃er olympo.

¶ Can. Thalia. i. illa musa prima. i. principalis dignata est. i. voluit ludere. i. canere. i. versu cyclico. i. versu bucolico. i. ipsa thalia no erubuit. i. non puduit ea habere. i. frequenter spinas. i. nemora. et cu canere reges. i. describere facta regum. i. prelia. i. bella apollo cynthius. i. in illo monte natus velis. i. mouit aurem. i. ipse adinuoluit. i. docuit pastorem. i. me virgilis didico. i. tityre. i. o virgilis oportet dicere carmen

Germany
1870/71

E

quod si fœdum alique vade perducit. I. ducunt illi tunc rapidi amore vnius vocce
in herba vi. id est aut secuti armenta. I. alios boues perducit. I. ad stabula conti-
nua. I. cretensis. I. ipse silenus canit perilla. I. exstante mirram. I. que mirra est su-
la. I. poma hesperidi. I. poma aurea. I. ipse silenus circūdat. I. narrat phœdriades. I.
sonoro phœdriades esse mutatas musico. I. in musici corticia amara. I. acerbe. et ipse
silenus erigit. I. cluat alios. I. arbores proceras. I. altissimiq; solo. I. a terra. I. silenus
canit vt. I. quæ admodum vna soror. I. vna musarū dixerit in montes sonas. I. in mons-
tes pariali galli. I. illi poetam errantem ad flumina. I. ad aquas parmesii. I. illius
flumini. et silenus canit vt ole chous. I. ole populus/phœbi. I. illius dei/assurrexerit. I.
honore fecerit viro. I. gallo. et silenus canit vt linno ille pastor ornatus crines. I. has
bene crines ornatos/apio. I. illa arboze amara. I. ornatus florib⁹ dixerit. I. pmlerit
diuino carmine hec verba sequentia illi scilicet gallo/o galle muse. I. nymphe dant tibi
hos calamos. I. istas fistulas/tu accipe illos calamos quos muse dederit ante porte
supple astro. I. de illa ciuitate scilicet hesiodo scilicet. I. antiquo quibus calamos ille linus
vel hesiodus solebat deducere oinos rigidas. I. illas arbores duras cantand⁹. I. mor-
dulando illis calamis/et o galle dicatur. I. canatur/origo. I. principii nemoris gry-
net. I. syue dedicate apollini/ne quis sit iucus. I. ne aliquid sit nemus quo. I. de quo
apollo iactat se. I. glo. ietur/phus. I. amplius/quid loquar. I. quid debeat dicere/aus
loquar. I. canam/scyllam. I. filiam/misi. I. illius regie/quam se scyllam succinctam. I.
circundat⁹ inguina candida. I. illas partes candidas/monstris marinis. I. illis can-
nibus marinis/fama secuta est. I. de qua dicitur ipsam verasse. I. versasse rates bu-
lichias. I. naues vili. is quam fama secuta est lacerasse gurgite. I. mari alto. I. profun-
do nautas. I. nauigantes timidos canibus nigrinis. I. illis monstris. ¶ Aut quid er-
go loquar. id est dicam v silenus narraueris artus. I. membra. I. theri. I. reginis the-
rei mutata. id est variata propter dapes quas dapes. id est que cibaria. I. que dona
philomena vxor sua pararit. id est parauerit illi therio. I. silenus canit quo cursu. id
est qua velocitate ille therens petierit deserta scilicet loca. I. quibus alio. id est cum quib⁹
bus alio. ille therens infelix. id est miser volitauerit super tecto sua. I. ille. id est silen-
us canit. id est narrat omnia que euerotas. id est ille flumino. id est felix/audi. id
est auduit phœbo quondam meditante. I. canente. I. canit omnia que euerotas sup-
ple iussit/suas lauros. I. illas arbores/ediscere. I. comprehendere. I. valles pulse. id est
perculse referunt illa dicta a sileno ad sydera. I. ipse silenus canebat donec vespertinis
sit precepit cogere. id est includere oues stabulis. I. donec iussit referre numeri. id est
reducere numeri. et canebat donec processit. id est venit olympo. id est ab olympo
monte inuito. id est nolente. I. quod ille mons libenter audiebat armonia cantus ipsius
sileni. ¶ Prima syracusio. Titulus huius egløge est faunorū satyrorū silenorū dele-
ctatio. I. sunt fauni dii pastorum. I. satyri vero sunt parui dii repulchrosos. I. sileni sunt
dii incubi. Istam egløgā fecit virgilius principaliter ad laudem varri amiei satyri
sepe fuit decantata in cytharis. quia delectabilis est et iocosa. et primo excusat se
virgilius quia sub stilo bucolico decantat laudes varri. Possit enim reprehendere eo
quod non est vnius stilo grandiloquo. dicitur agitur quod non est reprehendendus stilius bucolici-
cus. quia talia prima. I. principalis musa dignata est ludere. vel cantare versus syra-
cusio. I. musa cicula locuta est per theocriti poetā qui erat de syracusa ciuitate. I. est
syraculus derivatio greca. quia latine dicitur syracusanus. Iste enim theocritus fecit
bucolica. I. ipsum insecurus est virgilius in hoc opere bucolico quod intelligitur per
sylinas. I. nemora. Cū canerē. I. quando pponerē scribere eneida et gesta regū apollo
cin. huius diuertit aurē meā a carmine heroico. Et dicit nos ter apollo quia ipse est
deus carminū. Et dicit cinthius a monte cinthio vbi colitur. I. vbi nutritus fuit anteq̃
fuit deificatus. Per hoc vult dicere. quod qui voluit scribere eneida octavianus iussit eū
scribere bucolica. I. iocosa carmina. ¶ Admonit pastore. I. dicit virgilio ityree opor-
tet pascere pingues oues. I. dicere carmen bucolici deductū. I. bene digestū. I. subtile.
et est translatio sumpta a lana bene carpinata que deducendo subtiliatur. ¶ Nunc
ego. Ponit aliā excusationē. quia multi alij erūt qui dicebant laudes. I. puella varri qui
obtinuit contra germanos. I. acquisiuit magnā gloriā. I. pecuniā maximā qui varro
procurauit virgilio. I. plurimos honores. I. fauores apud cesarē. ¶ Nō musico cano.
Ponit aliā excusationē. quia ex precepto cesaris vult stilius bucolico. Si deus me. I.
quis iste stilius nō sit grandiloquus. sed bucolicus et humilis. I. musica est orbulis

humile tamē in eo videbatur laudes varri. ¶ **¶** Necphebo. I. nullū carmē est delecta-
 bilius cesari q̄ illud q̄ est intulit de varro. Et est alia excusatio cesar multū de-
 lexit varrū/et libenter audiuit carmina de eo facta siue bucolica siue aliter. ¶ **¶** Per-
 gite p̄ trides. hic virgilius vocat pierides. i. musas q̄ sunt in monte pyrenio/vt can-
 tent et dicūt illa que silenus dixit pueris et posuit hic nomina pueroū quorū unus vo-
 cabatur chionis/et alius mnasilus: qui sedū habebant vnā ancillā sociā et nymphā
 que vocabatur egle isti tres petebant carmē a sileno poeta vel deo incho. ¶ **¶** Et est
 notandū q̄ varrus et virgilius studuerūt sectā ep̄ycuri philosophi sub syrone docto-
 re/ideo ppter vicinitatē vocabulorū p̄ silenū intelligit syronē loquentē et p̄ chionis
 et mnasilū intelligit se et varrū/et adiūgit puellā ad ostendendū sectā ep̄ycurā que
 posuit felicitatē in delectationibus corporeis/et quidā ibi habent versum truncatū
 chionis mnasilus egle sed nō est verus: immo est quidā titulus cōtinens nomina
 personarū sequentiū. ¶ **¶** Silenū pueri. i. isti pueri predicti scz varrus et virgilius vi-
 derunt silenū. i. syronē magistrū suū tacentē in antro. Et describit hic virgilius vnū
 hominē ebrium. Ep̄ycuri enim ponebant felicitatē in delectatione ciborū et vene-
 reorū vt dictū est. Dicit ergo q̄ ille magister tātū potauerat q̄ dormiebat in antro/
 quia ceciderat in fonē/et tam alte leuauerat nasum suū in potando q̄ serū suū scz
 laura magistralis ceciderat a capite et cantarus. i. gobelenus vel vas aptū ad po-
 culū ceciderat ex alta parte/et habebit ansam attritā frequenti tractatione. ¶ **¶** Ag-
 gressi nā sepe. i. isti pueri sunt aggressi ad illū senem cū egle puellā/et quia ipse senex
 sepe pmiserat eis carmina sed soluere recusabat. Ideo in se cōspirauerūt ligare pe-
 des et manus eius et nunq̄ eū dissoluere donec daret eis pmīssa sepe carmina. Cēpe-
 rūt igitur virgas ex quibz erat facta corona/et ex illis virgis ligauerunt eū vt propo-
 suerat egle autē musa pulcherrima cepit mora et intinxit eius faciē. Ille dolū rē-
 dens. i. ille magister silenus videns se deceptū risit nec verecundatus est/ quia scōm
 sectā ep̄ycuri non erat verecūdū inebriari. Et dicit ad pueros quo vincula necitis/
 id est soluite me eodē iure quo ligastis/quia pro dilectione debet vobis sufficere vi-
 disse me ebriū et ligatū/et hoc etiā dicit/quia fauni nymphe et sileni nō videntur nisi
 quādo volūt soluīte ergo me et dabo vobis duobz carmina q̄ vultis sed sociā vestra
 scz egle habebit aliā mercedē q̄ carmen scz stuprū quod virgilius dicit verecunde.
 Simul incipit ipse. i. his dictis silenus incipit dicere q̄ sequitur. ¶ **¶** Tum vero. i. q̄
 silenus incepit cantare sic carmen suū erat tā suauē et tam iocundū q̄ oīa coreabant
 scilz fere syluā montes et nemora. Et dicit numerū/quia saltantes in choris mo-
 uentur scōm mensurā carminis/et est motare frequentatiuū de moueo moueo. Nec
 tantū phebo. i. mone parnasus vbi adoratur phebus in thessalia/non habent tantū
 gaudiū cantante ibidem phebo quantū gaudiū habuerūt montes et sylue cantante
 sileno nec ismarus et rhodope montes iheracie in quibz cōtavit oiphēus tantū gaudiū
 sunt ex carmine oiphēi quātū ex carmine sileni. ¶ **¶** Nāq̄ canebat. hic reddit causam
 illius leticie/quia canebat silenus quomodo mūdus incepit/et quibus principiis
 cōstat omne quod est/et quomodo semina rerū fuerūt coacta per inane. ¶ **¶** Unde de re-
 rum origine/ sicut habent in phisicis diuerse fuerūt philosophorū opinionones/quia
 anaxagoras dicebat oīa fieri ex igne/et tales mīscelus ex humore. ideo vocant poeta
 oceanū patrē/ alij ex quattuor elemētis sicut empedocles. Sed ep̄ycuri dicit duo
 esse rerum principia. scz corpus et anima/dicit enim corpus esse athomos. i. paruas
 partes indissolubiles que apparent in radijs solaribus/et vocauerūt inane illud spa-
 cium in quo sunt athomi. Donatus etiā sapiebat istā sectā quando dicit significare
 corpus aut rem/ quia corpus vocat rem sensibile/rem vero vocat illud q̄ non senti-
 tur/et quia omne quod est aut est continens aut contentū. Ideo et isti duobus sunt
 quattuor elemēta/et ex elementis sunt mixta. Ideo dicit q̄ ista duo sunt semina ter-
 rarū. Et anime. i. venti vel aeris ignis et aque/vocat enim aerem animā vel ventū
 aut spiritum. ¶ **¶** Liquidū. i. pueri et postea totus orbis creuit ab istis. Canebat etiā
 quomodo mūdus incepit crescere et accipere diuersas figuras. ¶ **¶** Quā nouū. i. canē-
 bat quomodo sol incepit lucere/et est luceo inchoatiuū de luceo luceo. ¶ **¶** Alius atq̄
 canant. i. canebat quē fiebat pluuia ex vapore aquoso eleuato sursum/et cū frigiditas
 te medie regionis aeris cōcreto et in guttas cōstructio q̄ a sua p̄tate dicunt pluuia.
 ¶ **¶** Rara p̄ ignotos. i. canebat quomodo alalia inceperūt discurrere p̄ mōtes nouos
 et ignotos. ¶ **¶** Hic lapides. hic tangit fabulā de origine mūdī q̄ late ponit Ouidius

apollinis methamos. loquitur qñ dicit ad pueros predictos pueri autem dabantur in
foculis / fabule enī in parte inueniunt ad oblectationē / illa autē fabula dicit q
post diluuiū ē ppyrba deuca lion remiserūt solis sed ē pphetā habuerūt oculū suū re
ponitū ore placū q mulier pposceret post se lapides / et similiter vir / et ex lapidib⁹
mulieres debebūt nasci / et lapidib⁹ viri nascituri erāt marces. Et Saturnia regna.
hic nūciatur oīdo fabule / qī patmū diluuiū non fuit tpe saturni. sed tpe egidii regio
thebanorū. Secūdu vero diluuiū fuit tpe deuca lionis ē ppyrba. Et Caucasas. i. ille
mus canebat quō in caucaso monte altissimo assirionū mercurius de⁹ eloquētie / de
rationis / deus pudētie ligauerat ad petrā. pmetheū cuius cor corrodebat aquila.
et causa huius fuit vt cū oīo ignis ex louis institutione esset extinctus in terris. Ad
nerua est dea sapientie dedit pñtū pmetheo vt cū qñ facula furaretur ignē phebī
et ipsum dedit holbus. Ideo dī fuerūt irati / et inuenerūt mūdo famē / p quā fictionē
intelligitur pmetheus fuit pmdētissimus astrologus / et prim⁹ docuit asyrios astro
logiā quā studuit in monte caucaso cū maxima sollicitudine / et cura peruigili que in
telligitur p aquilā corrodentē cor / quia cura ēt quasi cor verens. Iste pmetheus con
silio minime furatus est ignē solis. i. cognouit p rationē naturales quō generatur
ignis in aere / et ostēdit holbus quō potest ignis generari in terris ex collisione duorū
corporū solidorū sicut in fusillo. Et Unde irati dī miserunt famē in terrā / quia ex usu
ignis generatur fames / qñ scz bellatores incederūt vrbes / et villas / et etiā si homines
oīo vacarent ad fabulā auri / et argēti totus mūdo efficeretur sterilis / et famelicus.
Et hio adiungit hylā. i. silenus adiungit predictis hystoriā hyle q fuit quidā specio
sus puer quē amauit hercules q iuxta mīsam ciuitatē qñ vendebat equos submer
sus est / quē fecit queri hercules p nauas clauantes / et alia vocib⁹ dicētes hylā hylā
la / nec est inueni⁹ locus eius. Et fortunatā. i. canebat etiā silenus de pasiphe vīore
regis mīnoye / quē cōcubuit tauro / cōtra quē exclamabat q turpissime amauit / et di
cit. Ah virgo infelix. et est ah interiectio fremoris sicut sy / vel pop. pasiphen autem
meretricē vocat / virginē non a virtute / sed ab eratis viriditate. Et pterides imple
rūt. Iste pterides fuerūt filie pteri / et anthrope quē filie arrogāter psumpserūt esse
innone pulchritores / quare inno indignata inuēit in eis talē fantasiā q semp pu
tabāt se esse vacas credētes se habere cornua / et timētes aratra / nulla tñ earū com
mūst tñ turpe cōubū sicut pasiphe / et in hoc vinuperat et plūsp pterides. Et capis
ibi leuit p plano / et habet primā longā. Iuxta illud. Pro plano leuis / p leuitate leuis.
et ē vītima de pterides breuis more pterorū / sicut in pmo eneid. Et Ah virgo infelix.
Exclamat iterū cōtra eius infortunū vocans eā virginē / sicut prius dicens tu virgo
infelix erras / et vagaris nūc in montibus / et taurus amicus tuus iuxta te cubans sup
latus in herba scz hīacyntho vel alia herba ruminat herbas virides vel forte sequi
tur aliquis / et accē in aliquo grege in sylua cottines in qua cottine fuerūt alioq stabu
la armentorū solis. Et nō dicit q ille taurus sequat aliquā vacā in nemote gnosis /
qī mīnoye maritus pasiphe ibi regnabat. ideo taurus nō audebat illuc accedere /
et in hio videtur pasiphe sperare liberari a tauro / et ipsum dimittere qdū ruminat
et qñ sequitur alia armēra. ideo precatur nymphas predictas vt claudāt tauro sal
tus nemoiū scz introitus vel exitus eorū. Et dicitur / sylue saltus / qī ibi saltāt alalia
siluestria. Rumen est pars gutturis ad quā alalia mīstrant iterū herbas quas prius
gulosē sumpserūt / et ruminare est herbas digerere. Tum canit hesperidū. filie arhlā
ris vocatē fuerūt hesperide / q regnauerūt in hesperia inter quas fuit vna nomine
arhlantis cursu potissima / quē interfecit multos maritos quos currēdo superauit /
sed pponētes eā deuscit in currēdo in virtute pomorū quē sibi dedit venus / vt las
tius habetur sup. iij. eneid. Silenus ergo canebat istā hystoriā scz quō arhlanta mī
rabat ista poma. Tum phtonciadas. i. silenus canebat quō filie solis descēbāt mor
tem phtonci fratris sui / et mutare sint in alni arborē vel in populū / vt habetur
decimo eneid. Et Tum canit errantē. i. silenus cātabat quō gallus poeta fuit effect⁹
poeta / et diuinator. vnde gallus semel ambulabat iuxta parmesum iuxta illū simiū
boetie grece regionis q parmesius habet multa brachia. ideo dicit parmesi ad su
am / et tūc assumpsit eum quedā nympha in monte aenas vel sonos / et est aenas
accusatiuo grecus / et possessiuo / et in illis mōtib⁹ silenus filius apollinis dedit sibi
coronā magistratē / et calamos musicales quos prius dederat quidam antiquo poete
de ascrea ciuitate scz emphorion qui fecit quedā carmina de cettamine calcantis /

inopi de gregibus nemine de peritis blaudam. sed mox huius obtinuit qui melius de
 inuenit peritatem vel imperitiam gregum cuiuslibet arboris. et ex dolore pro suo calore
 interit. sed gallus de quo est hic ille trahit in latinum carmina illius euphorion
 nio cuius asserit de euphorion carmine testificabat omnem alias arbores. Et quid lo-
 quar ad scyllam. Due fuerunt scyllae una fuit filia nisi. et alia phoeci. Sed poenice hic
 accipitur unum pro alio scylla. Nisi pro scylla phoeci. sicut in geogisticis. Dna pollucis
 habentis. i. castoris qui fuit donator equorum. Scylla enim filia Nisi regis non fuit mu-
 tata in monstrum marinum. sed filia phoeci. Scylla autem filia Nisi regis megarcisium
 mutata fuit in alandam. et pater suus in nium autem sui nominis de qua scylla sic mu-
 tata. et de patre suo solet dici non est tuta sine niso. Non est tuta nisi sine niso filia nisi.
 Quia niso semper prosequitur scyllam. i. alandam. et scylla nisi est regimen supplemen-
 ti. sicut valida samsonis. Et Quia fama secuta est. i. fama dicit ista scyllam versasse et
 infestasse naues viros redeuntis a bello troiano. et est dulichius adiectiuum possessiuum
 regionis in qua regnabat vlixes. Et ut mutatos. i. silenius cantabat quod membra
 regia thracie fuerunt mutata et turbata propter dapes quas sua vxor dedit sibi come-
 dendas. Et capitur nomen pro nomine. sicut prius scilicet philomena pro pigne sorore
 sua. Unde theteus duxit uxorem in vxorem suam que erat filia padionis regis athe-
 narum que rogauit maritum suum ut iret athenas et adduceret sibi suam sororem videndam
 scilicet philomenam quam cum ethereus adduceret violauit eam in via et ne ipsa
 eum accusaret in via abscondit et linguam dimisit eam in nemora. ipsa tamen de
 proprio cruore scripsit in veste quam misit sorori sue quicquid sibi contigerat. vel me-
 lino scripsit ac in rapetio. que cum percepisset scelus patratum accepit itibi in filis
 suum de thereo quem interfectum et bene coctum dedit patri suo comedendum cui
 patri instantissime querenti ubi erat istis. mater respondit. Quod petis intus har-
 bes. id est filius tuus est in venter tuo. Quo audito pro desperatione theteus fugit in
 solitudinem tanquam furiosus. Igitur isti quatuor mutati sunt in aues scilicet theteus in
 buccupam feridam auem. istis in phasianum volucrum comestibilem progene in
 hyundinem auem instabilem et philomenam in lucinam auem canoram. Et sic pa-
 ter et philomena capitur in terni pro progene sorore sua vel. pro septis. quia ipsa fuit
 occasus bandi illas dapes. et Omnia que phebo. i. silenius canebat omnia carmina
 que phebus cantauit in eurota fluuii lachonum qui erat phebo consecratus. turra
 que sunt lauri plurimaeque arbores phebi. quas docebat phebus sua carmina. Et ille
 canit. id est quod silenius canebat valles resonabant usque ad celsi hyperbole loquendo.
 Et Cogere donec. id est canebat usque ad vespem sed sol quasi inuitus tendebat ad
 occasum propter delectationem quam habebat in illo cantu.

¶ Finis sextae eglogae.

¶ Sequitur septima egloga.

Orte sub arguta confederat ilice daphnis
 Copulerantque greges corydon & thyrsis in unum
 Thyrsis oues: corydon disteras lacte capellas
 Ambo florentes aetatibus: arcades ambo:
 Et cantare pares: & respondere parati.
 Hic mihi dum teneras defendo a frigore myrtos:
 Vir gregis ipse caper decrauerat: atque ego daphnim
 Aspicio: ille ubi me contra videt, ocyus inquit
 Huc ades o Meliboe: caper tibi saluus / & hoedi
 Et si quid cessare potes: requiesce sub umbra.
 Huc ipsi potum venient per prata iuuenti.

Buco. virg.

E iij

Hic viridis tenera prætexit arundine ripas Me.

Mincius: eq; sacra resonant examina quercu.

Quid facerē: neq; ego alcippē: nec phillida habebā

Depulso a lacte domi quæ clauderet agnos.

Et certamen erat Corydon cum Thyrside magnū.
Posthabui: tamen illorum mea seria ludo.

Alternis igitur contendere versibus ambo

Cœpere: alternos musæ meminisse volebant.

Hos Corydon: illos referebat in ordine Thyrsis.

¶ Cōstrue. Daphnis ille pastor: cōcederat. i. susterat. forte. i. a casu sub ilice. i. sub illa arboze arguta. i. sonora. i. corydon & thyrsis. i. illi pastores cōpulerant. i. cōgregauerant greges. i. armēta in vinū. i. thyrsis. i. ille pastor cōpulerat oues. i. corydon cōpulerat capellas. i. capras distētas. i. plenas lacte ambo. i. corydon & thyrsis erāt florentib⁹ eratib⁹. i. iuuenes & ambo erāt archades. i. pastores archadie. i. ambo erāt pares. i. equales cōtare. i. ad cantandū. i. ambo erāt parati ridere hic. i. in illo loco dum defendo. i. phibeo myrthos. i. illas arbozes teneras. i. molles frigore. i. a frigideitate caper vir. i. mascul⁹ gregis. i. armentū deerrauerat. i. deuinauerat. i. ego aspicio illū daphnim pastore. i. vbi postq; ille daphnis videt. i. aspiciat cōtra. i. cōtrario. i. ipse inquit. i. ait o melibee ades hic. i. veni huc. ocyus. i. citius caper est salus tibi et hedi. i. capri. i. si nō potest cessare aliqd. i. dimittere labore requiesce sub ymbra. i. iuueni. i. ipsi boues veniēt huc potū. i. ad potandū per piata. i. per agros. i. mintius ille sumius. i. preterit. i. cooperuit ripas viridas arundine. i. calamo tenera. i. recēti et examina. i. apum cōgregationes. i. resonāt. i. murmur facit quercu sacra. i. de illa arboze cōsecrata. Quid facerē in isto loco/ quia non habebā alcippā. i. illā puellā neq; phillidā. i. amasā que clauderet. i. clauderet agnos depulso. i. remotos a lacte. i. ab vterib⁹ matris & corydon erat. i. habebat magnū certamē. i. magnū iurgii cū thyrside. i. cū illo pastore. i. ego post habui mea seria. i. meas delectatōes ludo. i. loco. i. locū amboz. i. ambo cœpere. i. inceperūt contendere. i. certare versib⁹ alternis. i. alternatim dictis. i. muse. i. deo volebant. i. cupiebāt meminisse. i. memorasse x̄sus alternos. i. corydon referebat. i. p̄ferebat hos x̄sus. et thyrsis referebat hos x̄sus in ordinē. i. per ordinē. *¶* Forte sub arguta. huic egloge p̄ponitur talis titulus. Melibeeus & corydon thyrsis/ tamē in textu p̄ melibeeo ponitur daphnis/ et introducitur duo pastores. i. thyrsis & corydon q̄ certant inuicē & vocāt daphnim vt audiat eoz certamē. Et volūt aliqui intelligere p̄ daphnim cessare. i. per cōp̄donē virgilis. i. per thyrsim inimicos virgilis & vincūt sicut fuerūt dauis & meuius poete miseri. dicitur ergo forte. i. fortuitū. i. est ablit⁹ de fors/ alias nō stare versus daphnis sedebat sub ilice arboze arguta. i. sonora resonanti. vcl stridēti. sed alibi argutū significat bene sicut in georg. argutūq; caput. Daphnis aut̄ intelligitur qdā diuinus q̄ fuit filius mercurij. Cōpulerant. i. cōgregauerāt in vinū. i. simul. i. est plenis. Thyrsis oues. i. thyrsis cōpulerat oues. i. corydon capras distētas lacte. i. plenas: qz plena vbera distēdunt. Ambo florentes eratib⁹. i. iuuenes. Archades ambo. i. nō vere de archadia res agebatur in mātia/ q̄ nō est archadia. sed archades. i. sicut si essent sapientes de archadia vnde fuerūt multi phi. *¶* Et cantare pares. i. erant in scientiis equales & parati ridere. *¶* Hic mihi. i. qn colligebā myrthos teneras in cōtare p̄ ouib⁹ ne corūpātur a frigore hyemis. *¶* Vir gregis. Et capitur ibi vir abusu. qz solū pertinet hominē. Sed nūc aspicio daphnim. i. ipse me vocauit o melibee. i. o virgili/ quia nūc capitur melibeeus p̄ virgilio ades huc. i. veni. qz nō solū caper est tibi saluus/ animo & hedi. i. patreo mānuant & eoz filij/ qd daphnis certificabat tamē diuinus poeta. *¶* Et si qd id est scio te esse virū laboriosum/ nō si potes cessare & quiescere a labore requiescere

mei sub ymbis. ¶ Hic ipsi potum. i. inuestigabile. q. locus est delectabilis. q. hic est
intitina circūdata arundine et herba viridi. i. est patria quidā melle. q. sunt ex-
mina. i. societates opū in queru. ¶ Quid facere. hic virgilius tacite se excusat se nō
posse hic morari. q. nō habet hic suā coniugem sicut habent illi duo certatores q. gur-
beraret agnos suos. i. maxime q. longū et magnū est certamen. ¶ Possidit. i. possit
posui mei necessitate querendi capiti ludori. i. versibus eorū. q. dictū est prius. La-
dere que velle. i. ¶ Alternis. i. muse volebant q. ego seruare omnia dicta eorū. Hos
corydon. i. corydon incipiebat hos versus. i. thyrsis respondebat.

**Nymphē (nō amor) libertides aut mihi carmē Co.
Quale meo Codro concedite (proxima phœbi
Versibus ille facit) aut si non possumus omnes:
Hic arguta sacra pendeat fistula pinu.**

¶ Construe. O nymphē libertides. i. sic dicte existētes. moster amor. i. nō delitē con-
cedite. i. date mihi corydoni tale carmē quale dedistis meo codro. i. illi poete. q. ille
codrus facit carmina prima. i. sibus phœbi. i. illius dei. aut si non possumus
facere oēs. i. si nos siles phœbi versibus fistula arguta. i. sonora pendeat in pinu. i. in illa
arboe sacra. i. cōsecrata. ¶ Nymphē nō amor. hic incipit corydon ad nymphas. q.
vt dicit varro. nymphē et muse idē sunt. q. aque in motu suo faciūt musicā. Et dicun-
tur libertides a libertio fonte vbi colūtur nymphē. orat ergo nymphas vt cōcedant
sibi facere talia carmina qualia faciebat codrus q. faciebat et siles phœbi. ¶
¶ Aut si nō possumus oēs. Quia postea dicet nō oia possumus oēs. ideo orat vt si nō
possit oēs versus facere similes versib⁹ codri saltē pro sacrificiorū munere suspendet
fistulā suā ad pinū sacram que est arbor cōsecrata matri deorū.

**Pastores hedera crescentem ornate poetā Thy.
Archades: inuidia rumpantur vt ilia Codro.
Aut si vltra placitum laudarit: baccare frontem
Cingite: ne vati noceat mala lingua futuro.**

¶ Construe sic. O pastores archades ornate. i. adornate me poetā crescentē. i. nascē-
tem hedera illa herba vt ilia. i. viscera rūpantur. i. fragātur inuidia. i. propter inui-
diā codro. i. illi poete. aut si ille laudarit. i. laudauerit vltra placitū. i. vltra quam
placeat mihi. cingite. i. ornate frontē. i. caput baccare. i. illa herba ne mala lingua
noceat vati. i. poete futuro. i. mihi q. sum futur⁹ poeta. ¶ Pastores hedera. hic thyrsis
respondet corydoni p. quattuor versus et loquitur humiliter nō dicens se esse poetā
nisi solū incipientē et sibi displicet q. iam corydon orauit fieri similia codro. i. cornifi-
cio in arte poetice. ideo orat pastores archadie vt dent sibi coronam et hedera qua
coronabantur poete. quia semp viridis est sicut et carmina merentur eternitatē. Et
petit illā coronā sibi dari vt codrus per inuidiam crepetur medius q. inuidus plus
nocet sibi q. inuidioso. q. inuidia est inter partes. et inuidia respicit in alterū. Ideo
ostēdit se maiore vel parē codro. Aut si vltra. i. si codrus derisorie laudauerit me ad
vini perationē. o pastores archadie cingite frontē meā baccare. i. herba que valet
contra fascinū siue est hesperidū herba perforata vel herba sancti iohannis q. dicitur
fuga demonū ne mala lingua. i. lingua inuida codri noceat mihi.

**Cetosi caput hoc aprī tibi delia paruus Cory.
Et ramosa Micon vinacis cornua cerui.
Si proprium hoc fuerit: læui de marmore tota
Puniceo stabis furas euincta cothurno.**

¶ **Construe.** O delia. I. o diana mitchon. I. serpus tunc parvus. id est inuenis dabit tibi dono caput apri cetosi. I. habebis setas et dabit tibi cornua ramosa. I. ramis plena cerui viuacis. I. illius animalia diu uiuentis. et hoc se; donum meum fuerit propius. I. si tibi placet. tu stabis. I. eris tota de marmore leui. I. plano dico enuncta. I. ornata suras cothurno. id est illo calceamento. puniceo. I. rubeo colore tincto. ¶ **Cerosi.** hic loquitur corydon ad diana quatuor versibus dicens. q. mitchon iuuenis pastor seruus et nepos iuns dabit munera diane que est dea ventorum. dabit enim tibi caput apri et cornua cerui viuacis. id est diu uiuentis: q. sicut dicit Plinius in historia naturalis ceruus senex querit serpentem et ex respiratione anhelitus trahit eum de fovea mine et ipsum comedit et illa comestione uiuescit et resumit vigorem. Si propius fuerit. id est si acceptum fuerit tibi mihi dare munus quod peto faciam tibi statuam de leui marmore. id est plano et terso. et dabo tibi caligas puniceas. I. purpureas et est cothurnus calciamentum vtriusque pedi aptum. ideo dicitur cothurno in singulari et suras. I. tibeas in plurali et pertinebant poetis et venatoribus.

Sinu lactis / & hec te liba / priape quotannis Thy.

Expectare sat est: custos es pauperis horti.

Nunc te marmoreum pro tempore fecimus: at tu

Si foetura gregem suppleuerit: aureus esto.

¶ **Construe.** O priape. I. deus hortorum. sat est expectare. I. satis expectasti sinu lactis. I. vas plenum lactis et hec liba. I. hec sacrificia quotannis. I. singulis annis et tu es custos horti. I. agri pauperis et nos fecimus te marmoreum. I. imaginem tuam marmoream pro tempore. Si tamen foetura. I. nutrimentum vel paruum suppleuerit. I. augeat gregem tu esto aureus. I. facis tuam statuam auream. ¶ **Sinu lactis.** hic thyrsus facit vossi priapo deo hortorum et dicit q. pro tempore sue paupertatis habebat eius imaginem marmoream in horto paupere et presentabat ei munera parua. I. sinum lactis vel placentas que in estate iocose comeduntur in hortis et scdm aliquos sinu pro vase est ghis neutri prima longa. Seruius tamen et greci dicunt sinus q. semper est masculini generis sed pro vase est prima longa et p. gremio prima breuis iuxta illud. Replet mamma sinu lactisq. coagula sinu et est semper quarte declinationis vt in sinu abiat et pro vase sinus est vas in quo colatur lac nullum. Dicit ergo thyrsus ad deum horti o priape satis expectasti sinum lactis et liba et fuisti horti custos pauperis. Sed si mulier vellent mihi concedere quod postulo ego tibi faciam statuam auream. sed si sim diues et si foetura. I. nutrimentum a fouendo suppleat gregem. I. amministret et augeat gregem.

Nerine Galathea thymo mihi dulcior hyble: Co.

Candidior cygnis: hedera formosior alba:

Cum primum pasti repetent praesepia tauri:

(Siqua tui Corydonis habet te cura) venito.

¶ **Con.** Galathea. I. amica mea nerine. I. nereis filia est dulcior. I. suauior mihi corydoni thymo. I. illa herba hyble. I. illius oppidi et galathea est mihi candidior cygnis illis autem formosior. I. pulchrior hedera illa herba alba. I. candida et o galathea si qua cura. I. aliquis amor mihi corydonis. I. mihi amatoris habet te. I. te debeat venito. I. veni ad eum cum tauri. I. illa animalia pasti. I. saturati repetent te. I. querent vel redibit ad praesepia. I. ad stabula sua. ¶ **Nerine galathea.** hic loquitur corydon certando de pulchritudine amice et dicit q. nerine. I. galathea filia nerine est sibi dulcior q. sit thymus apibus in illo oppido ubi est abundantia thymi herbe quam diligunt apes et est nerine patronymici greci quia femina patronymica terminatur in ne sicut nerine aut in as sicut pelias aut in is sicut colchis. ¶ **Candidior.** I. albius illigane sed cygno et pulchrior q. hedera alba cuius lignum est pulchrum q. hedera nigra. ¶ **Cum primum.** Precatur corydon amicam suam nerinem vt veniat ad eum quando tauri erunt pasti scdm si habeat curam corydonis vel diligat eum.

Immo ego sardonis videat tibi amarior herbis:

Horridior rusco / proiecta vilior alga: Thy.

Si mihi non hec lux toto iam longior anno est.

Ite domum pasti (si quis pudor) ite iuueni.

¶ **A**mica mea immo ego videar. i. videri possum tibi. i. a te amarior herbis sardonis. i. de sardonis et videar. i. aspiciat horridior rusco. i. illa herba amara et videat tibi vilior. i. turpior alga. i. illa herba proiecta. i. contempta. Si hec lux. i. dies ista non est iam longior mihi toto anno. o iuueni pasti. i. saturati ite domum si quis pudor vobis est. i. si quis habetis verecundiam. Immo ego. Thyrsis contrarius loquitur de amica sua dicens. q. ipse bene diligit ea. sed non diligitur ab ea. immo ipse est amarior et q. herbe sardonis q. in sardonis sunt herbe similes ap.astro que mel facit amarissimas et contrahit labia hominis edentis ac si vellet ridere et interficiunt hominem ridendo. Et rursus est herba amara et alga etiam qua proiectit mare super littores ex qua stercoantur agri. ¶ **S**i mihi non hec lux. Ostendit se amare eam. quia una dies est ei longior anno. Ite domum. Loquitur ad gregem ut redeat domum. quia pudor est tamdiu morari in pascua et hoc dicit quia sperat q. quando venient iuueni de pascua sicut prius dicit coridon cum primu pasti veniet amica sua.

Muscosi fontes / & somno mollior herba / Cory.

Et quæ vos rara viridis tegit arbutus umbra:

Solstitium pecori defendite iam venit æstas

Torrida: iam læto turgent in palmitæ gemmæ.

¶ **C**onstrue sic. Nos fontes muscosi sc. herba muscosa cooperit et tu herba mollior id est dulcior somno et arbutus viridis. id est illa arbor que tegit. id est cooperit vos fontes umbra rara. id est parva defendite. i. prohibete solstitium. id est calorem solis pecori. id est gregi quia æstas. id est calor torrida. i. vehemens venit et gemme. id est botri turgent. i. instant in palmitæ læto. id est in ramis vinearum. ¶ **M**uscosi fontes. hic loquitur coridon et certat de alia delectatione temporis estus precando et crescat herba que est mollis ad dormiendum et q. fontes sint muscosi. id est herba cooperiat eos et sint arbuta frondosa orat ergo omnia ista sibi dari ut depellant solstitium quia quando ista nascuntur recedit solstitium hyemale et accedit æstas.

Hic focus & tædæ pingues: hic plurimus ignis

Semper: & assidua postes fuligine nigri. Thy.

Hic tantum boreæ curamus frigora: quantum

Aut numerum lupus: aut torrentia flumina ripas.

¶ **C**on. focus. i. locus ignis est hic. i. in patria mea semper et tædæ pingues. i. ille arbor res grossa sunt semper hic et plurimus ignis. i. copiosus ignis est semper hic. i. in patria mea et postes. i. pillaria domorum facti sunt nigri. i. nigra fuligine. i. fumo assiduo. i. continuo et nos curamus. i. timeamus / tamen frigora boreæ. i. illius venti quantum lupus timeat numerum ouium et quantum flumina torrentia. i. aque obfuscentes timeat ripas. i. littora. ¶ **H**ic focus. loquitur thyrsis dicens q. per petras in patria sua semper sunt ignes et tædæ pingues et postes domorum semper sunt nigri propter ignem et est fuligo nigra sordidior casum. hic tamen boreæ. i. propter ignem quem fecimus non dubitamus boream sicut nec lupus vereatur numerum ouium quia bene comedit oves numeratas vel sicut flumina torrentia non verentur ripas quas transcendit et superueniunt vel contra quas fluctuant.

Stant & iuniperi: & castaneæ hirsutæ: Cory.

¶ In fine huius libri

Strata iacent passim sua quæq; sub arbore poma.

Omnia nunc rident. at si formosus Alexis

Montibus his abeat: videas & flumina sicca.

¶ Construe sic. Et iuniperi. i. ille arboris. i. castaneæ hirsute. i. spinose stant. i. sunt in venetia. i. poma quæq; sua iacent. i. sunt strata. i. demissa sub arbore. et oia rident. i. sunt leta. at si alexis. i. ille iuniperi formosissimus abeat. i. recedat ab his montibus videas. i. videbis flumina sicca. ¶ Stant & iuniperi. hic corpydon iterum laudat venetiam. i. redit ad illud qd iam dixit surgent in palmitre gemme ibi etia sunt castaneæ hirsute. Iuniperus est arbor thurifera et dura quasi gineceus pyri. i. igne q; in eius ligno optime nutritur ignis. Castanea significat arboris fructus. i. nux. i. ficus. Et dicitur castanea quasi caste nata p contrariu: q; eius fructus nascitur in folliculo ad modum duoru testiculoru absconditiou. Et est notandū q; iste versus est hexameter sine dactilo in quinto pede. i. vocalis nō cedit vocali. nec fit collisio vocaliu in fine de iuniperi cum illa punctione et nec in fine de castaneæ cu principio de hirsute. et sic est ibi bis doctes sicut in doctrinali. o vniū alime deus etc. ¶ Strata iacent. i. in venetia abundant fructus pomoru stratu sub arboribus. ¶ Omnia nunc rident. i. ibi abundant herbe florentes. ¶ At si formosus. hic retorquet tota laudē predictā in cesare qd est bon⁹ rector imperii. quasi dicat si alexis. i. cesar abeat ab illa patria ipsa manebit sterilis. i. inculta. q; bonus pastor impinguet quos & flumina sicca. i. arida. et est hyperbole ad ostendendū magnā sterilitate patrie que nō habet bonū rectorem.

Aret ager: vitio moriens sitit aeris herba. Thy.

Liber pampineas inuidit collibus ymbas.

Phyllidis aduentu nostræ nemus omne virebit.

Iuppiter & læto descendet plurimus imbri.

¶ Construe. Ager. i. capus aret. i. desiccatur defectu aeris. i. herba moriens vitio. i. defectu aeris corrupti sitit. i. assitigitur. i. liber. i. bacchus inuidit. i. ppter inuidiam detraxit ymbas pampineas folia vitis ac collib⁹. i. o nemus. i. sylua virebit. i. frons debet aduentu nre phyllidis. et iuppiter. i. aer superior descendet plurimus. i. abundans imbrē. i. pluuio læto. i. dulci. ¶ Aret ager. hic thyrsis sub alio vbi laudat cesarē dicens q; sine eius dominio tota patria est pestifera. i. aer corruptus. i. herba sit carē pluuia. i. bacchus nō dat folia vitis. Sed si phyllis veniat. i. amica sua habeat gratia cesaris oia sibi bene succedēt. i. virebit omne nemus. i. aer superior dimittet pluuia.

Populus alcidæ gratissima: vitis iaccho:

Formosæ myrthus veneri: sua laurea phœbo.

Phyllis amat Corylos / illas dum Phyllis amabit:

Nec myrthus vincet Corylos nec laurea phœbi.

¶ Construe sic. Populus. i. illa arbor est gratissima alcidæ. i. herculi. i. vitis est gratissima iaccho. i. baccho. i. myrthus. i. illa herba ē gratissima veneri. i. illi deæ & sua laurea. i. ppter lauream est gratissima phœbo. et phyllis. i. amica mea amat corpylos. i. illas arbores. i. dum phyllis amabit illas corpylos myrthus nō vincet corpylos. et laurea phœbi non vincet corpylos. ¶ Populus alcidæ. hic corpydon iterum laudat cesarē dicens q; hercules amat populi arborē sibi cōsecratā. i. bacchus amat vitē. et phœbus laurū. i. venus amat myrthum. Sed phyllis per quā intelligitur cesar pulcher & delectabilis amat corpylos arbores nuciferas. i. mantuanos. i. qd iu cesar amabit eos nulla gens superabit eos qd intelligitur. Nec myrthus vincet corpylos etc.

Fraxinus i syluis pulcherrima: pinus i hortis. Thy.

^{o. f. m. l. l. l.}
Populus in fluminibus: abies in montibus altis.

Sæpius at si me lycida formose reuifas:

Fraxinus in syluis cedit tibi: pinus in hortis:

¶ Cōtra. Fraxinus. i. illa arbor est pulcherrima in syluis. i. nemoribus. & pinus pulcherrima in hortis. & populus. i. illa arbor est pulcherrima in fluminibus. & abies. i. sæpius est pulcherrima in montibus altis. o lycida o puer formose si reuifas me. i. si uis ad uidendum me fraxinus cedit. i. dabit tibi locum in syluis. pinus cedit tibi in hortis. & fraxinus in syluis. Thyrsis iterum laudat cesarem qui intelligitur o lycida. et dicit qd fraxinus naturaliter crescit in syluis & populus est pulcherrima intra flumina. & abies est pulcherrima in montibus. quilibet enim res melius se habet in loco naturali. Sed si lycidas dignetur reuifere vel uisitare thyrsim. tunc ipse thyrsis faciet ipsum pulcherrimum qd si fraxinus in syluis uel pinus in hortis. i. laudabit cum super oēs principes. sed ista laudatio nō est liberalis quia est conditionalis & mercenaria scilicet si bene feceris laudabo te. et ideo corydon liberalius cantauit. & laudauit qd thyrsis.

Hec memi. & victū frustra cōtendere thyrsim: Me.

Ex illo Corydon. Corydon est tempore nobis.

¶ Con. Ego memini hec carmina vestra. memini thyrsim esse victū & frustra cōtendere eū corydonem. & ex illa tpe est nobis amicus. Ex illa tpe cepi amare corydonem propter victoriā. Hec memini. Nūc loquitur in libris dicitur electus iudex. Et qd primo dixit alternatim muse memiuisse volebat. Idcirco dicit semet memiuisse carmina predicta. & recenset thyrsim. i. cornificiū victū. et corydonē victoriē. & ex illo tpe corydon formosus multū amabilis.

¶ Sequitur octaua egloga.

Astorum musam damonis & Alphefibi:

Immemor herbarū quos est mirata iuuenca

Certātes: quorū stupefactæ carmine lynces:

Emutata suos requierunt flumina cursus:

Damonis musam dicemus & Alphefibi:

Tu mihi seu magni superas iam saxa Timau:

Siue oram illyrici legis æquoris: en erit vnq̃

Ille dies mihi cum liceat tua dicere facta:

En erit: vt liceat totum mihi ferre per orbem:

Sola sophocleo tua carmina digna cothurno:

A te principium. tibi desinet. accipe iussis

Carmina cœpta tuis: atq; hanc sine tēpora circum

Inter victrices hederam tibi serpere lauros.

Frigida vix cœlo noctis decesserat umbra:

Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est:

Incumbens tereti Dámon sic cœpit oliuæ.

*Long. Phas. c. 10.
f. 10. l. 10.*

16
 14
 Et contemne. Nos dicemus. I. contemne musam. I. contemne pastorem. I. contemne
 et alpheibei quos certantes scilicet pastores iuuenca immanes herbarum. I. ablitia her-
 barum. I. pastus mirata est. I. admirata est. quoru[m] pastori carmine. I. contemna. I. con-
 temta. I. illa animalia fuerit stupefacte. I. quoru[m] carmine flumina mutata. I. equae sepa-
 rate a loco requierunt. I. dimiserunt populos cursum suum. I. dicemus musam damonis
 alpheibei. I. in pollio sen in superis. I. vincis inibi. I. ad materiam mei carminis. I. ara
 id est iapi des timam magni. I. illius flumini venie sine tulo legio. I. transis oam. I. re-
 gione. equoris illi. I. ci. I. maris balmatie. Tu vides erit illi dies. I. nuncq[ue] veniet inibi
 tepus ut liceat. I. expediat inibi dicere. I. decantare sua facta. I. gesta sua. an erit. I.
 certe erit. I. veniet dico ut liceat inibi ferre. I. dicere per totu[m] orbem sua carmina
 sola. I. que sola sunt digna cothurno sophodeo. I. illo stilo tragico quo vsus est sopho-
 deo. principium muse mee erit a te augusto. et musa desinet. I. finiet a te. I. tu accipe
 carmina cepta. I. incepta tuis iussis. et sine. I. permittit hanc hederam. I. panis coronam
 mea[m] circū ipsa serpente. I. late ire inter lauros victrices. I. inter maximos triumphos. I.
 ymbes frigida noctis vir decesserat a celo. cum. I. quando. ros. I. pluuia est gratissi-
 mus pecori. I. gregi in herba tenera. Damon incumbens oliue. I. baculo oleastri. I. ro-
 nudo sic cepit loqui. Et pastori musam. huc egloge preponitur talis titulus. Da-
 monis et alpheibei pastori contente. Unde in ista egloga primo preponitur poeta. De-
 inde prosequitur ibi. Primo ergo ponit se dictura carmina damonis et alpheibei
 scilicet comitum. et virgilius. quia egloga fecit virgilius in laudem pollionis de cuius puero
 prius dixit. Incipe parue puer. dicit ergo virgilius. Nos dicemus musam damonis
 et alpheibei pastori qui contendit de suis amoribus ut dicetur postea. et est eor[um] car-
 men tam delectabile et iuuenca. I. iuuenis vacca obliuiscitur pastu[m]. I. lynces feroces
 bestie sunt stupefacte in pulcra illius carminis. Et incipit constructio in illo vbo
 dicemus. Tu inibi. hic virgilius effectat videre dicit in quo possit laudare pollio-
 nem. I. sperat illud fore statim. quia vsitur adverbio demonstratiuo scilicet en. vel optid[us]
 quia vtriusq[ue] habet significatione. et est timamus flumina venie. Et mare illi. et est
 mare balmatie vbi pollio habuit multas victorias. Et sola sophodeo. Sophodes
 fuit vnus ex optimis poetis et aliloquis. humiliter ergo dicit virgilius. I. hunc sen-
 sus meus non sufficiat dicere laudes pollionis magnas que sunt digne sophodeo. I. mag-
 ni proposse meo dicis laudes tuas. Et a te principii. I. ista egloga facta est ex tuo pre-
 cepto. et finitur in laudibus tuis. Et hanc sine repora. hic est anastrophe. et quia pol-
 lio erat etiam poeta. Ideo celo. I. hora matutina Damon inceptit loqui ut sequitur. Et
 dicitur teres illud quod est longu[m] et ronandū sicut lancea vel arbor.

Nascere: praeq[ue] diem veniens age lucifer almu: Da.
 Coniugis indigno Nisae deceptus amore
 Dum queror: & diuos (q[ui]q[ue] nil testibus illis
 Profeci) extrema moriens tamen alloquor hora.
 Incipe mænaliis me mecum mea tibia versus.
 Mænalus argutumq[ue] nemus pinosq[ue] loquentes
 Semper habet: semper pastorum ille audit amores;
 Panaq[ue] qui primus calamos non passus inertes.
 Incipe mænaliis mecum mea tibia versus.
 Mopso Nisa datur. quid non speremus amantes?
 Iungantur iam gryphes equis: æuq[ue] sequenti
 Cum canibus timidi venient ad pocula damna.

Mopse nouas incide faces: tibi ducitur vxor.
Sparge marite nuges, tibi desent Hesperus octam.
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
O digno coniuncta viro: dum despicias omnes:
Dumq; tibi est odio mea fistula: dumq; capellæ:
Hirsutumq; supercilium: proluxaq; barba:
Nec curare deum credis mortalia quenq;
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
Sepibus in nostris paruam te rosida mala
(Dux ego vester eram) vidi cum matre legentem.
Alter ab vndecimo tum me iam ceperat annus.
Iam fragiles poteram a terra contingere ramos:
Vt vidi: vt perij: vt me malus abstulit error?
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
Nunc scio quid sit amor. duris in cotibus illum
Ismarus: aut rhodope: aut extremi Garamantes:
Nec nostri generis puerum: nec sanguinis edunt.
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem
Commaculare manus: crudelis tu quoq; mater:
Crudelis mater magis: an puer improbus ille?
Improbis ille puer: crudelis tu quoq; mater.
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
Nunc & oues vltro fugiat lupus: aurea duræ
Mala ferant quercus: narcisso floreat alnus:
Pingua corticibus sudent electrâ myricæ:
Certent & cygnis vlulæ: sit tityrus orpheus:
Orphelus in syluis: inter delphinas arion.
Incipe mænalios mecum mea tibia versus.
Omnia vel medium fiant mare, viuite syluæ.

Fam. Buc. virg.

F

Præcep̃s aerei specula de montis in vndas
Deferas: extremum hoc munus morientis habeto.
Define mænialios: iam define tibia versus.
Hæc damon: vos quæ responderit alpheſibœus:
Dicite pierides: non omnia possumus omnes.

¶ **Cōſtruo.** O lucifer. i. stella p̃ueniens. i. ante veniens nascere/age. i. due/vel fac dis alimū. i. darū/ego damon deceptus amore indigno quasi nō sim dign^o amore nys. i. illius puelle coniugis mee/queror deos. i. lamentor apud deos q̃q̃. i. p̃p̃is nil profect. i. quare nullū fructū feci illis testibus. i. ipſis dijs ſcientib⁹/tame ego moriens. i. statim moriturus alloquor. i. diuos cōuenio in extrema hora mea tibia. i. mea fistula incipe. i. canta mecum versus mænialios. i. versus archadicos mænialis. i. ille mons ſemp̃ habet nemus argiſtū. i. ſilvā resonantē/et habet p̃mos illas arbores loquētes. id est ſonū facientes/et ille ſc̃z mænialis audit ſemp̃ amores paſtorū. i. carmina ex amore facta ipſorū paſtorū/et ipſe audit p̃ana. i. illū deū qui non eſt paſſus p̃imus. i. qui p̃imus nō permisit calamos inertos. i. fistulas ſine arte. ¶ **Incipe mænialios** 12. Et nys. i. puella mea datur in vxorē mopſo. i. i. paſtorū quid non ſperemus amantē. i. quid eſt q̃d non debeamus ſperare. niſi dicat oia. i. per griphes. i. illa animalia iungentur. i. coniungentur equis. i. cum equis / ſam. i. deinceps i. cuo ſequenti. i. etati ſequenti. damine timidi. i. illa animalia timētia/venient. i. accident cū canibus ad pocula. i. ad ſuſuſ/o mopſe o tu deformis incide. i. incidas nouas faces. i. tedas. ¶ **Vxor.** i. conſūtur ducitur. i. datur tibi/o marite. i. mopſe/ſp̃arge. i. inſande ſucces/heipe- rias. i. illa ſtella deſerit. i. dimittit tibi etiam. i. illū montē theſſalie. ¶ **Incipe mænialios** 12. o p̃uncta. i. vxor vxor. i. marito digno. i. nobili dum tu deſpicis. i. ſpernis oēs homines/et dum mea fiſtula eſt tibi nys/odio. i. in odium habes/et dum capelle ſunt tibi odio/et dum ſupercilij hirsuti indum grauiſter pilola eſt tibi odio/et dum barba proſtra. i. magna eſt tibi odio/tu nō credis quēq̃ deū. i. aliquē deorū curare mortalia inſollicitū eſſe de rebus humanis. ¶ **Incipe mænialios** 12. Et ego vidi te nysam parua. i. iuuenē legentē. i. colligentē m̃ matre tua mala. i. poma roſida. i. roze ſparſa in noſtris ſepibus. i. clauſuris noſtris/et o capelle tūc ego eram veſter dur. i. ducēbā vos/et alter annus. i. ſecūduſ ab vndecimo anno/tum. i. tunc ceperat me. i. attingerat et tunc ego poſterā cōtingere. i. attingere ramos fragiles. i. faciles a terra. i. ſtans in terra/vt vidi. i. mox vel poſtq̃ vidi vt perſi. i. qualiter perſi/et vt malus error. id eſt amor abſtulit. i. arripuit me. ¶ **Incipe mænialios** 12. et tunc ſcio. i. cognoſco quid ſit amor iſmarus. i. ille mons/et rhodope. i. alius mons/et garamantes extremi. i. illi populi longinquū generant amorem illū in coribus duris. i. inter ſara aſpera/et illi non edunt. i. non pariunt illū puerū. i. amorem noſtri generis vel ſanguinis. i. amor ipſe nō eſt natus ex hominibus manſuctis. ¶ **Incipe mænialios** 12. et amor ſeuus crudelis docuit matrē. i. medeam maculare manus ſanguine natoſū. i. puerorū et tu mater. i. medea es crudelis/an. i. vitrum/mater. i. medea ſit magis crudelis / an puer. i. amor improbus. i. crudelis fuerit magis dico ille puer. i. amor fuit improbus/et tu mater. id eſt medea es crudelis. ¶ **Incipe mænialios** 12. Nunc lupus. i. illud animal fugiat vitro. i. ſponte/oues. i. agnos et querq̃. i. ille arbores dure. i. rigide/ferant. i. prodiu cant/mala. i. poma/oues. i. matura / et alius. i. illa arbor floreat narciffo. i. producat illū florem/et myrice. i. ille arbores ſudent. i. emittāt electra pinguis. i. gemmas ſuccinas pro corticibus ſuis / et vlule. i. volucres ille/certant. i. contendant cygnis. i. cum illis animalibus et tityrus. i. ille paſtor ſit orpheus. i. bonus muſicus ſicut fuit orpheus/ſit inq̃ orpheo in ſpluis/et ſit arion. id eſt alius cytharedus inter delphinas. id eſt inter illos piſces marinos. ¶ **Incipe mænialios** 12. Et omnia ſiant. id eſt efficiant mare medium/et o ſylue viuere id eſt valere/quiſ nolo plus habiſtare ſyluas / et ego præces deferar. id eſt deoſum ferar/de ſpectula. id eſt de altifſimo montis aerei. id eſt montis altifſimi in vndas. id eſt in aquas et tynſa habeto. id eſt ipe hoc munus. id eſt donum extremū. id eſt vltimum mei damonis morientis mea tibia define. id eſt ceſſa cantare versus mænialios. id eſt archadicos/et das

acti
et om̃is

mon dicit hec carmina / et o pierides dicite. id est canite carmina que alpheibone.
id est ille pastor responderit. id est cantauerit / et nos omnes non possumus cantare
omnia carmina. ¶ Quod preterea dicit. hic plangitur quod promiserat se damonia
musam / et introductur damon faciens cōquestionē ad deos sug impietate sue con-
iugis que ipsum dimisit et alibi desponsauit / et nō illi nysa fuit. ¶ Quid queror. Pius
ma syllaba de quorū est deus et est deponens / sed qñ est passiuū productū primam
syllabā. Dicit ergo quis ego conquestus sum ad deos de deceptione mee coniugis
et nihil mihi profecit / nō tam desperatus dicā verba vltima. dicit ergo cōiugis nō
quā habebat sed quā habere sperabat. ¶ Nil profeci. hic loquitur scōm ep̄y carcos
qui non sperat post hanc vitā premiū nec supplicii. Juxta illud. Nec bene p merito
capitur nec ita tūgitur extrema ira: sicut in. iij. eneid. Incubuitq̄ thoro. dicitq̄ noz
uissima verba mouens. i. statum moturus. ¶ Incipe menalios. hic est fictio noue
persone / loquitur ad rem irrationabilem per prolopopetiam figurā. i. ad fistulā quam
vocat tibiā que est instrumentū longū ad modū tibiē. dicit ergo ad suū magistrū
musicum. Incipe mecū dicere carmina menalia. i. optima / quia menalus est mons
vbi fuerūt optimi poete qui locuti sunt de amorib⁹ pastorū / et dicitur iste verius in-
terfalaris sicut sunt aliqui dies in kalendario qui sepe resumuntur sicut est dies bis-
sexti. Mopso nysa datur. hic incipit carmē miserabile et dolorosum / quia nysa vxor
sua datur alteri marito. i. mopso. ¶ Quid non speremus amantes / quia amatores
sperant omnia fieri possibilīa / immo etiā sperāt illa que sunt cōtra naturā / est enim
cōtra naturā q̄ illa speciosa nysa detur illi rustico scz mopso / sicut etiā est contra na-
turā q̄ griphes et equi diligāt se inuicē et q̄ damme timidi canis eant simul cū canis-
bus: est autē griphes volatilis habens corpus sicut leo / et caput et pedes a quile / et na-
turaliter odit equos. Damme est dubij generis / et est animal comutū timēs canes.
Griphes habet vltimā breuē sicut nomina greca. ¶ Mopse nouas. quia antiquitus
vxores nocte ducebantur ad maritos cū facibus. ¶ Sparge marite. quia cōsuetudo
erat spargere nuces quādo sponsa erat cū sponso vt pueri vacātes raptui nucum cū
magno strepitu cassando / colligendo illas nuces impediret audiri colloquū sponsi
cum sponsa et est eta mons in thracia vel thessalia vbi videntur stelle occidi / sicut in
yda videntur oriri. Et est vespertina stella prima noctis. Juxta illud vespertus est stel-
la etc. ¶ Incipe menalios. Iterū resumit versum interfalarē. O digno cōsūcta vs-
ro. Nunc insultat et oburgat illi nysē que dimisit omēs alios maritos p illo rustico
mopso. Et est sarcosmia hostilis derisio quasi diceret tu es miser in a q̄ diligis illū
rusticū / et dimittis me et meā fistulā qui habeo supercilīa aspera et pilosa et barbā lon-
gā / que sunt signa fortis viri et robusti. iuxta illud. Et homo pilosus fortis vel luxu-
riosus. ¶ Nec curare des. i. non putas deos habere curā de rebus inferioribus / et se-
quitur scōm stoicos qui dixerūt q̄ deus circa cardines celī perambulabat et natura
non cōsiderat dicentes q̄ nō est cura deo de bobus et asinis: itaq̄ nysa putat q̄ dii eā
nō puniant. ¶ Sepibus in nostris. hic damon aggrauat suū dolorē et increpat cupi-
dinem deū amoris necdū fecit hoc malū matrimoniū / immo multa alia. Loquitur
ergo ad nysam dicens. q̄ ipse eam a pueritia co:nouit ab illo tēpore qñ mater sua
colligebat poma rosida. i. humida sicut ros et viridia / pueri talia amant. ¶ Dux ego
vester. Loquitur ad capras suas quāquā iam erat pastor. Vel loquitur ad nysum vel
ad matrē suā quas ad poma docebat. ¶ Alter ab vndecimo. i. erat amor tridex in
quia duodecimus non est alter ab vndecimo / immo est primus / et tūc incipit puber-
tas / et tūc etiā damon incepit amare / et iam erat magnus / quia iam attingebat ad
ramos arbore / et est parenthesis dux ego / quia vna clausula cōmiscetur cū alia. ¶ Ut
vidi vt perij. Notandū q̄ istud aduerbiū vt / aliquādo est tēporis / et aliquādo est si-
militudinis / vt vidi. i. mor vel postq̄ vidi vt perij. i. qualiter perij vt me malus. i.
qualiter amor fecit me errare / et est boetes / sed nec cedit vocalis vocali illius ve bi
perij. ¶ Nunc scio quid sit amor. hic diffinit amorē describēs eius naturā / quia
nunc fuit natus et hominibus mansuetus: sed fuit natus et montibus asperimus /
sicut sunt ismarus et rhodope vel ex hominibus syluestribus sedus ab humana con-
uersatione / sicut sunt garamantes populi extranei finib⁹ affrice. ¶ Semus amor do-
cuit. Narrat mala que fecit amor / quia medea videns se cōtempta a iasone interfecit
pueros suos. ¶ Crudelis in quocq̄. Increpat etiā ipsam medeā vt nō videat pro suis
excusari ne sit tota culpa libidinis / homo etiā q̄ est alal rationale debet hēre rationē

dominantē sup infideli amoris/veritas tamen puer sex capido fuit crudelis incido/ &
mater fuit crudelis obediendo. ¶ Nunc & oues. hic tanq desperans optat peruerri
totū ordinē nature / quia postq npsa quā ipse cognouit a pueritia auertitur ab eo
optat vt lupus timeat oues: & quercus ferat poma rubea & alius ferat narcissum flo
rem optimū: & geneste ferant electū gummi preciosum. ¶ Certent & cygnis viule. i.
huppae que sunt aues turpes cantāt sicut cygni: & tityrus pastor videtur in syluis
cantare sicut ophrys optimus lyris & videatur in mari inter delphinas optimas
cytarista sicut fuit arion q cū fuisset deprehensus ab pyratia rogauit eos vt diceret
vnū carmen in cythara: & statim cōgregati sunt delphines circa nauem ad audien
dū sonū ipse aure salit sup vnū delphinē: & sic euasit a pyratia: & est delphinas accu
satus grecus & corripit as. ¶ Omnia vel mediū. hic tanq desperans optat q non
sint amplius herbe / immo oia sint in mediū. i. in mari: sicut dicit Ouidius in primo
metamorphosiorū. Omnia pontus erat. Mare igitur ē mediū: quia tenet plusq
mediū mūdū. ¶ Uiuite sylue. Uiuo verbū est cū desperatione recedēs ac si diceret va
lete & uiuite: & ad desitis. pcepta aceti. hic optat precipitari in mare de cacumi
ne alicuius montis: sic morietur vult q npsa habeat istud carmen p munere ab ipso
moriente. ¶ Desine menalios. i. non vult amplius cātare post mortē. ¶ hic damon.
hic loquitur poeta dicens q damon dicit que dicta sunt sed illa que dicēda sunt nō
sunt verba humana: sed potius diuina. Ideo requirunt deas carminū quasi diceret
omnia preterita sunt vt cūq dicta: sed ad sequētia necesse est inuocare diuinū auxi
liū vbi homines non sufficiunt per seipsos: quia nō omnia possumus oēs.

Effer aquā & molli cinge hęc altaria vitta Alphe.

Verbenasq; adole pingues: & mascula thura:

Coniugis: vt magicis sanos auertere sacris

Experiar sensus: nihil hic nisi carmina defunt.

Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim

Carmina vel coelo possunt deducere lunam:

Carminibus Circe locios mutauit vlyssis.

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim

Terna tibi hęc primum triplici diuersa colore

Licia circundo: terq; hęc altaria circum

Effigiem duco: numero deus impare gaudet.

Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim

Necte tribus nodis ternos amarylli colores:

Necte amarylli modo, & veneris dic vincula necto.

Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim

Limus vt hic durescit: & hęc vt cæra liquefcit

Vno eodemq; igni: sic nostro daphnis amore

Sparge molam: & fragiles incende bitumine lauros.

Uim attulit molam: & amarylli modo nostro

Daphnis me malus vrit: ego hanc in daphnide laurū
 Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim
 Talis amor daphnim: ^{leuat}qualis cum fessa iuuenctum
 Per nemora: atq; altos querendo buccula lucos
 Propter aquæ riuū viridi procūbit in hærba: ^{polus. add 6}
 Perdita: nec seræ meminit decedere nocti:
 Talis amor teneat: nec sit mihi cura mederi.
 Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim
 Has olim exuias mihi perfidus ille reliquit
 Pignora chara sui: quæ nunc ego limine in ipso ^{in herman a pon my dory}
 Terra tibi mando: debent hæc pignora daphnim. ^{videtur}
 Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim
 Has hærbas / atq; hæc ponto mihi lecta venena /
 Ipse dedit Mœris: nascuntur plurima ponto.
 His ego sæpe lupum fieri: & se condere syluis
 Mœrim: sæpe animas imis exire sepulchris:
 Atq; fatas alio vidi traducere menses.
 Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim
 Fer cineres Amarylli foras: riuoq; fluenti
 Transq; caput iace. ne respexeris. his ego daphnim
 Aggrediar: nihil ille deos / nil carmina curat.
 Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim
 Aspice corripuit tremulis altaria flammis
 Sponte sua / dum ferre moror / cinis ipse bonum sit
 Nescio quid certe est. & Hylas in limine latrat.
 Credimus. an qui amant: ipsi sibi somnia fingunt?
 Parcite / ab vrbe venit iam parcite carmina daphnis.

¶ Consume. Effet. i. deferat aqua / et cinge. i. circūda / hæc altaria vitta. i. fascis mol-
 li. i. tenui / et adole. i. incende / verbenas. i. herbas illas / pingues. i. crassas / et adole
 pura mascula. i. fortia vt ego experiar auertere. i. puertere sensus sanos. i. nō amā-
 tes coniugio mei sacris magicis. i. arte magica et nihil deest in isto loco nisi carmi-
 na. i. cantationes desunt. i. desiciūt / o mea carmina ducite daphnim. i. mei maritū /

ab ybe. i. a ciuitate domū. i. ad domū rusticū / carmina. i. incantationes possunt
 deducere. i. deorsum ducere lunā ex celo. i. de celo / et cyce. i. illa mulier mutauit car-
 minibus. i. incantationibus socios viris. i. illius nobilis / et angus. i. serpens frigidus
 duā. i. hominis in prius. i. per priatā rūpitur. i. amittit vim suā cantando. i. dū incan-
 tatur. Ducite ab ybe etc. O daphni ego cecido. i. cerno tibi terna lycia. i. tria filia
 hec diuersa colore triplici primū. i. in primis / et ego dūco. i. traho effigiem. i. imagi-
 nem contingit. i. tripliciter circa hec altaria deus gaudet numero impari. Ducite
 ab ybe etc. o amarylli necie. i. liga ternos colores. i. illos triplices colores tribus mo-
 dis / o amarylli necie. i. colliga modo. i. istos colores / et dic ego necio vincula veneris
 id est de amoris. Ducite ab ybe etc. et vt. i. sicut limus. i. terra durā / cit. i. sit dura /
 vt. i. sicut hec cera liquificat. i. sit liquida vno simul / et eodē igni. i. per ipsum solēt sic. i.
 eodē modo daphnis durecat / et liquecat a more nostro. O amarylli sparge. i. infun-
 de mollia. i. fer / et sale / et incende. i. combure lauros fragiles bitumine. i. diuino igne et
 daphnis malis. i. amor angustius vult me / et comburā hanc laurū. i. arborē daphnide. i.
 propter amorē daphnidis. Ducite etc. talis amor teneat daphnim qualis amor fuit
 cū vaccula. i. parua iuuenca procumbit. i. quieuit in herba viridi perdita. i. vaccula
 propter amorē / propter. i. iuxta ritū aque querendo iuuenē suū per nemora et per
 lucos altos. i. syluas magnas / et ipsa vaccula nō meminit decedere. i. recedere noci-
 sere. i. tardē et talis amor teneat daphnim / nec cura. i. sollicitudo mederi. i. dandi
 medicinā sit mihi. Ducite ab ybe etc. Ille scz daphnis pfidus. i. maior reliquit mihi
 has eximias. i. vestes tanq̃ pignora. i. numera cara sui que scz pignora o terra ego
 mado tibi in ipso limine. i. in introitu domus / et ipsa pignora debēt ipsum daphnim
 reducere ab ybe. ¶ Ducite ab ybe etc. Ipse meris. ille magicus homo dedit mihi
 has herbas / et dedit mihi hec venena mihi lecta. i. collecta ponto. i. in illa sylua / et
 ego vidi merim. i. illū magicū sepe fieri. i. mutari in lupū hū. i. herbis / et vidi se con-
 dere. i. abscondere in syluis / et vidi animas exire. i. extra ire sepulchris imis. i. pfun-
 dis / et vidi ipsum traducere. i. trāsmutare / alta. i. ad altū agrum / messes. i. blada / sa-
 tas. i. seminatās. Ducite ab ybe etc. O amarylli fer. i. porta cineres foras / et iace. i.
 proiice illas trans caput. i. retro caput / riuo fluenti. i. in aquā currentem / et caue ne
 respereris retro te / et ego aggrediar. i. adouar daphnim his artibus magicis / et ille
 daphnis nil curat deos / et nil curat carmina. i. incantationē. Ducite ab ybe etc. O as-
 marylli aspice. ipse cinis / corripuit. i. rapuit altaria sua sponte flāmis tremulis. i.
 cū flāmis tremantibus / dum inoro. i. tardo / ferre. i. portare / et vrinā hoc sit bonū certe
 nefcio q̃ / et est hoc / hylas. i. ille canis latrat. i. clamat in lumine. i. in illo loco credis
 mus. i. ita iudicamus / an. i. vtrū qui amat fingit. i. cogitat somnia sibi / et o carmina
 mea parcite quia nolo amplius cantare q̃ iam daphnis venit ab ybe. Effert aquā.
 Loquitur alphefibus in psona vrosis nūq̃ vel daphnidis loquentis ad ancillā suā
 amaryllidā vt afferat sibi aquā / et alia que requiruntur ad fascinū cōstruendo p mas-
 rito suo qui repudiat eā et vult facere incantationes / et carmina ad mouendū / et mu-
 tandū animā mariti sui vt cōuertatur ad eā / et precepit ancille sue afferre aquā / et cir-
 cū dare altare de vitā. i. fascia vel benda / et debet vitā scribi p duplicē. i. ¶ Verbe-
 nasq̃. Verbenā a verberando dicta est / q̃ est cōgrua in sacrificijs amoris / q̃ est ge-
 neratua lactis / et respicit māmillas / et inde potest dici vberina / q̃ confortat vbera /
 vel verbenā quasi veruena / q̃ viridis sicut herbe caste p̃cūtur a virtute virides / q̃
 virtus nō senescit. Antiquē hō glosē habent verbenas. i. herbas illas vel folia olivē.
 ¶ Adole. i. incēde vel infāma mascula thura. i. sortia que sunt ad modū sterculorū.
 ¶ Coningis vt magis. i. da mihi predicta vt possim pervertere sensus sanos conu-
 gis mei. ¶ Sanos. i. nō amantes / q̃ per cōtrariū amantes dicuntur infani / et nō ama-
 tores sunt / iam sicut erant daphnis et tullius ad vros suos repudiatos. Nihil hic
 nisi non dubito quin reuocē amorē meū daphnim si fiant incantationes vel carmina.
 Ducite ab ybe etc. id scio q̃ carmina repellent daphnim redire a ciuitate ad domū
 rusticā / et pastor alē verus vros sū. Carmina vel celo. facit argumentū ad pbandū
 a fortiori q̃ carmina possunt mutare mētes hominū / q̃ carmina possunt facere q̃ luna
 descendat de celo / q̃ sortilegi dicūt q̃ q̃ luna est in defectu ipsa nō est amplius in ce-
 lo / sed descendit in terrā p incantationes mulierū / luna enim habet potestatem in celo
 sup̃ terrā / et inferius. ideo b̃ in eneide tria virginis ora plane / et de luna quasi lucen-
 tū vna. Carminibus cyce. facit aliud argumentū / q̃ cyce filia solis mutauit for-

et eos vitia in bestias p[er] suas incantationes et per sua carmina. ¶ Frigidus in plat[an]o.
Carmina nectū mutant sensum hominis imino facit serpentes venire ad incanta-
torem: ita etiā faciā amatores meū venire ad me. ¶ Terna tibi. hic incipit facere
fasciū circūdando altare triplici lino. Et b[e] litiū quasi ligatū p[er] q[uo]d ligantur st[ar]ta
tertorū intrincata. ideo cōuenienter vtitur lino ad incantando amatores et ad intrin-
candū eos: et erāt ter tr[ia] litiā tribus coloribus. s. tr[ia] rosea et tr[ia] alba et tr[ia] nigra
et sic erāt nouē sicut in principio misse nonies b[e] kyrieleyson etc. diabolus enim vult
sibi sacrificiū fieri sicut d[omi]nū. Effigie duco/ quia incantatrices et malefici faciebāt
duas imagines/ vna de luto/ et alia de cera quas imagines ducebāt ter circa altare.
¶ Numero deus. Assignat causam quare dicit ter/ q[uia] deus gaudet numero ternario
vel impare cuiusmodi est ternarius/ qui est decimus numerus et p[er]fectus/ habet eni
principiū mediū et finem/ sed poete hoc dixerūt de echate vel luna que habet tres po-
testates vt dictū est propter p[er]fectionē dicti numeri ternarii. ¶ Necte tribus. Loqui-
tur iterū v[er]o tullij ad ancillā suā dicens facias in quolibet colore predicto tres no-
dos et sicerūt tres nodi/ et dicas ego necto vincula amoris/ et est modus incantandi
fortilegarū. ¶ Lino v[er]o hic. ponit aliud mysteriū sacrificiorū paganorū. prius eni
dictū est q[uo]d fiebant due imagines/ vna de luto/ et alia de cera. nunc facit orationē de-
precando q[uo]d sicut vnus et idē sol dure facit lutū et liquefacit cerā: ita vnus et idē amor
reddat cor istius amatoris molle et tenerū/ et postq[uam] cōuersum fuerit cor amatoris in
amorē meū possit cōfirmari et solidari sicut lutū solidatur a sole. ¶ Sparge molam.
Tangit illud mysteriū q[uo]d fiebat a maleficiis antiquorū/ q[uia] fiebat quoddā pulmentū
ex sale et farina q[uo]d dicebatur mola falsa que aspergebatur sup[er] sacrificiū et ignē holo-
caust[er] ignis autē ille fiebat ex lauro que est arbor viridis sicut amor/ et cū sulphure
q[uo]d est vehementer ardens et flāmabile/ intelligitur p[er] bitumen q[uo]d generatur ex flu-
mine circa babilonē vbi cadūt multa flumina: et est quedā terra tenax ad significan-
dū tenacitatē amoris. ¶ Daphnis me malus. Verba sunt ipsius qui faciebat male-
ficiū. s. sicut ego vocor amore daphnidis: ita ego p[ro]pter eū v[er]am istā laurū. ¶ Talis
amor. Loquit[ur] optatū. et v[er]itā daphnis habeat talē amorē sicut bucula. i. parua
vacca vel iuuenca que est fessa querendo taurū per nemora/ et lassā prumbit in riuo
frigido et ibi remanet tota nocte: sic cōingat daphnidē amare me ardent[er] et ego
nolim sibi dare remediū per artē magicā nec me sibi iungēdo: q[uia] istis duob[us] modis
refrigeratur amor. has olim exiuitas. Dicit q[uo]d daphnis sibi dimisit quedā vestimē-
ta sua in pignus sui amoris que ipsa vult nūc sepelire in introitu domus q[uo]d est locus
sacer et dedicatus veste. s. dec ignis/ et dicit q[uo]d ista vestimēta debēt sibi daphnidē red-
dere in virtute artis magice/ et facit p[ro]p[er]tia loquendo ad rem irrationale/ cū d[icit]
cit terra tibi mando. ¶ Has herbas. ponit fidutiā in ore suo opere/ quia herbe sunt
collecte in peromo insula vbi sunt optimæ venena. ¶ Ipse dedit meris. i. ille qui fuit
optimus magicus docuit illā. ¶ Hic ergo. Cōfirmat p[er] experientiā q[uo]d ars sua est effi-
cat cū ipsa ita mutauit hoies in lupos/ ipsa etiā vidit q[uo]d meris pastor magicus reuo-
cabat alas a sepulchris et resuscitabat mortuos/ et trāsserebat segetes vni[us] agri in
alij agri. ¶ Fer cineres. Postq[uam] laurus et imagines predictæ sunt redacta in cinerē
illa d[omi]na precepit ancille sue asferre cineres/ et projicere eos retro caput suū in riuum
fluentē et nō respiciat retro ad significandū q[uo]d malicia daphnidis sit deleta et nūq[uam]
redeat amplius in suū errorē/ nec amplius dimittat v[er]itē suā/ vel iubet q[uo]d nō respi-
ciat retro ne videat deos qui sunt in sacrificio. dis enim ab hominibus nolūt videri
nisi miraculose et sup[er]nat[ur]. aliter. ¶ Nihil ille deos. i. daphnis facit deos non curare
de istis inferioribus sicut opinantur stolti nec credit q[uo]d carmina possint immutare
mentes hominū sed ego probabo sibi cōtrariū et ipsum reducā ad me. ¶ Aspicere cor-
ripuit. Loquitur ancilla ad d[omi]nā dicens vidi quomodo ille cinis sponte sua sine
igne inflāmat altaria q[uo]d ego retardo ipsum p[er]scire retrorū sicut influit m[er]ito
quid significat quia hylas catalus noster fortiter clamat in limine vbi sunt abscon-
dita vestimenta in terra q[uo]d dictū est terra tibi mando. ¶ Crediturus an qui amant
ipsi sibi omnia fingūt. Iste te me reperitur varius/ quia q[uo]dā habent en qui amant/
alii habent an qui amant/ et videntur esse melius capiēdo an dissimulāte pro vel
est trocheus in secundo pede versus herametri/ nam an que est prima de amant fa-
cist trocheum faciēdo synalympham non obstante doctrinalis regula. Sed ea nul-
la datur. et cetera. Quia iste liber factus est multo ante alexandrum qui locutus est

scdm vsum metricandi modernis. Et nota q trocheus constat ex prima longa & vltima breui vt audit. Et vult tibi dicere ancilla vel poeta sub eius psona quia nescis quid est de illis magicis & de visionibus q illic sunt sed credit q ipsi amatores est: mant & somniant tales visiones fantasticas in quo notatur q virgilius purgat se a talibus magicis incantationibus. Et Parcite ab vbe venit tam parcite carmina daphnis. id est nolo amplius carminare / quia iam certa sum q daphnis venit ab vbe ad me. Et hec de octava egloga.

Sequitur nona egloga. **Lycidus.**

Quo te Moeri pedes: an quo via ducit in vrbē?
Construe sic. O meri. i. pastor / quo. i. ad quē locū pedes tui ducit te / an quo. i. ad quē locū via ducit te / an in vrbē. Quo te meri pedes / an quo via ducit in vrbē. hec est nona egloga in qua narratur calamitates mēme ciuitatis de qua fuit virgilius que ciuitas erat iuxta cremonā ciuitatē que cremona sauebat antonio cōtra augustū sed capta fuit ab augusto violenter / & dedit eam angustis militibus suis. Et quia illa possessio non erat satis ampla. data est eis mantua quā dure tractauerūt sic q arrius centurio voluit interficere virgilium volentē defendere agros suos & coactus est virgilius relinquere locū / et dimisit procuratorem suum cui ordinant facere de possessionibus quod melius est obedire illi tyranno donec fieret aliqua alia bona prouiso. Et finguntur hic duo pastores i. lycidas & meri procurator virgili / et querit lycidas meri quo vadis / vel ad quē locū cum pedes tui portant te vtrum ne portant te ad vrbem.

O Lycida viui peruenimus aduena nostri **Mœ.**
(Quod huncq veriti sumus) vt possessor, agelli
Diceret: hec mea sunt, veteres migrate coloni.
Nunc vincti / tristes (quoniam sors omnia versat)
Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hœdos.

Construe sic. O lycida nos viui. i. diu viuentes peruenimus ad istā miserā quod. i. quā miserā nuncq veriti sumus. i. nuncq dubitauimus / vt aduena possessor. i. extraneus possessor nostri agelli. i. agri dicere. i. auderet dicere hec mea sunt / & vos coloni id est habitatores veteres. i. anteq migrate. i. recedite / et nos ergo tristes vincti mittimus hos hœdos illi aduene scz istud donū hœdoru quod nō bene vertat. i. proficiat / quia sors. i. fortuna versat. i. mutat omnia. O lycida viui peruenim⁹ aduena nostri. Responder meri. o lycida vix viximus vsq ad istā miserā quā nuncq sperauimus scz q extraneus homo auderet dicere veteres migrate coloni ab isto agro / quia non est vester sed noster. Et dicitur nosante q nuncq veriti sumus / quia iaculo percussimus scz itē & leuius ledit quicquid prouidimus ante. Ideo vincti tristes portamus hœdos & dona illi aduene tyranno quod donū non vertat sibi in bonum sed sibi male proficiat / quia fortuna omnia versat sed vrbem illū vertatur in penem.

Certe equidē audierā: quā se subducere colles **Ly.**
Incipiunt, molliq; iugum demittere cliuo:
Vsq; ad aquam & veteris iam fracta cacumina fagi
Omnia carminibus vestrum serualle Menalcam.

Construe. Equidē. i. certe ego audierā menalcā vestrū serualle. i. retinuisse omnia scz predicta carminibus ea parte scz quā colles incipiūt subducere. i. in campos dissoluūt et que montes incipiūt demittere. i. deorsum mittere / iugū. i. summitates / cliuo meli. i. ascensu dulci vsq ad aquā / & vsq ad cacumina. i. summitates fagi. i. illius arboris antique. Certe equidē audierā quā se subducere colles. Rīdet lycida / & querit quomodo potest fieri / quia ego audierā q vester menalcas. i. virgilius turbatur nos

tam mantuam & deseripit illam patriam & fines eius & situationem eius.

Audieras: & fama fuit. sed carmina tantum **Mez.**

Nostra valent Lycida/ tela inter martia: quantum
Chaonias dicunt/ aquila veniente/ columbas.

Q; nisi me quacunq; nouas incidere lites

Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix:

Nec tuus hic Moeris: nec viueret ipse Menalcas.

¶ Construe. Verū est q; tu audieras/ i. fama. i. rumor fuit/ sed nostra carmina tantū valent. i. possunt inter tela martia. i. inter facta bellicosa/ quantum hoies dicunt colūbas. i. illas aues chaonias. i. ep̄roticas valere ipsa aq̄la. i. aue illa veniente/ q̄b; nisi cornix. i. illa auis monuisset sinistra ab ilice. i. a quercu/ caua. i. cōcaua quacuq; scilz ratione/ nec tuus meris viueret hic. i. in mantua/ nec ipse menalcas viueret hic. i. in mantua. ¶ Audieras. Rhēdet meris/ bñ potuisti audire & verū fuit q; virgilius erat bene dilectus ab augusto ppter sua carmina/ & erat ei mantua recōmendata p virgilū/ sed nūc in furore belli carmina nihil p̄sunt/ sicut nō valet paruū auguriū adueniente maiore/ nā in chaonia sylua grē in qua colūbe dant rīsa et auguria/ si supueniat aq̄la/ tūc cessat auguriū colūbe. ¶ Q; nisi me. i. si ego nō prēuidissem mihi/ ego et menalcas fuisset nūc mortui/ sed p auguriū cognouimus q; non debeamus resistere. arrio cōfuriōni. Et ponit modū auguriū: q; cornix q̄ est auis garrula/ & q̄ aliquñ inuadat altas aues descendit a sinistris sup ilicē cōcauam/ q̄b; fuit nobis auguriū q; armigeri garruli descenderēt sup ilicē. i. sup mantua patriā fertilē/ et q; descendit a sinistris: ideo erat malū signū & arbor cōcaua significabat incolas esse frustratas bonis suis: & q; malū est ptra auguriū recalcitrare. ideo cognouerūt meris & menalcas q; nō debebāt resistere litibus/ nūc recedere sunt illud chaonis. Cedelocū &c.

Heu cadit in quēq; tantū scelus: heu tua nobis **Ly.**

Pene simul tecum solatia rapta Menalca.

Quis caneret nymphas: q; humū florētibus herbis

Spargeret: aut viridi fontes induceret vmbra:

Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper:

Cum te ad delitias ferres amaryllida nostras:

Tityre dum redeo (breuis est via) pasce capellas.

Et potum pastas age Tityre: & inter agendum

Occurrere capro (cornu ferit ille) caueto.

¶ Construe. Heu. i. prohdolot tantū scelus. i. nephas / cadit. i. incidit in quēq; heu o menalca tua solatia sunt pene. i. quasi simul/ tecū. i. cū te ipso/ rapta. i. excepta a nobis/ q; caneret. i. cantaret nymphas. i. carmen bucolicū si virgilius fuisset mortuus et quis spargeret. i. cooperiret humū. i. terrā herbis florētibus aut q; induceret. i. egeret fontes vmbra viridi/ aut quis caneret carmina que ego tacitus sublegi. i. furatus sum tibi nup cū. i. quādo ferres. i. duceres amaryllida. i. amicā nostrā ad delitias nostras/ o tityre pasce capellas dum redeo. i. reuertar. et via sc̄ est breuis. Et o tityre age. i. duc capellas pastas. saturatas potū. i. ad potandū/ et inter agendū. i. dū tu ducis caueto. i. caueas/ occurrere. i. obuiare capro. i. arrio/ quia ille arrio fecit. i. nocet/ cornu. i. gladio. ¶ Heu cadit. 2. ycidas admirando cōdolet quomodo po-

Buco. virg.

G j

test esse etiamque tam crudelis q̄ interficeret virū tam solēnem sicut erat virgilius
qui nō fuerat adhuc carmina sua immo fuissent mortua cū eo. ¶ Quis caneret. i. si
virgilius fuisset mortuus q̄ fecisset bucolica et georgica et agriculturalia. ¶ Vel que
sublegi. fringit em̄ se subulisse virgilius sua carmina quādo virgilius ibat ad ama-
ryllidam. i. romā que d̄r amos transponeudo litteras. ¶ Cū tūc dūm. hic virgilius
recomendat suas possessiones suo procuratori quia virgilius vadit romā et statim
redibit quia brevis via est et sperabit habere provisionem et remediū ab angusto ce-
sare contra tyrrannum arrium. Et inter agendū. Iterum debes agere illud quod se-
quitur scilicet occurrere vel obuiare capro scz arrio sed caute agendum est et blan-
diendo et non rigore in faciendo: quia ille caper cornupetit vel ferit. Quis percutit
de gladio. Occurrere est frequentatiuum de occurre.

Immo hęc quæ varro necdū pfecta tenebat. **Mo.**

Varre tuum nomen superet modo Mantua nobis:

Mantua v̄c miseræ nimium vicina Cremonæ)

Canantes sublimē ferent ad sidera c̄gni.

¶ Construe. Immo d̄s cantasset hęc carmina q̄ ipse virgilius canebat. i. cōponebat
varro. i. illi duci necdū perfecta. i. que nō erāt cōpleta. o varre. i. o dñe/c̄gni. i. poete
cantātes/ferent. i. portabūt tuū nomen sublime. i. nobile ad sidera modo. i. dñi modo
mantua. i. nostra ciuitas superet. i. supersit nobis mātuans/dico mantua vicina. i.
propinqua nūmū cremonē. i. illi oppido. ¶ Immo hęc. Pūus dicit lycidas quis ca-
neret nymphas: sic dicit meris quis caneret carmē q̄ ego incepti varro amico meo
quod nō est adhuc limitatū nec perfectū et intelligit eneidē quā facere pposuerat in
honore cesaris. ¶ Varre tuū nomen. i. nūc maneat tuū nomen nobis propiciū vt tan-
tūmodo nobis reddatur mātua. ¶ Mantua v̄c misere. i. desleo miserā mantue que
nullo modo male fecit contra angustū sed patitur multa damna propter vicinitatē
cremonē ciuitatis que tenebat partē anthoni. ¶ Varre fac reddere
mantuanū et c̄gni. i. poete candidi lenabunt nomen tuū vsq̄ ad astra.

Sic tua c̄rmeas fugiant examina taxos: **Ty.**

Sic cythra pastæ distentent vbera vaccæ.

Incipe si quid habes: & me fecere poetam

Pierides: sunt & mihi carmina: me quoq; dicunt

Vatem pastores: sed non ego credulus illis.

Nam neq; adhuc varro videor: nec dicere Cinna

Digna, sed argutos inter strepere anser holores.

¶ Construe. O meri incipe cantare si quid habes et sic. i. eo pacto oro vt tua exami-
na. i. tue apes fugiant taxos c̄rmeas. i. illas arbores sic dictas et oro q̄ vacce paste-
id est saturare distentēt. i. repleant vbera. i. mammillas lacte. Incipe ergo si quid ha-
bes et pierides. i. ille muse me fecere poetā et carmina sunt mihi. i. apud me habeo
carmina et pastores dicūt. i. nominant me vātē. i. poetā sed ego nō sum credulus illis
q̄ ego non videor dicere carmina que sunt digna varro. i. illo poeta vel cinna. i.
illo poeta sed ego tanq̄ anser videor strepere. i. strepitum emittē inter holores. i.
cygnos argutos. i. sonoros. ¶ Sic tua. Dicit lycidas adiurat merim vt dicat vñ car-
men et est mod loquēti ac si diceret sic deus te adiuuet tua. i. exoro q̄ oia tua ppe-
rent et q̄ omēs apes tue fugiant taxos c̄rmeas. i. c̄rme regionis. i. partis grece vbi
sunt multe tax arbores pestifere apibus. Deprecor etiā vt vacce tue post pastū re-
pleantur lacte. Es ideo incipe si quid habes. i. dic si scis aliq̄ carmen: q̄ ego libet
audī: nā etiā ego sum poeta et muse fecerūt me poetā. ¶ Me quoq; dicūt. Loquitur

humiliter nec audeat dicere se poetā: sed solū qđ pastores reputant eū talē nec audeat
dicere qđ viri sapientes reputabāt eū variē. Virgilius enī fuit poeta verēdicius sicut
dictū est in principio huius libri. Sed non. i. non credo pastoribus/nā neq. i. varus
fuit magnus poeta. Ideo sibi magis crederem qđ pastoribus/nec video: esse dignus
dicere carmina digna cumā qui fuit alioquin poeta / sed video: inter strepere. i.
discordāter canere vel impfecte sicut anser canit inter holores/vel cygnos qđ optime
cantant. Et dicit argutos holores. i. sonoros sicut prius/forte sub arguta.

Id qđē ago. & tacit⁹ Lycida mecū ipse voluto Mœ.

Si valeam meminisse, neq; est ignobile carmen.

Huc ades o Galathea. quis est nam ludus in vndis?

Hic ver purpureum: varios hic flumina circum

Fundit humus flores: hic candida populus antro

Imminet: & lentæ texunt vmbacula vites.

Huc ades infani feriant sine littora fluctus.

¶ Construe. Id quidē ago. i. cogito apud me fecere aliquod carmen. i. o lycida ipse
tacitus cogitabundus voluto. i. considero mecū si valeā. i. si possum meminisse illorū
carminum/ & carmen mecū non est ignobile. i. inutile o galathea. i. o amica huc ades
id est venias quis ludus. i. que delectatio est in vndis. i. aquis/ & hic ver. i. tempus pur-
pureū. i. delectabile est apud nos/ & humus. i. terra fundit. i. spargit varios flores. i.
circū flumina. i. in circuitu fluviorū/ & populus. i. illa arbor candida imminet antro
in fouea/ & vites lente. i. flexibiles texunt. i. componunt vmbacula/ o huc ades. id est
venias: & sine. i. pmitte vt fluctus infani. i. magni feriant. i. tangāt littora. ¶ Id qui-
dem. Loquitur meris. Ego etiā cogito apud meipsum aliquod carmen gloriificū in
memoriā mei/ & cesari si possum memorari/ quia tribulationes mūdane impedierūt
memoriā. huc ades. Nūc inuocat galatheam que fuit vna nympha quā amavit
cidops/ & vocauit eam vt dimissis fluctibus veniret ad ipsum sup terrā. Dicit ergo.
O galathea amica mea. i. cesar huc ades. i. respice nos manuanos/ quia non est de-
lectatio in vndis sicut in terra vbi sunt flores & flumina/ & arbores & vmbrose vites
veni ergo/ & permitte fluctus furiosos vterare littora.

Quid? quæ te pura solum sub nocte canentem Ly.

Audieram: numeros memini si verba tenerem.

¶ Construe. O meri quid facis de illis carminibus que ego audierā hoc dico te ca-
nente sub nocte pura. i. serena/ & ego memini numeros. i. metra si tenerem. i. si habes-
rem in mente verba. ¶ Quid quæ. Loquitur lycidas. o meri quid facis de illis car-
minibus que ego audiui te facere tota nocte/ quia bene audiui sonum & numerū sed
qđ faciebas versus ex ametro: sed non poni distince percipere verba tua vbi nota-
tur qđ metra melius sunt in tempore sereno/ & sub silentio.

Daphni qđ antiquos signorū suspicis ortus? Mœ.

Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum:

Astrum quo segetes gauderent frugibus: & quo

Duceret apricis in collibus vua colorem.

Insere Daphni pyros: carpent tua poma nepotes.

Omnia fert ætas: animum quoq;: sæpe ego longos

G ij

Cantando puerum memini me condere soles.

Nunc oblita mihi tot carmina: vox quoq; Moerim
Iam fugit ipsa. lupi Moerim videre priores.

Sed tamen ista satis: referet tibi saepe Menalcas.

Construe. O daphni quid. i. quare suspicis ortus antiquos signorū. i. stellarū. ecce
astrū. i. stella cesaris dyonei. i. veneris pcessit. i. ortū est. i. dico astrū quo seges astro se-
getes. i. frumenta gaud. rent. i. maturecerent frugibus. i. fructib⁹ suis. et quo astro
vua duceret. i. haberet in collibus apricis. i. amentis colorē. o daphni insere. i. plāta
piros. i. illas arbores nepotes. i. successores carpent tuā poma / etas. i. tēpus. ferr. i.
aufert oīa. etiā etas aufert animū. i. memoriā. ego sepe. i. plerūq; memini me puerū
id est cū essem puer condere. i. finire longos soles. i. magnos dies cantando. nūc tot
carmina sunt oblita mihi. i. a me. i. ipa vox fugit me merim. i. lupi priores videre. i.
viderūt merim. tamē menalcas. i. ille pastor referet. i. cantabit tibi sepe ista carmi-
na q̄ oblitis sum. **O** daphni quid. hic loquitur meris ad daphnidē. et querit quare
respiciebas stellarē. Et potest rideri q̄ respiciebat astrū cesaris dyonei. i. de genere
dyones: q̄ fuit filius veneris. **A**strū quo segetes. hic est anadiplosis. q̄ verius in-
cipit sicut precedēs finit. i. est effluere seges expositio prioris. et est illud astrū quedā
stella noua quā vidit augustus q̄ faciebat ludos funebres patri sui. et fuit visa in
mense quāritū q̄ segetes. i. vince maturescūt. et ille mensis sortitur nomē iulij cesar-
is. i. in hoc laudatur augustus cesar. i. post illā laudē postulatur ab eo p̄sp̄ritas in
terra in amianorū nō solū pro presentib⁹. sed etiā p̄ futura nepotibus. cū dicit. In-
sere daphni piros. **O**īa fert etas. i. aufer per p̄thēsim. Et est sensus. Nemo est per-
petuus immo nec memoria est p̄petua nisi p̄ pulchra gesta. et magna b̄fficia. Ideo
orat cesarē vt in vita sua faciat aliq̄ digna memoria post mortē. **S**epe ego. Ego
virgilius cantant in multis diebus blandiendo cesari. sed memoria tribulationis co-
turbauit sensus meos. i. oblitis sum carminū que feci. i. non possum cantare q̄ ille
qui efficitur rancus quē prius lupi viderūt. philosophi enim dicit q̄ quando lupus
prius videt hominē q̄ videatur ab illo efficit hominē visum rancum vnde tractū est
illud prouentiū. Lupus est in fabula quādo prius aduenit ille de quo fit sermo. quā
tunc tacemus. i. efficitur muti. **S**ed tamen ista satis referet tibi sepe menalcas.
Locutus est virgilius de seipso sub p̄sona meris. Nūc idē facit sub persona menalce.
Et dicit q̄ meri ego nō possum cantare carmina oblita. sed menalcas ea cantabit.

Caulaneo nostros in longum ducis amores. Ly.

Et nunc omne tibi līt̄arū silet æquor: & omnes
(Aspice) ventosi ceciderunt murmuris auræ.

Hinc adeo media est nobis via: namq; sepulchrum

Incipit apparere Bianoris: hic vbi densas

Agricolæ stringunt frondes: hic Moeri canamus

Hic hædos depone: tamen veniemus in urbem.

Aut si nox pluuiam ne colligat ante veremur:

Cantantes licet vlq; (minus via lædet) eamus.

Cantantes vt eamus ego hoc te fasce leuabo.

Construe. O meri tu ducis in longū. i. differas nros amores. i. nostrā voluntatē can-
tando. i. allegando. i. omne equor. i. mare strarū. i. tranquillū silet. i. tacet tibi. et aspice

oēs aure. l. venti marmuria. l. tumulus venti tolli ceciderit hinc. l. ab isto loco media
via est nobis: et sepulchra bianoris. l. cōditio manue incipit apparere vident a
nobis: et o meri canamus hic vbi. l. postq̃ agricola strigat. l. cōtinenti frondes deu
sas. l. folia magna: et o meri deponē hic hedos: si nos veniemus in vrbē. l. manū
aut si veremur. l. ante timeamus ne nos colligat. l. habeat pinū. l. imptē vici ea uis
cantantes. l. leti licet. l. honestū est q̃ via. l. iter minus sedet et viciamus. l. si canis
cantantes ego leuabo. l. alleuiabo te hoc fasce. l. onere hedosū. ¶ *Causando. Loquit*
lycidas ad meriti dicens tu occupas tepus causando et allegando et differis amores no
stros. l. illud qd desidero. l. audire carmina: et nūc tēpus est acceptabile ad estandū
q̃ mare est placatū qd est signū serenitatis in q̃ signū spem salutis et recuperādū agros
ma tuanos et veti cessauerūt: et breuis est via vici ad manū. l. tribulatio finitur in
breui. ¶ Nāq̃ sepulchū. Probat q̃ breuis est via ac si diceret ego iā video cāponilia
ciuitatis et sepulchū bianoris funditoris manue sup̃ an^o tumuli erat striga: et
pinus. ¶ Hic vbi deas. Dicit hic est loc^o si ondofus et delectabilis ad estandū. Ideo
o meri deponē hedos tuos et quiescam^o. Veniem^o in vrbē. l. nō obstat ante carmine ha
demus satis repositis et veniamus de die in vrbē. ¶ Aut si. l. si timeas noctē que addu
cit pluuiā vadamus semp cantando sic erit via breuis: et ego portabo omes an^o.

Desine plura puer: & quod nūc istat agamus. *Moe.*

Carmina tum melius: cum venerit ipse: canemus.

¶ *Construe. O puer desine. id est cessa plura querere et agamus illud quod nūc instat*
id est quod est necessarium nō canemus carmina tum melius. l. multo meliora cum
ipse. id est cesar venerit. ¶ Desine plura. Loquitur meris ad lycidas dicens q̃ non
est tēpus cantandi donec venerit cesar qui est impeditus in bello amico.

¶ *Sequitur decima epyloga.*

Xtremū hūc Arethusa mihi concede laborē.

Pauca meo gallo: sed quę legat ipsa Lycoris:

Carmina sūt dicēda. neget q̃s carmina gallo:

Sic tibi cum fluctus subter labere sicanos:

Doris amara suam non intermisceat vndam:

Incipe sollicitos Galli dicamus amores:

Dum tenera attendent simæ virgulta capellæ.

Non canimus surdis: respondent omnia syluæ.

Quæ nemora: aut qui vos saltus habuere puellæ

Naiades: indigno cum Gallus amore periret:

Nam neq; Parnasi vobis iuga: nam neq; Pindi

Vlla, moram fecere: neq; aonia aganippæ.

Illum etiam lauri: illum etiam fleuere myricæ:

Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem

Mænalus: & gelidi fleuerunt saxa Lycei.

Stant & oues circum: nostri nec poenitet illas:

Buco. virg.

G iij

Nec te pœniteat pecoris diuine poeta.
Et formosus oues ad flumina pavit Adonis.
Venit & vphio: tardi venere subulci.
Vuidus hyberna venit de glande Menalcas.
Omnes vnde amor iste rogant, tibi venit Apollo
Galle quid insanis? inquit: tua cura Lycoris
Perq; niues alium/ perq; horrida castra secuta est.
Venit & agresti capitis syluanus honore:
Florentes ferulas/ & grandia lilia quassans.
Pan deus Arcadiæ venit: quem vidimus ipsi
Sanguineis ebuli baccis minioq; rubentem.
Et quis erit modus inquit: amor non talia curat
Nec lachrymis crudelis amor: nec gramina riuis
Nec cytiso saturantur apes: nec fronde capellæ.
Tristis at ille, tamen cantabitis Arcades inquit:
Montibus hæc vestris. soli cantare periti
Arcades. o mihi tum q̄ molliter ossa quiescent:
Vestra meos olim si phistula dicat amores.
Atq; utinam ex vobis vnus/ vel triq; fuisset
Aut cultos gregis: aut maturæ vinitor vuæ.
Certe siue mihi Phillis/ siue esset Amyntas:
Seu quicunq; furor: quid tum si fuscus Amyntas?
Et nigræ violæ sunt: & vacinia nigra.
Mecum inter salices lenta sub vite iaceret.
Serta mihi Phillis legeret: cantaret Amyntas.
Hic gelidi fontes: hic mollia prata lycori:
Hic nemus: hic ipso tecum consumerer æuo.
Nunc insanus amor/ duris me martis in armis
Tela inter media: atq; aduersos detinet hostes
Tu procul a patria (nec sit mihi credere tantum)

Alpinas ah dura niues / & frigora rheni
Me sine sola vides. ah te ne frigora lædant.
Ah tibi ne teneras glacies fecet aspera plantas.
Ibo: & chalcidico quæ sunt mihi condita versu
Carmina: pastoris siculi modulabor auena.
Certum est in syluis / inter spelæa ferarum
Malle pati: tenerisq; meos incidere amores
Arboribus: crescent illæ: crescetis amores
Interea mixtis lustrabo mænala nymphis.
Aut acres venabor apros. non me vlla vetabunt
Frigora / parthenios canibus circundare saltus.
Iam mihi per rupes videor / lucosq; sonantes
Ire: libet partho torquere cydonia cornu.
Spicula: tanq̃ hæc sit nostri medicina furoris.
Aut deus ille malis hominum mitescere discat.
Iam neq; amādryādes rursus: nec carmina nobis
Ipsa placent. ipsæ rursus concedite syluæ.
Non illum nostri possunt mutare labores.
Nec si frigoribus medijs / hebrumq; bibamus:
Sythoniaq; niues hyemis subeamus aquosæ:
Nec si cum moriens alta liber aret in vlmō /
Aethiopum versemus oues sub sydere cancri.
Omnia vincit amor: & nos cedamus amorī.
Hæc sat erit diuæ vestrum cecinisse poetam:
Dum sedet: & gracili fiscellam texit hibisco.
Pierides vos hæc facietis maxima Gallo:
Gallo: cuius amor tantum mihi crescit in horas:
Quantum vere nouo viridis se subiicit alnus.
Surgamus. solet esse grauis cantantibus vmbra:
Uniperi grauis vmbra: nocent & frugibus vmbrae

Ite domum saturæ (venit hesperus) ite capellæ.

¶ Construe sic. O arethusa. i. omnia cōcede mihi hunc laborē extrēmū/quis panes carmina sunt dicenda. i. carmina meo gallo. i. amico meo. Sed carmina q̄ ipsa lycois. i. amica ipsius gallo leget quis neger carmina gallo. i. in honorē galli facta/et sic. i. sicut ihe iuuēbis dōtis mater aquarū se dīcūet quādo labere. i. quando laboris/subter succus ipeanos. i. subter more siciliēse/et dōis. i. mater aquarū/amara id est salsa nō infermīscat vīdā suā. i. mare salsum tibi o arethusa incipe meū cōcamus. i. cantemus amores sollicitos. i. anxios gallo. i. illius poete dum capelle sine id est habētes hāres pressas/attendant. i. mordent virgulta tenera. i. fructus teneras/et non canimus. i. cantamus/surdie. i. non audientibus/sylue respondent. i. cantabunt nobis omnia o puella si yades que nemora aut qui saltus. i. campi habueret. i. temere vos cū gallus periret. i. moreretur indigno amore/nā neq̄ iuga. i. summitates parnassi. i. illius montis/et pindi. i. alterius montis non fecere. i. non fecerūt vobis villam mori. i. aliquā retardationē nec aganippe aonie. i. ille sono boetie non fecit vobis mori/et lauri. i. ille arbores/et myrice. i. alie arbores flecterūt illi gallū/et menalio. i. iudō punifer. i. ferens pūm sicut illū iacentē. i. quiescentē sub sola rupe. i. deserto scopulo/et saxa. i. lapides/et cyri. i. montis archadie/gelidi. i. frigidi flecterūt illū cōtes sūt. i. sunt circū illū gallū nec pēnter illas. i. oues nostri o poeta diuine. i. o virgili nec pēnter te virgilū pēctis. i. scribere bucolica/et adonto. i. ille pastor formosus. i. pulcher/pauli. i. nūmīst oies ad flumina/et vpsilo. i. ductor boum venit et subulci. i. custodes porcorū/tardi. i. lenti venere/et menalcas vuidus. i. pinguis de glande hiberna. i. hyemali venit/et oēs rogant. i. interrogant vnde iste amor processit/et apollo. i. ille deus venit tibi. i. ad te/et ipse apollo inquit. i. dixit/o galle quid insantis/et cyoris. i. amasia tua existens tua cura. i. iuno amor/secura est alibi scz marci anthoniū per nūco. i. tēpore frigido/et per castra horrida. i. aspera/et syluanus. i. ille deus venit quassans lilia grandia. i. pan deus archadie venit. i. accessit/quem. i. panna ipsi. i. nos vidimus rubentē. i. rubicundū hactis sanguineis. i. fructibus talem colit habentibus ebuli illius herbe/et ipse pan inquit. i. dixit/quis modus erit amorri amor non curat talia/et amor non saturatur laetymis. i. gemitibus nec gramina. i. herbe saturantur riuo. i. aquis/nec apes saturantur cytiso. i. illo flore/nec capelle saturantur fronde. i. folijs/tamen ille festz gallus/tristis. i. mestus inquit/o archades vos pastores cantabitis/vos inq̄ archades pastores qui estis soli periti. i. docti cantare hec carmina in vestris montibz/et id est opto q̄ molliter ossa quiesceret id est quantū molliter ego cibabo/tum. i. tunc si fistula vestra dicat. i. canat olim. i. futurum meos amores. i. meas voluptates/argy vtiq̄m ego gallus fuissē vnus ex vobis pastoribz/aut custos vestri gregis/aut vintor. i. collector vne mature. Certe siue phyllis. i. amica mea siue amyntas. i. ille puer esset mihi siue quicūq̄ furor. id est amor iaceret. id est quiesceret meū inter salices. id est illas arbores sub vite. id est sub vinea lenta. id est flexibili quid nūm amyntas fuscus. i. niger/et viole. i. flores nigre sunt/et vacinia. i. illi flores sunt nigra/phyllis. i. amica mea legeret. i. coligeret sarta. i. coronas mihi/et amyntas caneret/o lycoi fontes gelidi. i. frigidi sunt hic. id est in hac loco/et prara mollia. id est dulcia sunt hic/et nemus est hic/et ego contumeter eno. id est tecū cōsumerem etatem meā nunc amor insanus. id est magnus martis. id est dei belli duri. id est crudelis/detinet. id est moratur me gallum in armis. id est in pēctis inter tela media. i. in medio bellois/et etiā detinet inter hostes inimicos/aduersos. i. cōtrarios/o lycoi tu es prociū a patria. i. a roma nec sit mihi credere tantū. i. vtiq̄ non possem credere q̄ illud esset verū. ab interfectio dolentis/dura. i. crudelis videt nūm alpina/et vides frigora rēnt. id est illius flui/et tu sola sine me vides/et ego metuo talia ne frigora leuantē/et ne glacies aspera fecer. i. scindat tibi plantas molles. i. teneros/et ego medulabor. i. canam carmina pastoris/siculi. i. thessali aucta. i. siculo tenui que carmina sunt mihi condita. id est composita versu. i. metro calchidico quo vīus est euphōio/certum est. i. decretū est/ me male lepari. id est velle magis tolerare dīplūto. id est inuicem moribus/inter spēcia id est cubi nūla ferarū. id est bestiarū/et certū est mihi. id est magis volo incidere. i. insculpere meos amores. i. carmina de amoribus facta arboribus. i. corticibus arbor/teneris id est recentibus/et ille arbores crescent. i. surgent/et vos amores crescens/et interea

22222222